

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับคน ความเกรงใจ ของเด็กไทยพุทธ
และเด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้



20 ค.ย. 2517

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แขนงจิตวิทยาการศึกษา
กวดความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติ
สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก

๑๕ มีนาคม ๒๕๑๗

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปฏิญานพันธบัตรนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาชั้นต้นพิเศษ แขนงจิตวิทยาการศึกษา
ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าวิจัย
ได้.

..... ธีระชัย อัสสา ประธาน

..... กอง เภสัชศาสตร์ กรรมการ

..... อรรถวิทย์ วัฒนศิริ

ผู้อำนวยการ

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าวิจัย

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมมา และอาจารย์ถาวร เกิดเกียรติพงศ์ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่ง ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ จึงกราบขอพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอพระคุณต่อ ครู - อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้เคยกรุณาให้ความรู้แก่ผู้เขียน ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาทั้งในสถาบันอื่น และ ณ สถาบันนี้ จนทำให้ผู้เขียนเกิดความคิด ความรู้ และมีความสามารถทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณท่านผู้จัดการ ท่านอาจารย์ใหญ่ คุณครูประจำชั้น ม.ศ.๓ ของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือ และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ผู้เขียนขอขอบใจนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณเคน แคมป์ คุณประสิทธิ์ กาศย์กลอน คุณสมพงศ์ พุ่มดวง คุณสุเมธ ภูมราเศวต และคุณอาภรณ์ ภูริมงคล ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นเพื่อนปรึกษาในปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะคุณนิยม ทรัพย์เจริญ ได้ช่วยจัดพิมพ์ และจัดสำเนาจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี.

สุริยงค์ อัยรักษ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	บทนำ	๑
	ฎมึหลัง	๑
	✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๑๒
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๑๓
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๑๔
	ตัวแปรที่ศึกษา	๑๔
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๑๕
	ทฤษฎีเบื้องต้นและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา	๑๖
	✓ สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	๓๑
๒	วิธีดำเนินการ	๓๗
	✓ กลุ่มตัวอย่าง	๓๗
	เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล	๓๘
	แบบสอบถามความซื่อตรงต่อหน้าที่	๓๘
	แบบสอบถามตนตามอัธยาศัย	๔๔
	แบบสอบถามตนตามปณิธาน	๔๕
	แบบสอบถามความเกรงใจ	๔๖
	การดำเนินการรวบรวมข้อมูล	๔๘
	สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	๔๘

๓	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๓
	✓ ผลการศึกษาความแตกต่างในด้านความเชื่อตรงต่อหน้าที่	๕๓
	✓ ผลการศึกษาความแตกต่างในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน	๕๔
	✓ ผลการศึกษาความแตกต่างในด้านความเกรงใจ	๕๖
	ผลการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศ	๕๘
	ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อตรงต่อหน้าที่และมโนภาพเกี่ยวกับตน	๖๕
	ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจ	๖๘
	ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ	๗๑
	ผลการศึกษาปฏิกริยารวมระหว่างเพศและค่าส่วนอื่นส่งผลต่อความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจ	๗๓
๔	บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๗๗
	บทย่อ	๗๗
	✓ สรุป	๘๐
	✓ อภิปรายผล	๘๑
	✓ ข้อเสนอแนะ	๘๑
	บรรณานุกรม	๘๒
	ภาคผนวก	๘๘
	บทคัดย่อ	๑๑๘

บัญชีตาราง

ตาราง

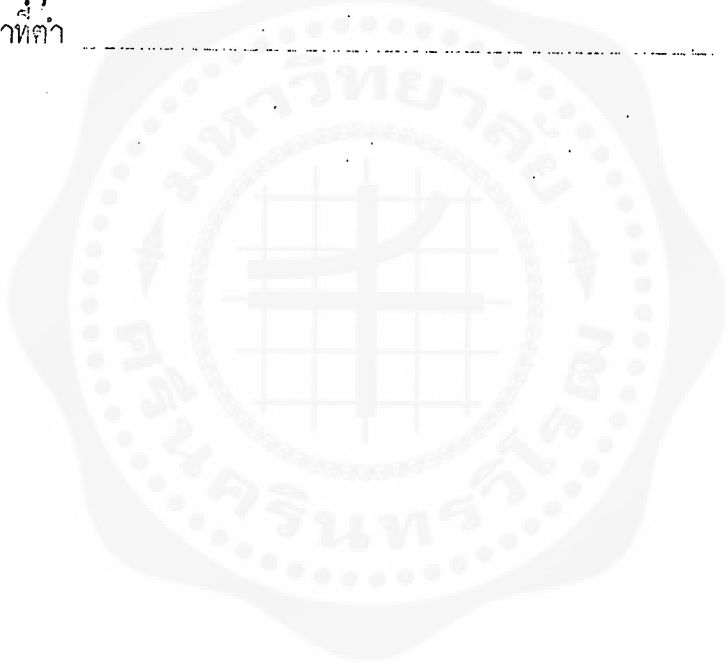
หน้า

๑	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยแยกตามโรงเรียน เพศ และศาสนา	๓๖
๒	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของเกณฑ์พฤติกรรมข้อตรง และไม่ข้อตรงต่อหน้าที่	๔๓
๓	เปรียบเทียบความข้อตรงต่อหน้าที่ของนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ	๕๓
๔	เปรียบเทียบตนตามอัตภาพของนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ	๕๔
๕	เปรียบเทียบตนตามปณิธานของนักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม	๕๕
๖	เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างตนของนักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม	๕๖
๗	เปรียบเทียบความแตกต่างในด้านการความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ	๕๗
๘	เปรียบเทียบความข้อตรงต่อหน้าที่ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	๕๘
๙	เปรียบเทียบตนตามอัตภาพระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	๖๐
๑๐	เปรียบเทียบตนตามปณิธานระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	๖๑
๑๑	เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างตน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	๖๒
๑๒	เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	๖๔
๑๓	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างความข้อตรงต่อหน้าที่และมโนภาพเกี่ยวกับตน ของนักเรียนไทยพุทธ	๖๕
๑๔	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างความข้อตรงต่อหน้าที่ และมโนภาพเกี่ยวกับตนของนักเรียน ไทยมุสลิม	๖๗
๑๕	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างความข้อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธ	๖๘
๑๖	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างความข้อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิม	๖๘
๑๗	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธ	๗๐
๑๘	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิม	๗๒
๑๙	ค่าปฏิกิริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความข้อตรงต่อหน้าที่	๗๓

ตาราง

หน้า

๒๐	การปฏิบัตินิยามระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อตนตามอัธยาศัย	๗๔
๒๑	การปฏิบัตินิยามระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อตนตามปณิธาน	๗๕
๒๒	การปฏิบัตินิยามระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความเกรงใจ	๗๖
๒๓	คำอ่านาจารย์แจแนก (๓) จากการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย เป็นรายชอระหว่างนักเรียนที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูง และความซื่อตรง ต่อหน้าที่ต่ำ	๑๐๐



ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียอาคเนย์ที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก นอกเหนือไปจากชาวจีน ชาวเขา ชาวญวนอพยพและชาวไทยมุสลิมแล้ว ยังมีชนกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มน้อยอาศัยกระจัดกระจายอยู่ทั่วทุกทิศ (ชวักภัย บูรมพิณ, ๒๕๑๕ : ๑) ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มักมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับคนไทยโดยทั่วไป ยิ่งในปัจจุบันรัฐบาลมุ่งส่งเสริมให้คนไทยในชาติมีความรักใคร่สามัคคีต่อกันแล้ว จึงควรอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาให้ทราบถึงวัฒนธรรม ขนบประเพณี ตลอดจนบุคลิกภาพของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ Encyclopedia Britanica (1964 : 564) ได้กล่าวไว้ว่า ชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มชนที่รวมกันโดยมีประวัติความเป็นมาทางภาษา หรือความเชื่อทางศาสนาที่เหมือนกัน และยังมีความรู้สึกร่วมกันว่า ตนเองมีความแตกต่างในเรื่องเหล่านี้ไปจากชนกลุ่มใหญ่ สำหรับประเทศไทย ชนกลุ่มน้อยที่สำคัญกลุ่มหนึ่งซึ่งมีภาษาและความเชื่อทางศาสนาแตกต่างไปจากชนกลุ่มใหญ่คือ ชาวไทยมุสลิม ในปัจจุบัน จากจำนวนประชากร ๕๐ ล้านคน ประมาณร้อยละ ๑๐ นับถือศาสนาอิสลาม (คำรง พุฒตาล, ๒๕๑๖ : ๕) โดยเฉพาะประชากรในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ยะลา ปัตตานี สตูล และนราธิวาส มีคนนับถือศาสนาอิสลามถึงประมาณร้อยละ ๖๐ - ๘๓ ของประชากรทั้งหมด หรือจะกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส มีผู้นับถือศาสนาอิสลามประมาณ ๓.๕ เท่าของผู้นับถือศาสนาพุทธ ในจังหวัดยะลา มีผู้นับถือศาสนาอิสลามประมาณ ๒ เท่าของผู้นับถือศาสนาพุทธ และในจังหวัดสตูล มีผู้นับถือศาสนาอิสลามมากถึง ๕ เท่าของผู้นับถือศาสนาพุทธ (สมาน รั้งสีโยกฤษณ์, ๒๕๑๐ : ๓๕) โดยเหตุที่ประชากรชาวไทยนับถือศาสนาอิสลามมากกรองลงมาจากศาสนาพุทธ จึงควรที่จะกล่าวถึงหลักและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิมไว้บ้าง เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาชนกลุ่มนี้ต่อไป

ความหมายของคำว่า "อิสลาม" นั้น พระแก้ววรกิจาน (๒๕๐๒ : ๔๒ - ๔๓) ได้อธิบายไว้ว่า "อิสลาม" แปลว่า สันติ การยอมมอบนอมตนเอง

และยังกล่าวอีกว่า คำว่า "อิสลาม" มีใจศาสนาเพราะศาสนาหมายถึงคำสอนที่มนุษย์ตั้งขึ้น แต่หลักธรรมของอิสลามเป็นธรรมเนียมของชีวิต เพราะอิสลามมีหลักการแห่งชีวิตประจำวันประมวล อยู่โดยพร้อมมูล เช่นในเรื่องของครอบครัว การรับมรดก การพาณิชย์ การปกครอง และการลงโทษ แล้วยเหตุที่ไม่มีคำใดเหมาะสมไปกว่าคำว่า "ศาสนา" จึงเรียกว่า "ศาสนาอิสลาม" กันเรื่อยมา ปรากฏศาสนาอิสลามมีชื่อว่า "มุฮัมมัด" แปลว่า "ผู้ได้รับการสรรเสริญ" และประกาศศาสนานี้ไม่ถือว่า ตนได้ตั้งศาสนาใหม่ หากแต่เป็นผู้ฟื้นฟูและปฏิรูปสังคม ในฐานะประกาศศาสนาของศาสนทูตเท่านั้น

ทองตอ กลอยไม้ ณ อุรุยา (๒๕๐๔ : ๓๓) ได้กล่าวว่า ศาสนาอิสลามเป็น ศาสนาที่ละเอียดอ่อน เพราะนอกจากจะมีบัญญัติเกี่ยวกับปรัชญาแห่งชีวิต และศีลธรรมอันดีงามแล้ว ยังได้บัญญัติที่ครอบคลุมถึงการดำรงชีวิตประจำวันด้วย ศาสนาอิสลามจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่ง ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้นับถือศาสนา นี้ จึงทำให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามมีวิถีการดำเนินชีวิตเป็นการ เฉพาะของตน ซึ่งแตกต่างไปจากผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ มาก

ส่วนคำว่า "มุสลิม" พระกวีรญาณ (๒๕๐๒ : ๒๒) ได้กล่าวอธิบายไว้ว่า หมายถึงผู้นับถือศาสนาอิสลามโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใด ๆ แต่ก่อนนี้การใช้คำ เรียกชื่อบุคคลผู้นับถือศาสนาอิสลามมักจะเรียกกันหลายอย่าง เช่น ถ้าเป็นชาวอาหรับก็จะเรียก กันว่า "แขกมเหหมัด" หรือ "แขกอิสลาม" ถ้าเป็นการเรียกรวม ๆ ก็ใช้คำว่า "อิสลามิกชน" เป็นต้น จึงนับว่าผิด ทั้งนี้เพราะมีคำเฉพาะใช้กันอยู่แล้วว่า "มุสลิม" ฉะนั้นการเรียกชื่อ คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามที่ถูกต้องควรจะเป็น "ไทยมุสลิม" มิใช่ "แขก" หรือ "อิสลามิกชน" หรือ "ไทยอิสลาม"

เกี่ยวกับเรื่องประวัติการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม วิคเตอร์ (Victor, 1965 : 8) ได้กล่าวว่า ศาสนาอิสลามได้แผ่เข้ามาในเอเชียอาคเนย์เมื่อปลายศตวรรษที่ ๑๓ และศตวรรษที่ ๑๔ แห่งคริสต์ศาสนา โดยมีชาวอาหรับ พ่อค้าชาวอินเดีย และชาวทะเล (Sea man) เป็นผู้นำเข้ามาเผยแพร่ ศาสนาอิสลามได้ฝังรกรากอยู่ตามหัวเมืองชายทะเล ของสุมาตราตอน แคว้นจึงขยายเข้ามาในแหลมมลายู และประเทศอินโดนีเซีย สำหรับประเทศไทย ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าศาสนาอิสลามเข้ามาสู่ประเทศเมื่อใด แต่สมคิด มณีวงศ์ (๒๕๐๗ : ๗๑-๗๒) กล่าวว่า จากหลักฐานที่ค้นพบ ณ กรุงสุโขทัย มีคำจารึกปฏิญาณตนยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม

ทั้งสองประโยคโดยสมบูรณ์คือ ประโยคแรกกล่าวว่า "ข้าพเจ้านับถือพระเจ้าองค์เดียว ไม่มีอะไรยิ่งกว่า" และประโยคที่สองที่ว่า "พระนามมีหมักเป็นผู้แทนพระองค์ของพระเจ้า" จึงเป็นหลักฐานพยานยืนยันได้ว่า ประเทศไทยได้มีการติดต่อกับชนชาติอาหรับ และได้เกี่ยวของกับศาสนาอิสลามมาแล้วตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง ก็ปรากฏในจดหมายเหตุว่า ได้มีพ่อค้าชาวอาหรับ มาติดต่อกาขายกับประเทศไทยอยู่เสมอ แม้ในประวัติศาสตร์ชาติอาหรับเองก็ยืนยันว่า ศาสนาอิสลามขยายวงกว้างออกไปสู่โลกภายนอก ในสมัยที่ชาติอาหรับคุมตลาดการค้าตนเอง

สมาน ริงสิโยกฤษณ์ (๒๕๑๐ : ๓๕) ได้กล่าวว่า บรรพบุรุษของผู้นับถือศาสนาอิสลาม หรือมุสลิมในประเทศไทย มีโคมาจากแต่เพียงชนชาติอาหรับเท่านั้น แต่ยังมีมาจากชนชาติอื่นอีก เช่น ชนชาติมลายู ชนชาติกัมพูชา ชนชาติจีน และชนชาติอินโดนีเซียอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยส่วนใหญ่แล้วมาจากชนชาติมลายู

ชนบทนิยมและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ภาษาพูด ชนบประเพณี และวัฒนธรรม ตลอดจนการนับถือศาสนาของคนไทยในแต่ละภาคแต่ละหมู่ในราชอาณาจักรนั้น ไม่ค่อยเหมือนกัน บางแห่งถึงกับพูดกับไปคนละภาษา และฟังไม่รู้เรื่องกันเลยทีเดียว ชนบทนิยมประเพณีและวัฒนธรรมก็ผิดแผกแตกต่างกันไปมากบางน้อยบาง โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมพูดภาษาไทย และมักจะไม่พูดภาษาไทยไม่ได้อีกด้วย รุ่ง แก้วแดง (๒๕๑๑ : ๖๕) กล่าวว่า โศครุผู้สอนศาสนาอิสลามให้แก่เด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถพูดภาษาไทยได้ก็เพียงร้อยละ ๒๕ เท่านั้น ความแตกต่างกันทางภาษาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแบ่งแยกกลุ่มกันขึ้น พัทยา สายหู (๒๕๐๕ : ๑๐) ได้กล่าวว่า ตามปกติวิสัยของมนุษย์นั้น นอกจากจะถือว่าภาษาเป็นเครื่องกำหนดความเป็นพวกพ้องแล้ว ประเพณีและวัฒนธรรมก็เป็นเครื่องหมายบอกความเป็นกลุ่มเดียวกันของผู้ที่ถือชนบทนิยมและวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ยิ่งกว่านั้นชนบประเพณีและวัฒนธรรม ยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวกลุ่มให้มีความผูกพันร่วมกันอย่างมั่นคง สืบต่อไปอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้ประชาชนชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งใช้ภาษามลายูกันเป็นพื้นในชีวิตประจำวัน มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ตลอดจนการนับถือศาสนาอย่างเดียวกับประชาชนในประเทศสหพันธมาเลเซีย จึงมีความรู้สึกว่าคุณเป็นคนมาเลย์มากกว่าที่จะมีความรู้สึกว่าคุณเป็นคนไทย ทั้ง ๆ ที่เกิดในประเทศไทยและมีภูมิลำเนาในประเทศไทยตลอดมา ความรู้สึกดังกล่าวได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก รุ่ง แก้วแดง (๒๕๑๑ : ๑๕๓) ได้กล่าวว่า หนังสือที่เด็ก ๆ ใช้เรียนกันในปูเนาะ (โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม) เป็นภาษามลายู พิมพ์ในประเทศมาเลเซีย และมีเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเด็กนับตั้งแต่หมู่บ้าน โรงเรียน จนถึงสถานที่ราชการ แต่เป็นเรื่องของประเทศมาเลเซีย ไม่ใช่เรื่องในประเทศไทย เช่น ในหนังสืออ่านเล่ม ๑ บทที่ ๑ ได้เริ่มต้นประโยคที่มีความหมายเป็นภาษาไทยว่า ฉันเป็นเด็กมลายู ฉันเรียนภาษามลายู สิ่งเหล่านี้จะฝังใจนักเรียนอยู่ตลอดเวลา เมื่อได้เรียนสูงขึ้นในปูเนาะ ก็จะเรียนเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มลายูอย่างละเอียดยิ่งขึ้น จึงทำให้เด็กเรียนเหล่านี้มีความโน้มเอียงที่จะเป็นคนมาเลย์มากกว่าคนไทย

อีกประการหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มักจะเป็นผู้ที่เคร่งครัดศาสนามาก ดังนั้นขนบประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ชาวไทยมุสลิมยึดถือปฏิบัติจึงมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ และมีลักษณะแตกต่างไปจากขนบประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชนชาวไทยในภาคอื่น ๆ ของประเทศ ขอบปฏิบัติที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. การอ่านคัมภีร์กุรอ่าน (โคหฺราน) และการเรียนหนังสือยาวี

กุรอ่านเป็นพระมหาคัมภีร์ที่รวบรวมบทบัญญัติต่าง ๆ ของศาสนาอิสลามไว้อย่างครบถ้วน เป็นกฎหมายสูงสุดของอิสลาม มุสลิมทุกคนจะต้องเรียนคัมภีร์อย่างน้อยให้อ่านได้ ฉะนั้นเด็กมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกคน ก่อนไปโรงเรียนหรือหลังกลับมาจากโรงเรียน ต้องเรียนให้รู้จักวิธีอ่านคัมภีร์กุรอ่านซึ่งเป็นภาษาอาหรับ การเรียนในโรงเรียนหรืออ่านคัมภีร์กุรอ่านนี้ อาจไปเรียนกับโต๊ะครูผู้สอนหนังสือของหมู่บ้าน หรือเรียนกับบิดา มารดาที่บ้าน และเมื่อเรียนจบแล้วก็จะทำพิธี

ฉลองการจบกุรอาน ซึ่งเรียกว่าพิธี "ศกัฏ์กุรอาน" (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ และ สมาน ใจปราณี, ๒๕๐๖ : ๑๑)

ส่วนหนังสือยาวี เป็นหนังสือที่ถอดความหรือแปลความจากคัมภีร์กุรอาน หรือหนังสืออื่น ๆ ที่เป็นภาษาอาหรับ มาเป็นภาษามลายู ทั้งนี้เพราะว่า ชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความถนัดทางภาษามลายูมากกว่าภาษาอาหรับ ดังนั้นเด็กไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องเรียนรู้นี้หนังสือยาวี เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติต่าง ๆ ของศาสนาอิสลาม และสามารถปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง

๒. การถือศีลอด (ถือบวช)

หลักในศาสนาอิสลามข้อหนึ่งกำหนดไว้ว่า ในรอบปีหนึ่ง ๆ มุสลิมที่บรรดาศาสนภาวะ กล่าวคือ หากเป็นชายเมื่อผนวษาใดรวมประเวณีกับหญิงจนมีน้ำสุจิไหลออกมา และหากเป็นหญิง เมื่อมีประจำเดือนแล้ว จะต้องถือศีลอดเป็นเวลา ๓๐ วัน ในเดือน "รัมฎอน" (Ramadan) อันเป็นเดือนที่เก่า ตามปฏิทินของอาหรับ ในการถือศีลอดนี้ ห้ามรับประทานอาหารทุกชนิด ห้ามรวมประเวณี ให้อยู่ในลักษณะสำรวมตน ละเว้นจากการกระทำความชั่วทั้งกาย และใจ ในระหว่างเวลานับตั้งแต่แสงอรุณขึ้น จนกระทั่งพระอาทิตย์ตก การถือศีลอด มีจุดประสงค์เพื่อให้ มุสลิมทุกคน ไม่ว่าจะเป็นราชา หรือยากไร้อยู่ในสภาพเหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำนึก ถึงผู้ที่ยากจนว่า มีความหิวกระหายและมีความเคียดแค้นอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการฝึกนิสัย ให้... เกิดความเห็นอกเห็นใจต่อยากจน อันจะเป็นผลให้เกิดมีความเมตตากรุณา และช่วยเหลือแก่คนยากจนต่อไป

ก่อนที่การถือศีลอดจะสิ้นสุดลง มุสลิมทุกคนจะต้องบริจาคทานซึ่งเรียกว่า "ซากาตไฟเตเราะห์" โดยปกติจะเป็นการแจกจ่ายข้าวสารให้คนจนคนละ ๔ ทะนาน (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ และ สมาน ใจปราณี, ๒๕๐๖ : ๒๕)

๓. วันออกบวชและวันออกฮัจญ์

เมื่อถือบวชเดือนรัมฎอน ครบ ๓๐ วันแล้ว ก็จะมีการทำพิธีฉลองการออกบวช เรียกว่า วัน "อิลฟีตรี" หรือ "ฮารีรายาปัวซา" กำหนด ๓ วัน ในวันแรกทุกคนจะไป

นมัสการ (ละหมาด) ร่วมกันที่มัสยิด จัดอาหารรับประทานร่วมกัน เสร็จแล้วจะไปเยี่ยม
สุสานของญาติพี่น้อง ส่วนในวันต่อ ๆ ไป จะเป็นการไปเยี่ยมเยียนพบปะญาติพี่น้องและ
เที่ยวเตร่กันอย่างสนุกสนาน

สำหรับวันออกฮัจญ์ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๐ ของเดือนที่ ๑๒ ในปฏิทินอาหรับนั้น เป็นวันที่
ผู้เดินทางไปยังนคร เมกกะ กระทำพิธีฮัจญ์ เป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาข้อหนึ่งที่ว่า
มุสลิมทุกคนจะต้องไปกระทำพิธีฮัจญ์ ณ นคร เมกกะ อย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิตถ้ามีความสามารถ
และ เพื่อเป็นการพบปะสังสรรค์กับมุสลิมที่ไปจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอีกด้วย จึงเรียกรวันนี้ว่า
"ฮารีรายาฮัจญ์" หรือวัน "อิลลฮัจญา" ในวันที่มุสลิมทั่วโลกจะมีการ เณิมฉลองกันอีกครั้งหนึ่ง
และมีการปฏิบัติคล้าย ๆ กับวัน "อิลลฟิตรี"

๔. การทำละหมาด (นมัสการ) ประจำวัน และการละหมาดฟังเทศน์ในวันศุกร์

การทำละหมาดเป็นหลักการสำคัญอีกข้อหนึ่งของศาสนาอิสลาม การละหมาดนี้เป็นการ
นมัสการต่อพระเจ้า ซึ่งมุสลิมทุกคนไม่ว่าชายหรือหญิงที่บรรลุนิติภาวะแล้วจะต้องปฏิบัติ
อย่างเคร่งครัด โดยกำหนดว่าในวันหนึ่ง ๆ จะต้องปฏิบัติ ๕ เวลา คือ

- ก. เวลาบ่าย (ดูฮฺร) ระหว่างเวลา ๑๒.๓๐ - ๑๔.๓๐ น.
- ข. เวลาเย็น (อาซาร์) ระหว่างเวลา ๑๕.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.
- ค. เวลาค่ำ (มักริบ) ระหว่างเวลา ๑๘.๓๐ - ๑๘.๔๕ น.
- ง. เวลาตึก (อิซา) ระหว่างเวลา ๑๙.๐๐ - ๐๓.๓๐ น.
- จ. เวลาอรุณ (ซุโปะห์) ระหว่างเวลา ๐๔.๐๐ - ๐๖.๐๐ น.

การทำละหมาด ๕ เวลานั้น จะทำที่บ้านหรือที่อื่น ๆ ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องจะทำ
ที่มัสยิด

นอกจากการละหมาด ๕ เวลาดังกล่าวแล้ว ในรอบสัปดาห์หนึ่ง มุสลิมทุกคนจะต้อง
ไปละหมาดและฟังเทศน์ร่วมกันที่มัสยิด ในวันศุกร์ เวลาบ่าย คือระหว่างเวลา ๑๒.๓๐ - ๑๔.๓๐ น.
อีกด้วย (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ และสมาน ใจปราณี, ๒๕๐๖ : ๒๐)

๕. การสมรส การหย่าร้าง และการคืนดี

โมห์หมัก อับดุลการ์เคร์ และสมาน ใจปราณี (๒๕๐๖, ๑๔ - ๓๒) ได้กล่าวถึง การสมรสของชาวไทยมุสลิมว่า พ่อแม่ก็จะหาเหตุผลต่าง ๆ มาจัดการแต่งงานให้ลูกของตน ตั้งแต่อายุน้อย โดยเฉพาะลูกสาว และโดยทั่วไปแล้วชายจะมีภรรยาได้เพียงคนเดียว แต่ศาสนาอิสลามอนุญาตให้มิได้ ๔ คน ทั้งบุคคลที่จะมีภรรยาได้ ๔ คน ก็ต่อเมื่อ

- ๑. ต้องมีร่างกายสมบูรณ์สามารถแบ่งความสุขให้ได้
- ๒. ต้องมีกำลังทรัพย์ สามารถเลี้ยงดูได้
- ๓. ต้องให้ความเสมอภาคทั้งทางวัตถุ และด้านจิตใจด้วย

การหย่าร้าง การหย่าร้างของชาวไทยมุสลิมจะมีไ้ยุ่งยากมาก และจะหย่าได้ทันทีเมื่อ

- ๑. สามีกล่าวว่า "ฉันเลิกกับเธอ" หรือ "ฉันทิ้งเธอแล้ว"
- ๒. เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งออกจากการนับถือศาสนาอิสลาม
- ๓. ทำปิตุฆัตน์บน (คาละละ) เช่น เมื่อทำทัณฑ์บนหรือสัญญาหลังจากการ

กล่าวรับวันแต่งงานต่ออีกฝ่ายว่า "หากฉัน (ชาย) หุบตีเธอ เราจะขาดความเป็นสามีภรรยา" หรือ "หากฉัน (ชาย) ไปแต่งงานกับหญิงอื่น" หรือ ชายกล่าวว่า "ฉันหย่าเธอ" ก็จะขาดจากการเป็นสามีภรรยา โดยมือีหม่อมทำหน้าที่รับรองให้ แต่จะต้องมีพยานสองคนขึ้นไป ยืนยันต่ออีกฝ่าย หรือคาโต๊ะยุคิธรรม

การคืนดี สามีภรรยาที่เคยหย่ากันแล้วไม่เกินสองครั้งยอมมีสิทธิคืนดีกันได้ในช่วงที่ ภริยามีประจำเดือนครบ ๓ ครั้ง หลังจากหย่าร้างกัน การคืนดีนี้สามีจะต้องกล่าวว่า "ฉันคืนดี ตามสัญญาครั้งก่อน" แต่ถ่าทั้งคู่หย่าร้างกันถึง ๓ ครั้งแล้ว ย่อมจะคืนดีกันไม่ได้อีก นอกจาก ภริยาจะแยกไปไ้สามีใหม่ ไ้ร่วมประเวณีแล้วและไ้มีประจำเดือนมาถึง ๔ ครั้ง จึงจะแต่งงาน กับสามีเก่าได้

ความแตกต่างกันทางชนบประเพณี และวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ ยิ่งทำให้ชาวไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดชายแดนภาคไ้มีความรู้สึกว่ ตนมีความแตกต่างไปจากคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ

ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ เมื่อชนบประเพณีและวัฒนธรรมของตนไปพ้องกับประชาชนชาวมาเลย์ จึงมีความโน้มเอียงที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้คิดว่าตนมิใช่เป็นคนไทย แต่เป็นคนมาเลย์ ยิ่งกว่านั้น อภัย จันทวิมล (๒๕๐๗ : ๕๖ - ๕๗) ยังได้กล่าวให้เห็นอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นอีกว่า การที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีอาณาเขตติดต่อกับสหพันธมาเลเซีย ซึ่งมีความเจริญกว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยเกือบทุกด้าน ทำให้เราเสียเปรียบทางด้านสหพันธมาเลเซีย เพราะทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับหลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. ท้องที่การปกครองทางด้านสหพันธมาเลเซีย ได้รับการส่งเสริมทำนุบำรุงดีกว่าทางฝ่ายไทย เช่น การคมนาคม และการวางผังเมือง เป็นต้น

๒. รัฐบาลสหพันธมาเลเซียให้โอกาสแต่ละรัฐมีอิสระในการปกครองท้องที่ในเขตรัฐของตนดีกว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย แต่การปกครองของไทยใช้วิธีรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง คือเมืองหลวง และการส่งงานส่วนใหญ่ส่งไปจากกรุงเทพฯ

๓. ชาวมุสลิมซึ่งอยู่ในเขตไทยมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับมุสลิมที่อยู่ในสหพันธมาเลเซีย ฉะนั้นเมื่อมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประโยชน์ของมุสลิมในสหพันธมาเลเซีย เกิดขึ้นเมื่อใดก็สามารถโน้มน้าวให้ชาวไทยมุสลิมแถบนี้แปรค้อยตามไปได้ทุกเมื่อ

๔. การกล่าวอ้างถึงสันนิบาตอาหรับ หรือสันนิบาตอิสลาม อันเป็นหลักการและมีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมมุสลิมทั่วโลก จากคำโฆษณาชวนเชื่อจึงทำให้ถือว่าชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นชนส่วนน้อย จะต้องรวมตัวมุสลิมในสหพันธมาเลเซีย การเคลื่อนไหวดังกล่าว ย่อมทำลายเสถียรภาพและลดแหลมต่อการสูญเสียสิ่งที่มีอยู่ไปได้

สิ่งที่ทำให้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคิดที่จะแยกตัวออกไปจากประเทศไทยนั้น ถนอม ไวกนอมสัคว์ (๒๕๑๐ : ๓ - ๕) ได้กล่าวว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากศาสนา ดังนี้

๑. ชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้เคร่งในศาสนาจริง แต่ส่วนมากไม่รู้จักในแก่นแท้ของศาสนา คือรูปร่างไม่รูปร่าง

๒. ผู้นำทางศาสนาบางคนใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ ไม่ยอมสั่งสอนหลักธรรมที่ถูกต้องหรือแก่นแท้ของศาสนาให้แก่ชาวมุสลิม แต่บังคับบีบบังคับเป็นอนหลักศาสนาเพื่อประโยชน์ของตน

๓. ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่สนใจธรรมะของศาสนาอื่น ๆ และมีความเห็นว่า การรู้เรื่องศาสนาอื่นเป็นบาป จึงมีความรังเกียจคนนอกศาสนา ซึ่งบางสมัยบางท้องถิ่นถึงกับรังเกียจที่พูด หรือฟังภาษาไทยและภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษามลายู นาย อินทรสกุล (๒๕๑๑ : ๓๖) ได้กล่าวว่า ชาวไทยมุสลิมได้รับการบูว่าภาษาไทยเป็นภาษาของพุทธศาสนา มุสลิมจะต้องพูดภาษามลายูเท่านั้น จึงทำให้การคบค้าสมาคมในสังคมชนบทอยู่ในวงจำกัด

X เฉพาะอิสลาม หรือ เฉพาะพุทธเท่านั้น ขาดการผสมผสานทางวัฒนธรรมต่อกัน และมีจำนวนไม่น้อยที่ตอบว่า จะเสียใจมาก ถ้ามีชาวพุทธหลาย ๆ ครอบครัวอพยพเข้ามาอาศัยในหมู่บ้านของตน

๔. ความเคร่งครัดในศาสนา ถือศาสนาของตนเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างจริงจัง จนกลายเป็นการแบ่งชาติว่า คนที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ใช่คนไทย ซึ่งเรื่องนี้ย่อมเป็นภัยต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

๕. ขาดการเผยแพร่ศาสนาที่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้นำถือศาสนานี้ไม่ค่อยสนใจการศึกษาและไม่ยอมรับแบบแผนของการศึกษาสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประสิทธิ์ เวชสุวรรณ (๒๕๐๕ : ๓) ที่ว่า ชาวไทยมุสลิมมีความตระหนี่ถี่เหนียวมากไม่ยอมเสียเงินเพื่อการศึกษาเล่าเรียนของบุตร รวมทั้งค่าเดินทางค่าแท็กซี่และเรื่องอาหารการกินในโรงเรียน เมื่อได้รับการเผยแพร่ความรู้ และความคิดแบบเก่า ๆ จึงไม่ยอมปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัย ความรู้ทางศาสนานี้จึงขยายออกไปสู่ผู้นำถือไม่สมบูรณ์ และผู้รับรู้ก็ไม่ค่อยทราบถึงหลักธรรมที่ถูกต้อง

๖. หลักของศาสนาบางอย่างขัดกับกฎหมาย เช่น เรื่องของครอบครัวและการแต่งงาน เด็กหญิงมุสลิมจะแต่งงานตั้งแต่อายุ ๑๒ - ๑๓ ปี ซึ่งกฎหมายไทยโดยทั่วไปยังไม่ยอมให้เด็กหญิงที่มีอายุระหว่างนี้มีสามี และ ขจรกิจ บรูซพันธ์ (๒๕๑๕ : ๒๔ - ๓๑) ยังได้กล่าวว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่เป็นความแพ่ง ซึ่งเกี่ยวกับศาสนาอิสลามจะต้องมีคาโต๊ะยุติธรรม ซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ ออกนั่งพิจารณาร่วมกับผู้พิพากษาด้วย

๗. ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนมากเป็นไทยพุทธ หากความรู้ความเข้าใจในศาสนาอิสลาม จึงเป็นเหตุให้ทำอะไรขัดกับความรู้สึกของประชาชนในทางศาสนาบ่อย ๆ บางคนกลับไปดูหมิ่นศาสนาเขา จึงเป็นเหตุให้ชาวไทยมุสลิมเพิ่มความไม่พอใจคนนอกศาสนาของตนมากขึ้น

นอกจากนั้นประชาชนชาวไทยมุสลิมยังได้ถูกบุคคลบางกลุ่มบางพวก พยายามยุยงส่งเสริมปลุกปั่นให้เอาใจออกห่างจากประเทศไทย และก่อความสงบสุขของประชาชนทั่วไปแล้วยังกล่าวหาว่ามิได้รับความสะดวก ความเป็นอยู่ดีจากข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอีกด้วย ดังนั้นการพัฒนาท้องถิ่นที่มีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ย่อมจะต้องมีปัญหาพิเศษ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากการพัฒนาท้องถิ่นที่มีชาวไทยพุทธ เพราะอิทธิพลของศาสนาอิสลาม จะมีผลไปถึงการอบรมเลี้ยงดู และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน อันจะทำให้บุคลิกภาพของชาวไทยมุสลิมแตกต่างไปจากชาวไทยพุทธ ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่

องค์ประกอบทางจิตวิทยาซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของบุคลิกภาพนั้น ได้มีผู้ศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง แต่ในประเทศไทยปรากฏว่ามีผู้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนไทยมุสลิมไว้น้อยมาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาตัวแปร ๓ ตัวคือ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจ โดยเห็นว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสำคัญดังต่อไปนี้

— ความซื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นค่านิยมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะความซื่อตรงต่อหน้าที่นั้นหมายถึง ความซื่อตรงต่อการทำงานที่ตนกระทำ อันได้แก่ความซื่อตรงเที่ยงธรรมไม่เอาเปรียบโดยแสวงประโยชน์ใส่ตนในทางที่ไม่ชอบ อันจะนำความเสียหายมาสู่งานอาชีพหรือหน้าที่ซึ่งตนรับผิดชอบ ทวี บุญยเกตุ (๒๕๑๔ : ๕๗ - ๕๘) ได้ให้ความหมายของคำ "ซื่อตรงต่อหน้าที่" ว่า เป็นการกระทำทางกายหรือการแสดงพฤติกรรมออกมา แม้ว่าเราอยากจะได้หรืออยากจะทำในบางสิ่งบางอย่างอันเป็นลักษณะของความโลภ ซึ่งมีแก่บุคลชนโดยทั่วไป แต่ทราบใดที่ร่างกายของเรายังมีได้กระทำลงไปในทางทุจริต ซึ่งอาจจะเป็นเพราะกลัวความผิด กลัวว่าเขาจะจับได้ หรือกลัวว่าจะเสียชื่อเสียงเกียรติยศ มีความอายต่อบาป หรือเพราะกลัวเหตุประการใดก็ตาม เราก็จะได้ชื่อว่าเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต

และยังได้กล่าวอีกว่า เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ส่งจ่ายเงินและรักษาเงิน เราจะส่งจ่ายให้ตัวเราเองโดยไม่มีใครรู้จักทำได้ แต่เราไม่ทำ เรียกว่า ข้อตรงต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้กระทำ หรือเรามีหน้าที่รักษาสัตว์ของ เราจะเอาไปใช้ส่วนตัวบ้างก็ไม่มีใครรู้ แต่เราก็ไม่ทำ จะพูดอย่างตรง ๆ ก็คือ เราไม่โกงเอาข้าวของหรือทรัพย์สินของนายจ้างหรือของคนอื่นที่เรามีหน้าที่รักษา เป็นของหรือประโยชน์ส่วนตัวไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

นอกจากนั้น ความ ข้อตรงต่อหน้าที่ ยังมีความหมายเลยไปถึงความ ข้อตรงต่อเวลาทำงาน อีกด้วย แม้ว่าเราจะไม่โกงเงินทองหรือทรัพย์สินสมบัติของนายจ้างก็จริง แต่ต้องเข้าใจว่า ภาระหรืองานในหน้าที่ซึ่งเราได้รับมอบหมายให้ทำก็เท่ากับเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง การที่เอาเวลาราชการหรือเวลาทำงานที่เราเป็นลูกจ้างของเขาไปหาความเพลิดเพลินหรือไปทำประโยชน์ส่วนตัว เช่นนี้เรียกว่า ไม่ข้อตรงต่อหน้าที่ คนทำ เพราะทำให้งานในหน้าที่บกพร่องหรือต้องเสียไป ทำให้ขาดประโยชน์ของนายจ้าง อีกประการหนึ่ง ผู้ข้อตรงต่อหน้าที่ จะต้องอุทิศเวลาทั้งหมด หรืออย่างน้อย เวลาที่นายจ้างกำหนดให้เพื่อทำงานในหน้าที่ของตนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

มโนภาพเกี่ยวกับตน โรเจอร์ส (Rogers, 1951 : 497) ได้กล่าวว่า การที่จะเข้าใจพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่ง จะต้องพยายามศึกษาสภาพความคิดภายในของบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเป็นผลเนื่องมาจากความนึกคิดและทัศนคติของเขา ต่อตัวเขาเอง และนิวโคมบ์ (Newcomb, 1950 : 312) ได้กล่าวอีกว่า "ตน" ของบุคคล คือวิถีทางที่บุคคลรับรู้ (Perceive) ตัวของเขาเอง หรือการที่แต่ละบุคคลรู้จักตนเอง ซึ่ง สურังค์ โค้วตระกูล (๒๕๑๑ : ๑๓๕) ได้อธิบายว่า ความรู้สึกและการรับรู้ "ตน" นี้ นักจิตวิทยาถือว่าเป็นแก่นพฤติกรรมรวมของบุคคลที่ได้แสดงออกมา หรือเป็นแบบแผนในการปรับตัว ต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม ที่เราเรียกว่า "บุคลิกภาพ" ของคน เพราะฉะนั้นการที่จะเข้าใจบุคลิกภาพของคน จำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงความรู้สึก และการรับรู้ "ตน" ของเขาค้น

การพัฒนาเกี่ยวกับ "ตน" ของบุคคล จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมมาแล้วตั้งแต่เด็ก การเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งแวดล้อมจะทำให้เด็กรู้จักประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ อันจะทำให้เขาเกิดมโนภาพเกี่ยวกับตนเองขึ้น

ความเกรงใจ วิทยาลัย วิเชียรโชติ (อ้างจาก ประสิทธิ์ บัวคดี, ๒๕๑๔ : ๕) ได้อธิบายว่า ความเกรงใจเป็นกลวิธีทางจิตวิทยา ซึ่งบุคคลใช้เพื่อรักษารรยากาศทางสังคม (Social Atmosphere) บุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship) ทศคติ (Attitude) และการรักษาหน้า (Self Image) ที่มีอยู่ ให้คงสภาพเดิมหรือดีขึ้น โดยระงับ (Inhibit) ที่จะไม่ทำตามความตั้งใจ หรือความต้องการของตนเอง หรือจำต้องทำตรงข้ามกับความตั้งใจ หรือความต้องการนั้น หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ส่วนมาก ความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ความเกรงใจจึงเป็นคุณธรรม หรือค่านิยมอย่างหนึ่งของคนไทย การรู้จักเกรงใจเป็นเรื่องบ่งว่าบุคคลนั้นเป็นคนดี มีมารยาทงาม มีการศึกษาและมีสัมมาคารวะ เป็นที่ชื่นชอบของผู้ใหญ่ ผู้ใกล้ชิดและเป็นที่รักของมิตรสหาย การแสดงความเกรงใจ จะแสดงออกได้ ๒ ทาง คือ

๑. ทางคำพูด หมายถึงการใช้ภาษา
๒. ทางร่างกาย หมายถึงการแสดงอาการ กริยาท่าทางโดยปราศจากคำพูด แต่โดยทั่วไปแล้ว อาจจะใช้ทั้ง ๒ วิธีรวมกัน

ความเกรงใจมิใช่เป็นสิ่งที่เด็กได้รับมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการเรียนรู้ เมื่อพ่อแม่ หรือผู้ปกครองอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความรู้สึก ว่า คนที่รู้จักเกรงใจเป็นลักษณะของคนดี และควรใช้ เมื่อเด็กได้ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลอื่นในสังคม

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับคน และความเกรงใจของเด็กในกลุ่มตัวอย่าง คือ
 - ๑.๑ นักเรียนไทยมุสลิมกับนักเรียนไทยพุทธ
 - ๑.๒ นักเรียนไทยมุสลิมกับนักเรียนไทยพุทธ เมื่อแยกตามเพศ

๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจของ

๒.๑ นักเรียนไทยมุสลิม

๒.๑.๑ ทั้งกลุ่ม (ไม่แยกเพศ)

๒.๑.๒ เมื่อแยกตามเพศ

๒.๒ นักเรียนไทยพุทธ

๒.๒.๑ ทั้งกลุ่ม

๒.๒.๒ เมื่อแยกตามเพศ

๓. เพื่อสร้างแบบสอบถาม ความซื่อตรงต่อหน้าที่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยเชื่อว่า ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและบุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับเด็กไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิม ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายพัฒนาประเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในเขตที่มีประชาชนชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดยิ่งขึ้น และเมื่อได้ทราบถึงลักษณะความเป็นอยู่และบุคลิกภาพของบุคคลดังกล่าวแล้ว จะตอบสนองความต้องการของเขาได้อย่างตรงจุด

๒. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายและแผนการศึกษา ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพของเด็กไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิม

๓. เพื่อให้ครูที่สอนเด็กไทยมุสลิม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้มีความเข้าใจเด็ก อันจะสร้างความไว้วางใจและความเห็นใจในตัวเด็ก เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือแก้ไขให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพดังกล่าวให้ดีขึ้น

๔. เพื่อเพิ่มพูนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาชนชาวไทยมุสลิม ให้บรรดานักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทราบ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานี้ มุ่งศึกษานักเรียนในกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีขอบเขตดังนี้

๑. เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๑๖
๒. เป็นนักเรียนไทยมุสลิมของโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ ในเขตจังหวัดยะลา ปัตตานี สตูล และนราธิวาส ทั้งชายและหญิงประมาณจังหวัดละ ๓๐ คน รวมทั้งหมดประมาณ ๑๒๐ คน
๓. เป็นนักเรียนไทยพุทธของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งชายและหญิงประมาณกลุ่มละ ๖๐ คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๑๒๐ คน

ตัวแปรที่จะศึกษา

๑. ตัวแปรอิสระ
 - ๑.๑ นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด
 - ๑.๒ นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
 - ๑.๓ นักเรียนไทยพุทธชาย
 - ๑.๔ นักเรียนไทยพุทธหญิง
 - ๑.๕ นักเรียนไทยมุสลิมชาย
 - ๑.๖ นักเรียนไทยมุสลิมหญิง
๒. ตัวแปรตาม
 - ๒.๑ ความเชื่อตรงต่อหน้าที่
 - ๒.๒ มโนภาพเกี่ยวกับตน
 - ๒.๓ ความเกรงใจ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. นักเรียนไทยพุทธ หมายถึง นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิง ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือพุทธศาสนาทั้งตนเองและบิดามารดา

๒. นักเรียนไทยมุสลิม หมายถึง นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิง ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัด ยะลา ปัตตานี สตูล และนราธิวาส มีสัญชาติไทย นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งตนเอง และบิดามารดา

๓. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Honesty) หมายถึง ลักษณะการกระทำหรือความรู้สึกของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- ๓.๑ ความซื่อตรงต่อหน้าที่คือไม่ทุจริตต่อหน้าที่เพื่อหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- ๓.๒ การรับผิดชอบในหน้าที่ของตนทั้งการเรียนและการงาน
- ๓.๓ การถือว่าหน้าที่การงานมีความสำคัญยิ่งในชีวิตประจำวัน
- ๓.๔ การมาทำงานตรงต่อเวลา อุทิศเวลาให้กับงาน และไม่เลิกงานก่อนถึงเวลากำหนด
- ๓.๕ ความตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้ออุปสรรคทั้งปวงที่เกิดขึ้น
- ๓.๖ การดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม เสมือนสมบัติของตนเอง
- ๓.๗ การปฏิบัติความถูกต้องและระเบียบอย่างเคร่งครัด
- ๓.๘ ความกล้ายอมรับผิดและเผชิญต่อความเป็นจริง
- ๓.๙ ความมั่นคงในความคิดที่ถูกต้องของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น วัดได้เป็นคะแนนโดยใช้แบบสอบถามความซื่อตรงต่อหน้าที่

๔. มโนภาพเกี่ยวกับตน (Self Concept) หมายถึง ความรู้สึกตอบสนองต่อตนเองในกานต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกเกี่ยวกับลักษณะนิสัยและคุณสมบัติของตนเอง ซึ่งวัดออกมาเป็นคะแนนโดยวิธีการตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

๕. ตนตามอรรถภาพ (Actual Self) หมายถึง ความรู้สึกและทัศนคติต่อตนเอง ว่าตนเป็นคนอย่างไร มีความสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไร ซึ่งวัดออกมาเป็นคะแนนโดยใช้แบบสอบถามตนตามอรรถภาพ

๖. ตนตามปณิธาน (Ideal Self) หมายถึง ความรู้สึกและทัศนคติต่อตนเองว่าตนอยากจะเป็นคนอย่างไร อยากมีความสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไร ซึ่งวัดออกมาเป็นคะแนนโดยใช้แบบสอบถามตนตามปณิธาน

๗. ความแตกต่างระหว่างตน (Self Discrepancy) หมายถึง ความแตกต่างระหว่างตนตามอรรถภาพและตนตามปณิธาน ซึ่งวัดออกมาเป็นคะแนนได้จากผลต่างของคะแนนจากแบบสอบถามตนตามอรรถภาพและตนตามปณิธาน

๘. ความเกรงใจ หมายถึง ลักษณะหรือความรู้สึกของบุคคลที่ใจเพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้คงที่หรือดีขึ้น ซึ่งวัดได้เป็นคะแนน โดยใช้แบบสอบถามความเกรงใจ

ทฤษฎีเบื้องต้นและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

✓ ความซื่อตรงต่อหน้าที่

ทฤษฎีเบื้องต้น

มีผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต และอธิบายลักษณะของบุคคลที่มีความซื่อตรงในด้านต่าง ๆ ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

กรมการวัฒนธรรม (๒๕๕๓ : ๕ - ๖) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริตว่า ความซื่อสัตย์สุจริตหมายถึงความซื่อตรง, ไม่คิดโกง ถ้าแสดงออกทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่มีเงื่อนงำซ่อนไว้ในใจ ทางกายก็เป็นจารทำจริง ไม่ใช่ทำดีเพื่อลวงให้คนอื่นติดกับ ทางวาจา คือการพูดจริง พูดคงเส้นคงวาเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้ และยังได้อธิบายถึงความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลเป็นข้อ ๆ ว่า

๑. ต้องซื่อตรง ไม่คิดโกงหรือหลอกลวงเขากิน ประกอบอาชีพในทางสุจริต สิ่งใดทุจริตผิดศีลธรรม จะต้องเลิกอย่างเด็ดขาด

๒. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อมิตรสหาย จะต้องมีความจงรักภักดี ต่อประเทศชาติไม่คึกคคหทรยศ

๓. ต้องซื่อสัตย์ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะทางที่เป็นประโยชน์และถึงยามเท่านั้น ถ้าจะเป็น การทำลายประโยชน์ให้เกิดความเสียหายแล้ว ไม่ควรทำอย่างยิ่ง เช่นการซื่อสัตย์ต่อบุคคลที่คิด ทำลายชาติ

๔. ต้องรักษาคำพูดของตนให้มีคุณค่า เชื่อถือได้ ให้เป็นคนมีวาจาสิทธิ์ พุทว่าจะให้ หรือให้ความช่วยเหลือแก่ใครแล้ว จะต้องเป็นไปตามที่พูดไว้เสมอ

นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึงความเที่ยงตรงต่อเวลาอีกว่า

๑. จะต้องรู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสม ว่าเวลาไหนควรจะทำงานอะไร เวลาไหน ควรพักผ่อน และปฏิบัติให้สม่ำเสมอเป็นกิจประจำวัน

๒. ตรงต่อเวลาเสมอ เช่น ตื่นเช้าเสมอ ไปทำงานและเลิกงานตรงตามเวลา กำหนด ไม่ไปทำงานสายหรือเลิกก่อนเวลา ในกรณีนัดหมายกับใครจะต้องไปให้ทันเวลานัดหมาย

๓. ต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีไข่ปล่อยให้อว่างเปล่าคิดแต่เรื่องไร้สาระ จนมิได้ทำอะไรเลย เพราะเวลาเป็นสิ่งมีค่า เมื่อล่วงไปแล้วจะเรียกคืนมาไม่ได้อีก

ประทีป มหาจันทร์ (๒๕๑๐ : ๗๒) ได้อธิบายลักษณะของบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตว่า นอกจากจะไม่หาผลประโยชน์ใส่ตนเองโดยการโกง การหลอกลวงผู้อื่น โดยที่แม้ว่าการกระทำ เหล่านั้นจะไม่มีผู้ใคร่แล้ว ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะต้องเป็นคนที่ถูกด่าว่าบดขี้กัวย ไม่ว่าการกระทำ นั้นจะเป็นการกระทำด้วยความจงใจหรือโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็จะยอมรับในการกระทำของตน ไม่ซัดทอดไปถึงบุคคลอื่น และเมื่อให้สัญญาไว้อย่างไรแล้ว เขาจะทำตามสัญญานั้นโดยไม่มีศพรวิ้ว

วิเทศกรณีย์ (๒๕๑๓ : ๕๖๔ - ๕๗๖) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่เป็นมหาบุรุษว่า จะต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อตรงต่อตนเอง ซื่อตรงต่อบุคคลอื่น ซื่อตรงต่ออุคมคติ และบุคคลนั้น จะต้องตรงต่อเวลาอีกด้วย แล้วยังได้กล่าวอีกว่า บุคคลที่มีความเสียสละ จะมุ่งทำผลประโยชน์ ให้แก่ส่วนรวม เพื่อสังคมเพื่อชาติและเพื่อนมนุษย์ธรรมมากกว่าตนเอง หรือครอบครัวของตน ผู้ที่เสียสละจึง เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น ส่วนคนที่เห็นแก่ตัว ความทุจริตอโงกก็จะตามมาด้วย

เกี่ยวกับการจำแนกความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคล ทวี บุญเขต (๒๕๑๔ : ๕๕ - ๖๑)
ได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทคือ

๑. ความซื่อตรงต่อตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่มีค่าสูงกว่าอะไรทั้งหมด ทั้งนี้เพราะ
ผู้ที่มีความซื่อตรงต่อตนเอง เป็นผู้ที่มีหัวใจดีปะ มีความละเอียดและกระตือรือร้นต่อตนเอง ในอันที่จะ
กระทำความผิดให้ได้อะไรไม่สุจริต แม้ว่าการกระทำนั้นจะไม่มีใครรู้เห็น และยังเป็นบุคคลที่มี
กำลังใจเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว สามารถระงับความอยาก และบังคับตนเองได้

๒. ความซื่อตรงต่อเพื่อนฝูง ซึ่งมีได้มีความหมายแต่เพียงว่า ไม่ทรยศ ไม่โกง
หรือเอาเปรียบเพื่อนเท่านั้น แต่จะต้องมีความรักความหวังดี ความสงสาร ความซื่อตรง
และความปรารถนาดีต่อเพื่อนอีกด้วย

๓. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ อันได้แก่ความซื่อตรงเที่ยงธรรม ไม่เอาเปรียบโดยแสวงหา
ผลประโยชน์ใส่ตนเองในทางที่ไม่ชอบ อันจะนำความเสียหายมาให้แก่งานหรืออาชีพที่ตนทำอยู่
และยังมีความหมายเลยไปถึงความซื่อตรงต่อเวลาทำงานอีกด้วย โดยจะต้องอุทิศเวลาทั้งหมด
หรืออย่างน้อยเวลาที่นายจ้างกำหนดให้ เพื่อทำงานในหน้าที่ของตนให้เรียบร้อย

อันความซื่อตรงต่อหน้าที่ของบุคคลนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
(อ้างจาก วิจิตรวาทการ, ๒๕๑๑ : ๒๐๗ - ๒๐๘) ได้ทรงอธิบายว่า เป็นความตั้งใจ
ของบุคคลที่จะกระทำกิจการซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของ คนควยความซื่อสัตย์สุจริต
ใช้ความอดุสาหะและวิริยะภาพเต็มสติกำลังของตน ด้วยความมุ่งหมายให้กิจการงานนั้นบรรลุถึง
ความสำเร็จโดยอาการงามที่สุด และทรงยกตัวอย่างบุคคลที่ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ว่า เมื่อได้รับ
มอบหมายหน้าที่อย่างหนึ่งให้ทำ ก็จะไม่พอใจทำหน้าที่นั้นกลับไปอีกทำหน้าที่อย่างอื่นเสีย ส่วนผู้ซึ่ง
ซื่อตรงต่อหน้าที่อย่างแท้จริง เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำอะไร ก็จะตั้งใจทำหน้าที่นั้นอย่างดีที่สุด
แต่มิได้หมายความว่า จะมิให้บุคคลไต่สูงในการทำงานให้ดีขึ้นหรือสูงกว่างานที่ทำอยู่แล้ว เพราะ
การไต่สูงในการทำงานนั้น เป็นทางความเจริญก้าวหน้าของบุคคล แต่การไต่สูงที่ที่จะต้องไม่ทำให้
งานที่ได้รับมอบหมายบกพร่อง

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ของบุคคลยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของบุคคลนั้นด้วย ผู้ที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ จะต้องมีความรับผิดชอบต่ออย่างสูงควบคู่กันเสมอ ภิญโญ สาร (๒๕๑๔ : ๒๑๗) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบคืออำนาจชนิดหนึ่งในจิตใจของบุคคล ซึ่งสามารถควบคุมความประพฤติของตนเองได้ ในกรณีบุคคลนั้นเกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะกระทำการใดตรงข้ามกับทำนองคลองธรรม หรือหลักปฏิบัติขององค์การของตน และได้อธิบายอีกว่า คนที่มีโอกาสโง่งและอยากโง่ง แต่ไม่ยอมโง่ง คือคนที่มีความรับผิดชอบ และแมคเคลแลนค์ (McClelland, 1961 : 207 - 256) ได้กล่าวอีกว่า บุคคลที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูง จะมีความรับผิดชอบในตนเอง โดยที่จะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพอใจของตนเอง มีใจหวังให้คนอื่น ๆ ยกย่องตน โดยเฉพาะความรู้สึกรับผิดชอบต่อฟังก์ และแวกเนลล์ (Funk and Wagnalls) (อ้างจากรวณิ วัชรธรรม, ๒๕๑๕ : ๘) ได้อธิบายว่าเป็นการแสดงออกถึงการรับผิดชอบต่อในการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้ สามารถจัดการเงินทองและหน้าที่ที่ใครมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังหมายถึงความสามารถในการตอบสนองต่อหน้าที่หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตามอุดมคติ กฎของศีลธรรมและหลักธรรมอีกด้วย

ประเทิน มหาพันธ์ (๒๕๑๐ : ๑๗๐) ได้อธิบายถึงหน้าที่อันบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อในฐานะที่เกิดขึ้นเป็นมนุษย์ว่า ประกอบด้วยหน้าที่การทำงานที่ใครมอบหมาย เช่น เป็นนักเรียน หน้าที่คือการเรียนหนังสือ และการช่วยงานผู้ปกครองทางบ้าน อีกประการหนึ่งคือหน้าที่ทางสังคมอันได้แก่การปฏิบัติต่อบิดามารดา ต่อญาติพี่น้อง ต่อบุคคลทั่วไป และต่อประเทศชาติ

ในเรื่องทัศนเกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบต่อให้เกิดกับตัวเด็ก นาฏเชลียว สุมาวงศ์ (๒๕๑๕ : ๕๕ - ๕๘) และไซค์แมน (Siedman, 1962 : 408 - 411) ได้รวบรวมไว้ดังนี้คือ

๑. การฝึกความรับผิดชอบต่อ จะเริ่มตั้งแต่เด็กมีอายุน้อย ๆ และฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อมากขึ้นตามวัยของเด็ก หรือให้เด็กรับผิดชอบต่ออย่างเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเขา
๒. ฝึกให้เด็กได้รับรับผิดชอบต่ออย่างเหมาะสมกับสภาพครอบครัวและเศรษฐกิจ
๓. ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นในการฝึก ไม่เร่งรัดหรือให้รับผิดชอบต่อมากเกินไปเพราะจะมีโทษ

๔. เด็กต้องการคำแนะนำและความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ เพื่อจะไ้ทราบว่าหน้าที่การงานส่วนใดควรจะอยู่ในความรับผิดชอบของตน
๕. ควรให้เด็กไ้ทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
๖. ทศนคติและพฤติกรรมในความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการความรับผิดชอบของเด็ก

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทอมป์สัน (Thompson, 1952 : 538 - 539) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของความซื่อสัตย์สุจริตว่า จะมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๒ อย่างคือ

๑. ระบบค่านิยม และ
๒. ความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในขณะนั้น

องค์ประกอบทั้งสองนี้จะมีความสัมพันธ์กันไป แต่ เมคควีน (McQueen, 1968) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีค่านิยมของความซื่อตรงมาก ๆ อาจจะเป็นคนทุจริตได้เมื่อเกิดความต้องการในสิ่งนั้นอย่างจริงจัง การทดลองของ สแลกท์ (Slaght) (อ้างจาก Thompson, 1952 : 108) ที่เป็นการศึกษาเด็กซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต ๗๐ คน และเด็กที่ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ๗๐ คน โดยใช้ Batteries of tests และการ Rating ของครู ได้ทดสอบเด็กทั้งสองกลุ่มในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นวางลูกกวาดไว้ในห้อง เมื่อผู้ทดลองนำเด็กเข้ามาในห้องแล้วจึงบอกเด็กว่าจะออกไปธุระนอกห้องเดี๋ยวจะกลับมา เมื่อผู้ทดลองกลับเข้ามาแล้วจะถามเด็กว่า "เธอเอาลูกกวาดที่วางไว้ไปบ้างหรือเปล่า" ถ้าเด็กตอบว่า "ไม่" เขาจะไ้ลูกกวาดเป็นรางวัลแก่เด็กแม่จะทราบว่า เป็นคำตอบที่โกหกก็ตาม จากผลการทดลองพบว่า เด็กที่ซื่อสัตย์สุจริตก็จะตอบว่า "ไม่" เช่นกัน เพื่อให้ไ้รางวัลลูกกวาดเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนหลายคน

จอห์น บาร์ดีน (John Bardin) (อ้างจาก สุทธิ คุณวัฒน์, ๒๕๑๕ : ๒๖๕)
ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทุจริตของเด็กโดยทั่วไปและสรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้ :-

๑. ระดับการเรียนและการทุจริต การทุจริตไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเด็กคนนั้นเรียนเก่งหรือไม่ แต่พบว่าการทุจริตมักจะเกี่ยวเนื่องกับความกดดันที่เด็กได้รับจากผู้ใหญ่ เช่น ผู้ปกครองตั้งความมุ่งหวังไว้สูงหรือบังคับเด็กมากเกินไป และพบว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำจะทำทุจริตมากกว่าเด็กที่มีผลการเรียนในระดับสูง แต่ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก ในคานาสตีนิญา เมื่อศึกษาเด็กในแต่ละกลุ่ม พบว่า เด็ก I.Q ระหว่าง ๑๑๐ - ๑๒๐ ทุจริต ๕๗ % I.Q ระหว่าง ๑๐๐ - ๑๑๐ ทุจริต ๕๕ % I.Q ระหว่าง ๖๑ - ๘๕ ทุจริต ๕๐ % ส่วนเด็กฉลาด I.Q ๑๒๑ - ๑๒๕ จะทุจริต ๔๐ %

๒. มาตรฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับการทุจริต พบว่า เด็กที่ครอบครัวมีรายได้ ๒,๐๐๐ เหรียญ หรือน้อยกว่าต่อปี ทำการทุจริต ๕๔ % เด็กที่ครอบครัวมีรายได้ ๒,๐๐๐ - ๑๔,๐๐๐ เหรียญต่อปี ทุจริต ๕๐ % แต่หาทางครอบครัวมีรายได้เกินกว่าปีละ ๑๕,๐๐๐ เหรียญ เด็กจะทุจริตน้อยที่สุดคือ ๓๗ %

๓. อาชีพของบิดา มาตรฐานกับการทุจริตของเด็ก อาชีพของบิดามารดาซึ่งมีมาตรฐานทางสังคมสูง (ผู้อำนวยการ, แพทย์, วิศวกร) บุตรจะทำการทุจริต ๔๔ % ส่วนบุตรของกรรมกรจะทุจริต ๕๕ %

๔. เกี่ยวกับตัวเด็กเอง เด็กที่ชอบการแสดงออก เช่น ชอบเล่นกีฬา หรือชอบไปในงานพบปะสังสรรค์ จะทำทุจริตมากถึง ๖๕ % ส่วนเด็กที่ชอบเก็บตัว หรือเอาแต่เรื่อง การเรียน จะทุจริตน้อยลงคือ จะทุจริตเพียง ๓๑ %

เด็กที่ถูกผู้ปกครองบังคับในเรื่องระเบียบวินัย และมีการคาดหวังในตัวเด็กมาก จะทำให้เด็กทุจริตมากที่สุดคือ ๖๖ % ส่วนเด็กที่มีความรู้สึกว่าคุณถูกบังคับแต่เพียงเล็กน้อย หรือไม่ถูกบังคับจากผู้ปกครองเลย จะทุจริต ๕๖ %

/จากการศึกษาของ ฮาร์ทโชน และ เมย์ (Hartshorn and May) (อ้างจาก Thompson, 1952 : 515) ได้สรุปผลการศึกษาไว้อย่างสอดคล้องกับ จอห์น มาร์ติน คือ

๑. เด็กอายุมากทุจริตมากกว่าเด็กอายุน้อย แม้ว่าเด็กทั้งสองกลุ่มจะให้ค่านิยมของ ความซื่อสัตย์สุจริตเหมือนกัน

๒. เด็กชาย-หญิงมีความซื่อสัตย์สุจริตไม่แตกต่างกัน

๓. เด็กฉลาดจะซื่อสัตย์สุจริตมากกว่าเด็กโง่

๔. เด็กที่มีอาการไม่มั่นคงทางอารมณ์ จะมีแนวโน้มที่จะกระทำทุจริตมากกว่าเด็กที่สามารถปรับตัวทางอารมณ์ได้ดีกว่า

๕. เด็กที่พ่อแม่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมสูงจะทุจริตน้อยกว่าเด็กซึ่งพ่อแม่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำ

๖. เด็กซึ่งมาจากสภาพครอบครัวที่คล้ายคลึงกันจะมีความซื่อสัตย์สุจริตไม่แตกต่างกัน

๗. เด็กซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง จะมีความซื่อสัตย์สุจริตมากกว่าเด็กซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ และคะแนนจากการ เรียนจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความซื่อสัตย์สุจริต

๘. เด็กที่ได้รับการ เอาใจใส่จากครูซึ่งมีความสามารถที่จะกระตุ้นและให้ความร่วมมือกับเด็กอย่างคืบหน้า เด็กจะทุจริตน้อยกว่าเด็กที่ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ และระเบียบที่ตายตัว

ส่วนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ๆ โดเฮอร์ตี (Dougherty, 1966 : 110) ได้ศึกษาค่านิยมของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐมิสซูรี เกี่ยวกับความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ความภักดี ศิลธรรม และความรับผิดชอบ โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Adolescent Character and Personality (Student beliefs) กับ Student Values Survey จากกลุ่มตัวอย่างเด็กชั้นเกรด ๘ และ ๑๒ จำนวน ๑๓๒๐ คน ผลการศึกษาพบว่าค่านิยมในด้านความเป็นมิตร ความภักดี ศิลธรรม และความรับผิดชอบ มีอยู่ในอันดับสูงในบรรดาค่านิยมที่เรียนในเกรดสูง

ค่านิยมในความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ศิลธรรม และความรับผิดชอบ มีสูงมากในบรรดา
วัยรุ่นที่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน

ค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์และความเป็นมิตรของเด็กวัยรุ่นที่มาจากนอกเมือง สูงกว่า
วัยรุ่นที่อยู่ในเมือง

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบ ไชค์แมน (Siedman, 1962 : 413 - 415)
ได้รวบรวมผลการศึกษาค้นคว้าของบุคคลต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

นอร์ริส (Norris) ได้ทำการศึกษาระยะเวลาของนักศึกษาชายหญิงชั้นปีที่ ๒
ในมหาวิทยาลัย โดยนำมาหาความสัมพันธ์กับผลการเรียน พบว่าของนักศึกษาชายมีความสัมพันธ์
เป็น .๒๕ ของนักศึกษาหญิงเป็น .๓๗ ซึ่งแสดงว่า บุคคลที่รับผิดชอบและตรงต่อเวลานั้น
มักจะประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานด้วย และจากการศึกษาของ เทอร์นี่ (Turney) ซึ่ง
ศึกษาต่อจาก นอร์ริส ในเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลวของการศึกษา พบว่านักศึกษา
ชาย-หญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่อง การตรงต่อเวลา ความขยันขันแข็ง
ความพยายาม และความมักใหญ่ใฝ่สูง

สำหรับการฝึกให้เด็กมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้น โวลเคอร์
(Voelker) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต โดยให้คำนิยามว่า ความซื่อสัตย์สุจริต
คือความเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อธุรกิจที่กระทำกันเป็นกลุ่ม และต้องการทำให้ดีที่สุดในพื้นที่ที่
ได้รับมอบหมาย จากการศึกษานี้พบว่า ความซื่อตรงต่อหน้าที่การงานนั้นเป็นอิทธิพลที่ได้รับมา จาก
การฝึกอบรมในวัยเด็ก และเกี่ยวข้องกับตัวของมารดาเองที่จะฝึกให้เด็กรับผิดชอบ โฟเลย์
(Foley) ได้ศึกษาพบว่า มารดาที่เอาใจใส่ประคบประหงมบุตรมากเกินไป แสดงว่าเมื่อตน
เป็นเด็กจะเป็นคนที่ไม่ได้รับความรัก แต่ถูกฝึกให้มีความรับผิดชอบ มารดาที่ปฏิบัติต่อบุตรในระดับ
ปานกลาง เมื่อตอนยังเป็นเด็กเคยได้รับความรักและถูกฝึกให้มีความรับผิดชอบ ส่วนมารดาที่ละเลย
ต่อบุตรมากเกินไปนั้นจะเป็นบุคคลที่ไม่ได้รับความรักและไม่เคยถูกฝึกให้รับผิดชอบมาก่อนในวัยเด็ก

ส่วนการศึกษาของไทย วรณี รักธรรม (๒๕๑๕) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความต้องการสัมฤทธิ์ผล และความรู้สึกรับนิคชอบของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน จากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๖๐ คน หญิง ๖๐ คน ได้พบว่าความวิตกกังวล มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกรับนิคชอบและความต้องการสัมฤทธิ์ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า เด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน มีความรู้สึกรับนิคชอบไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อคิดจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า เด็กหญิงจะมีความรู้สึกรับนิคชอบมากกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มโนภาพเกี่ยวกับตน

ทฤษฎีเบื้องต้น

โรเจอร์ส (Rogers) (อ้างจาก Lindzey and Hall, 1957 : 478) ได้ให้ความหมายของ "ตน" ไว้ว่า หมายถึงทัศนคติและความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. "ตน" พัฒนาขึ้นมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม
๒. "ตน" จะรับค่านิยมมาจากผู้อื่น ซึ่งอาจรับรู้มาในสภาพที่มีบิดเบือนไปจากความเป็นจริง
๓. "ตน" จะคืนรนต่อสู้เพื่อให้เกิดความเข้าทรงรอยภายใน "ตน"
๔. อินทรีย์จะมีพฤติกรรมไปตาม "ตน" เพื่อให้เกิดความเข้ากันได้กับ "ตน"
๕. "ตน" อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้

เจอร์ซิลด์ (Jersild, 1963 : 7) ได้กล่าวว่า "ตน" หมายถึงผลรวมของความคิดและความรู้สึก ซึ่งทำให้บุคคลนั้นรู้ว่าเขามีอะไรอยู่ และมีมโนภาพว่าเขาคือใคร รวมทั้งความรู้สึกเกี่ยวกับลักษณะนิสัยและคุณสมบัติของตนเอง

ซูเปอร์ (Super) และเพื่อนร่วมงาน (อ้างจาก Siedman, 1960 : 449) ได้กล่าวว่า "ตน" นั้นอาจมองในแง่ของบุคคลนั้นเองว่า เขาคือใคร มีบทบาทอย่างไร

และ "ตน" เป็นผลรวมของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างการเจริญเติบโต
ของบุคคล และพัฒนาการทางด้านสังคมของเขา

จากความคิดของบุคคลทั้ง ๓ นี้ พอสรุปได้ว่า ตนเกิดจากการเรียนรู้ซึ่งได้สะสม
กันมาตั้งแต่บุคคลยังเป็นทารก เมื่อบุคคลมีความต้องการเกิดขึ้น เขาก็จะตอบสนองต่อความต้องการ
ของร่างกาย เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาพที่สมดุล เพราะความสามารถที่จะสนองความต้องการ
นี้เอง จึงทำให้บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านวัตถุและสังคม ตามวิธีการและ
กระบวนการพฤติกรรมที่เขาคิดว่าเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการ ขณะเดียวกันบุคคล
ก็ต้องประเมินผลจากการกระทำของตนเอง โดยเปรียบเทียบกับคนอื่น เพื่อจะทำให้พฤติกรรม
ของตนเป็นไปตามปทัสถานของสังคม และเพราะการประเมินผลเปรียบเทียบกับผู้อื่นนี้เอง
จึงทำให้เกิดนิมิตภาพเกี่ยวกับตน (Self Concept) ขึ้น นอกจากนี้ การที่บุคคลอื่นเช่น
พ่อ แม่ พี่ น้อง คอยสั่งสอน ถ่ายทอดทัศนคติและค่านิยมให้ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเข้าใจ
ตนเอง เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ดิงค์ เมเยอร์
(Dinkmeyer, 1965 : 183) ที่ว่า "ตน" เป็นโลกภายในของแต่ละบุคคลอันเป็นผลมาจากการ
การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และการพัฒนา "ตน" ของบุคคล จะได้รับอิทธิพลมาจากศาสนา
สังคม และฐานะทางเศรษฐกิจที่เขาเกี่ยวข้องด้วยมาแล้วตั้งแต่เด็ก จากความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ
ดังกล่าวนี้นี้ ทำให้เด็กรู้จักประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ อันเป็นขั้นแรกเริ่มที่ทำให้เขาเกิดนิมิตภาพ
เกี่ยวกับตนเองขึ้น

สิทธินิชาต วรานุสันติกุล (๒๕๑๔ : ๔) ได้กล่าวสรุปนิมิตภาพเกี่ยวกับตนจากทฤษฎี
ของบุรูตาง ๆ ไว้ว่า นิมิตภาพเกี่ยวกับตน (Self Concept) หมายถึงความรู้สึกตอบสนอง
ต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล (Academic Value) คือความรู้สึกต่อตนเองในด้าน
สติปัญญา นิสัยการเรียน แรงจูงใจ แรงกดดันทางบ้าน การแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถ
และการเลือกอาชีพ

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือความรู้สึก
ต่อตนเองในคำนี้เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และความสามารถในการคบเพื่อน

๓. การปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือความรู้สึกต่อตนเอง
ทางความกดดันของอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุข ความเครียด และความเบื่อหน่าย

การศึกษาเรื่องมโนภาพเกี่ยวกับคนนี้ เฮิร์ลลอค (Hurlock, 1967 : 668)
ได้กล่าวว่า อิทธิพลของสังคม เช่น แบบแผนทางวัฒนธรรมและสถานภาพทางสังคม จะมี
อิทธิพลต่อมโนภาพเกี่ยวกับคนของ เด็กเป็นอย่างมาก เด็กที่อยู่ในเมืองใหญ่หรืออยู่ในกรุง
ย่อมจะมีความพากพุมใจมากกว่าเด็กที่อยู่ในชนบทหรือเมืองเล็ก เช่นต่างจังหวัด เนื่องจากเด็ก
ในสังคมเมืองกรุง จะต้องประเมินค่าตัวเองอยู่ตลอดเวลาเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ
และเนื่องจากสภาพสังคมบังคับให้ต้องแข่งขันกับคนอื่นเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ซึ่งแตกต่าง
ไปจากสภาพของสังคมชนบทหรือต่างจังหวัด ที่เป็นไปอย่างเรื่อยเรื่อยไม่ต้องแข่งขันกับใคร
ผู้วิจัยจึงคิดว่า เด็กไทยมุสลิมในกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในต่างจังหวัดนั้น น่าจะมีตนตามอติภาพ
ต่ำกว่าเด็กไทยพุทธในกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในกรุง อีกประการหนึ่ง เด็กในกรุงซึ่งอยู่ในสังคมที่
เต็มไปด้วยความเจริญนานาประการ ก็ควรจะมีความป็นฐานสูงกว่าเด็กในต่างจังหวัด ทั้งนี้เพราะ
เหตุว่า เด็กในกรุงนั้นจะมีระดับความมุ่งหวัง ของการดำรงชีวิตในอนาคตสูงกว่า เนื่องจากมี
ประสบการณ์ในสังคมที่เจริญกว่า

เกี่ยวกับเรื่องความแตกต่าง ระหว่างตนตามอติภาพกับตนตามป็นฐานนั้น ผู้วิจัยคิดว่า
เด็กในกรุงจะได้รับความกดดันจากสังคม ทำให้เด็กมีปัญหาทางอารมณ์หรือมีความวิตกกังวลมาก
เนื่องจากสังคมในกรุงมีความสลับซับซ้อนกว่าสังคมชนบท ผู้วิจัยจึงคิดว่า เด็กไทยพุทธในกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งอยู่ในกรุง น่าจะมีความแตกต่าง ระหว่างตนตามอติภาพกับตนตามป็นฐานมากกว่าเด็ก ไทยมุสลิม
ในกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในชนบท และเด็กไทยพุทธก็น่าจะมีตนตามป็นฐานสูงกว่าเด็ก ไทยมุสลิมอีกด้วย

อีกประการหนึ่ง แบบแผนทางวัฒนธรรมของสังคม จะมีอิทธิพลต่อมโนภาพเกี่ยวกับคน
ของเด็กเป็นอันมาก ในสังคมไทยซึ่งยกย่องให้ผู้ชายเป็นหัวหน้าและได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าผู้หญิง
การอบรมเลี้ยงดูก็แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ชายเกิดความพากพุมใจอันจะมีอิทธิพลต่อมโนภาพ
เกี่ยวกับคน (Hurlock, 1967 : 667) ดังนั้นตนตามอติภาพและตนตามป็นฐานของเด็กชาย
จึงน่าจะสูงกว่าเด็กหญิง และความแตกต่างระหว่างตนของ เด็กชาย ก็น่าจะน้อยกว่าของ
เด็กหญิงด้วย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยังไม่พบว่ามีใครได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ศึกษาอยู่โดยตรง แต่ได้มีการศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ทามาจินี (Tamagini, 1969 : 4339 B) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสัมฤทธิ์ผลกับมโนภาพเกี่ยวกับตน และระดับความมุ่งหวังในการเรียนจากนักเรียน 60 คน พบว่าความต้องการสัมฤทธิ์ผลมีความสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตนในเชิงนิมิตคือผู้ที่มีความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงด้วย แต่ความต้องการสัมฤทธิ์ผลมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ ผู้วิจัยจึงคิดว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนน่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อตรงต่อหน้าที่

ส่วนการศึกษาระหว่างเพศกับมโนภาพเกี่ยวกับตน บอล (Ball, 1963 : 1070) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ๒๒๔ คน พบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนไม่สัมพันธ์กับเพศ ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไดสัน (Dyson) และ บังอร เสทนนท์ (๒๕๑๒ : ๑๓) ที่ว่า เด็กชายหญิงมีมโนภาพเกี่ยวกับตนไม่แตกต่างกัน

ซาห์ราน (Zahran, 1967 : 225 - 239) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนกับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมด และแสดงให้เห็นนัยสำคัญเพื่อนำมาใช้ในการแนะแนวทางจิตวิทยาแก่เด็กวัยรุ่น โดยใช้แบบทดสอบเพื่อวัดมโนภาพเกี่ยวกับตน การให้คำปรึกษา การปรับตน สติปัญญา บุคลิกภาพ การรับรู้ สังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีตัวแปรถึง ๓๐๐ ตัว โดยศึกษาจากเด็กวัยรุ่น ๑๗๐ คน จากการศึกษาพบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนซึ่งเป็นไปในทางบวก (Positive Self Concept) และการปรับตัว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้นตัวแปรทางสติปัญญาและการรับรู้ ตัวแปรทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจึงประสานตามกันไปด้วย

ไฮแมน (Hyman, 1964 : 3387 - 3388) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกำปรับตัวในโรงเรียน มโนภาพเกี่ยวกับตน และชนชั้นในสังคม จากเด็กชาย ๑๐๐ คน ในชั้นปีที่ ๕ พบว่าเด็กที่มีการปรับตัวต่ำ จะมีการขัดแย้งระหว่างคนตามอัตภาพ และตนตามปณิธานมากกว่าเด็กที่มีการปรับตัวสูง ส่วนเด็กที่ปรับตัวได้สูงมักจะมีฐานะบ้านซึ่งมีฐานะภาพเศรษฐกิจสังคมระดับกลาง

ในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาเรื่องมโนภาพเกี่ยวกับตนสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ บางแล้ว
เท่าที่พบ มีดังนี้

จำรัส บุญญานันต์ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาเรื่อง มโนภาพเกี่ยวกับตน ความวิตกกังวล
และความต้องการสัมฤทธิ์ผล ของเด็กเรียนที่ประพฤติคล้อยตามสังคม และที่ขัดกับสังคม
กลุ่มตัวอย่างละ ๑๐๕ คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ประพฤติคล้อยตามสังคม จะมีมโนภาพ
เกี่ยวกับตน และความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงกว่า มีความวิตกกังวลต่ำกว่านักเรียนที่ประพฤติขัดกับ
สังคม แต่ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในตัวแปรดังกล่าว

จุมพล พูลภัทรชีวิน (๒๕๑๕) ได้ศึกษาเรื่อง มโนภาพเกี่ยวกับตน ความวิตกกังวล
ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของผู้นำและผู้ตามชั้นม.ศ. ๓ ๑๘๘ คน ผลการศึกษา
พบว่า ผู้นำทั้งชายและหญิงมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงกว่าผู้ตามทั้งชายและหญิง ผู้นำทั้งชายและหญิง
มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับผู้ตามทั้งชายและหญิง ผู้ตามชายมีความ
เกรงใจสูงกว่าผู้ตามหญิง ส่วนผู้นำชายและหญิงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างชาย
และหญิงทั้งหมดมีมโนภาพเกี่ยวกับตนไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ
สิทธิโชค วรานุสันติกุล (๒๕๑๔) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตน ความเข้าใจ
ในการอ่าน และลักษณะความเป็นผู้นำ จากนักเรียนชั้น ป.๗ ชาย ๑๒๐ คน หญิง ๕๕ คน
พบว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนมีความสัมพันธ์ในทางตรงกับลักษณะความเป็นผู้นำ และความเข้าใจใน
การอ่านและพบอีกว่า เด็กชายและเด็กหญิงในกลุ่มตัวอย่างมีมโนภาพเกี่ยวกับตนไม่แตกต่างกัน

วันเพ็ญ อายุกาญ (๒๕๑๒) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัวหรือ
แสดงตัวกับการยอมรับตนเอง จากเด็กวัยรุ่นชาย ๑๘๘ คน หญิง ๑๒๓ คน โดยใช้แบบสำรวจ
บุคลิกภาพ และมาตราส่วนประเมินค่าการยอมรับตนเอง พบว่าการยอมรับตนเองของผู้ที่มีบุคลิกภาพ
เก็บตัวและแสดงตัว ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อหาความสัมพันธ์แล้วปรากฏว่า ค่าสหสัมพันธ์ของเด็ก
ที่แสดงตัวกับการยอมรับตนเอง มีค่าสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ของเด็กที่เก็บตัวกับการยอมรับตนเอง

ความเกรงใจ

ทฤษฎีเบื้องต้น

วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (๒๕๑๓) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจในคนไทย จากกลุ่มตัวอย่างบุคคลประเภทต่าง ๆ โดยแบ่งระยะเวลาการวิจัยออกเป็น ๓ ครั้ง ครั้งแรกศึกษาหาลักษณะของความเกรงใจ ครั้งที่ ๒ ศึกษาหาสาเหตุ และครั้งที่ ๓ เพื่อต้องการทราบผลดีและผลเสียของความเกรงใจ ผลการวิจัยทั้ง ๓ ครั้ง ได้ผลดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยครั้งที่ ๑ โดยการสร้างโครงหน้าที่เรียกว่า "โครงหน้าบุคคลสัมพันธ์" และทำการศึกษาค้นคว้าถึงคุณลักษณะของความเกรงใจในโครงหน้าที่สร้างขึ้น ได้ผลการศึกษาดังนี้

๑. องค์ประกอบทางอาเวศ กล่าวถึงคุณลักษณะทางค่านิยม เช่น เชื่อว่าความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้ที่ คนที่เกรงใจเป็นคนที่ไม่รบกวนผู้อื่น กล่าวผู้อื่นจะไม่พอใจหรือขายน่า

๒. องค์ประกอบทางค่านิยม พฤติกรรม เช่น พฤติกรรมทางบุคคลสัมพันธ์ เกรงว่าความสัมพันธ์จะเสื่อมไป ถือว่าความเกรงใจเป็นอุปนิสัยของคนไทย และถือว่าคนที่ได้รับการศึกษาอบรมจะมีความเกรงใจ

๓. องค์ประกอบทางความรู้ เช่น คนที่มีความรู้ความสามารถมาก ผู้อื่นจะเกรงใจ

๔. องค์ประกอบของเจตนาธรรม เช่น เมื่อตั้งใจจะทำสิ่งใด แต่เกิดความเกรงใจจึงไม่กล้ากระทำ

๕. องค์ประกอบทางคุณภาพแห่งตน และผู้อื่น เป็นการป้องกันตนเองและผู้อื่น และการเคารพสิทธิของผู้อื่น

๖. องค์ประกอบทางบทบาทสัมพันธ์ สถานภาพและบทบาทที่ต่างกัน จะทำให้เกิดความเกรงใจ เช่น ตำแหน่งหน้าที่ อายุ ชาติกำเนิด คุณวุฒิ เพศ ความสนิทสนม สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความเกรงใจมากน้อยไม่เท่ากัน

ผลการวิจัยครั้งที่ ๒ ด้านเหตุของความเกรงใจ พบว่ามีเหตุมาจากเพื่อน ครู พ่อแม่ ผู้มีพระคุณ ผู้ที่อาวุโสกว่า ผู้บังคับบัญชา ส่วนสาเหตุของความไม่เกรงใจมาจากคนไม่ดี คนเห็นแก่ตัว คนไม่มีมารยาท และคนอกตัญญู เป็นต้น

ผลการวิจัยครั้งที่ ๓ ด้านผลของความเกรงใจ พบว่าความเกรงใจทำให้ทองรอคอย ไม่กล้าขอร้องหรือเอาเปรียบผู้อื่น ทำให้ผิดเวลา ทำให้พูดเท็จ ไม่กล้าทำอะไรตามใจตนเอง ไม่กล้ารับกวน ไม่กล้าทำให้ผู้อื่นผิดหวัง ส่วนผลของความไม่เกรงใจพบว่า ทำให้มีเสียงดัง ไม่ตรงต่อเวลา ทำให้เสียผลประโยชน์ และหย่อนสมรรถภาพ

เกี่ยวกับลักษณะความเกรงใจของคนไทยซึ่งศึกษาโดยบุคคลอื่น ฟิลลิปส์ (Phillips, 1966 : 12) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลและลักษณะทางสังคมของชาวนาไทย พบว่า คนไทยเคารพและตระหนักในสิทธิของผู้อื่น ถือว่าจะไม่ทำการใดที่สื่อถึงความเหยียดหยาม หรือทำให้ผู้อื่นอับอาย มีความเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ผู้น้อยจะเชื่อฟังและทำตามผู้ใหญ่สั่ง ไม่ว่าตนจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อไม่พอใจจะระงับความโกรธหรือไม่พอใจนั้นเสีย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วีรบุทท วิเชียรโชติ ดังกล่าวมาแล้ว

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความเกรงใจของคนไทย ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายคน เช่น วิจารณ์ เทพวีระพงศ์ (๒๕๑๔) ได้ศึกษาเรื่องความเกรงใจกับการแก้ปัญหาในกลุ่ม โดยแยกศึกษาตามเพศ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับค่านิยมไมตรีสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนิสิตปีที่ ๓ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร จำนวน ๕๓๒ คน ชาย ๓๘๔ คน หญิง ๑๔๘ คน พบว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงในทางบวกกับค่านิยมไมตรีสัมพันธ์ และความเกรงใจของนิสิตหญิงสูงกว่านิสิตชาย

ประสิทธิ์ บัวคีรี (๒๕๑๔) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไทยในต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ จำนวน ๔๑๖ คน พบว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์แบบเส้นโค้งกับความวิตกกังวล และความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนนานาชาติมีความเกรงใจน้อยกว่านักเรียนไทย แต่ไม่พบ

ความแตกต่างของความเกรงใจในกลุ่มเด็กชายและหญิง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับของ วิราพร เทพวิระพงศ์ ดังกล่าวมาแล้ว

ปราธญาลปน์ กัณหเนตร์ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลกับความเกรงใจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒๐๐ คน พบว่าพฤติกรรมท่าทีบุคคลอื่น และพฤติกรรมแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น (เกิดขึ้นในบุคคลที่ก้าวร้าว ซาดความสุภาพ) มีความสัมพันธ์เชิงนิเสธกับความเกรงใจ ซึ่งแสดงว่าบุคคลที่ก้าวร้าวจะมีความเกรงใจน้อย และบุคคลที่สุภาพจะมีความเกรงใจมาก

มุกดา ศรียงค์ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและเด็กจีน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เด็กไทยและเด็กจีนกลุ่มละ ๑๕๐ คน เป็นชาย ๕๕ คน เป็นหญิง ๖๕ คน ในระดับชั้น ป.๗ ผลการศึกษาพบว่า เด็กไทยมีความเกรงใจสูง จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เด็กจีนมีความเกรงใจสูงจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า เด็กไทยมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กจีน และเด็กหญิงในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชาย

สุจินต์ ปรีชามารถ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของเด็กที่ประพฤติคล้อยตามและขัดกับสังคม จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น มศ.๓ กลุ่มละ ๑๐๐ คน เป็นชาย ๕๓ คน หญิง ๔๗ คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ประพฤติคล้อยตามสังคม มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับเด็กที่ประพฤติขัดกับสังคม ส่วนด้านการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิเสธกับความเกรงใจ และเด็กหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคม มีความเกรงใจสัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิเสธกับลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาความแตกต่างในค่านิยมตรงต่อหน้าที่

๑.๑ นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกับนักเรียน
ไทยพุทธทั้งหมด

๑.๒ นักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกับนักเรียน
ไทยพุทธชาย

๑.๓ นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกับนักเรียน
ไทยพุทธหญิง

๒. การศึกษาความแตกต่างในค่านิยมภาพเกี่ยวกับตน

๒.๑ นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีตนตามอัศภาพสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด

๒.๒ นักเรียนไทยพุทธชาย มีตนตามอัศภาพสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย

๒.๓ นักเรียนไทยพุทธหญิง มีตนตามอัศภาพสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๒.๔ นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีตนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด

๒.๕ นักเรียนไทยพุทธชาย มีตนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย

๒.๖ นักเรียนไทยพุทธหญิง มีตนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๒.๗ นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทย
มุสลิมทั้งหมด

๒.๘ นักเรียนไทยพุทธชาย มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย

๒.๙ นักเรียนไทยพุทธหญิง มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๓. การศึกษาความแตกต่างในค่านิยมเกรงใจ

๓.๑ นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยพุทธทั้งหมด

๓.๒ นักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย

๓.๓ นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยพุทธหญิง

๔. การศึกษาความแตกต่าง ระหว่างเพศ

- ๔.๑ นักเรียนไทยพุทธชายและหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๒ นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๓ นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๔ นักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๕ นักเรียนไทยพุทธชายและหญิง มีตนตามอัธยาศัย ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๖ นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีตนตามอัธยาศัย ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๗ นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีตนตามอัธยาศัย ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๘ นักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิง มีตนตามอัธยาศัย ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๙ นักเรียนไทยพุทธชายและหญิง มีตนตามปณิธาน ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๐ นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีตนตามปณิธาน ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๑ นักเรียนไทยพุทธชาย มีตนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง
- ๔.๑๒ นักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิง มีตนตามปณิธาน ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๓ นักเรียนไทยพุทธชายและหญิง มีความแตกต่างระหว่างตน ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๔ นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีความแตกต่างระหว่างตน ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๕ นักเรียนไทยพุทธชาย มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง
- ๔.๑๖ นักเรียนไทยพุทธหญิง มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย
- ๔.๑๗ นักเรียนไทยพุทธชายและหญิง มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๘ นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๑๙ นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน
- ๔.๒๐ นักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่กับ โภภภาพเกี่ยวกับตน

- ๕.๑ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และติดตามอัศภาพของนักเรียนไทยพุทธชาย
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๒ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และติดตามอัศภาพของนักเรียนไทยพุทธหญิง
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๓ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และติดตามอัศภาพของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๔ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และติดตามปณิธานของนักเรียนไทยพุทธชาย
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๕ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และ ติดตามปณิธานของนักเรียนไทยพุทธหญิง
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๖ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และติดตามปณิธานของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๗ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และติดตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมชาย
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๘ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และติดตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๙ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และติดตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๑๐ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และติดตามปณิธานของนักเรียนไทยมุสลิมชาย
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๑๑ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และติดตามปณิธานของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต
- ๕.๑๒ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และติดตามปณิธานของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิต

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจ

๖.๑ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมาน

๖.๒ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมาน

๖.๓ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมาน

๖.๔ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมาน

๖.๕ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมาน

๖.๖ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมาน

๗. ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ

๗.๑ ตนตามอัศภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ

๗.๒ ตนตามอัศภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ

๗.๓ ตนตามอัศภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ

๗.๔ ตนตามปณิธานและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ

๗.๕ ตนตามปณิธานและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ

- ๓.๖ ติดตามปฏิกิริยาและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์
กันเชิงนิเสธ
- ๓.๗ ติดตามอรรถภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์
กันเชิงนิเสธ
- ๓.๘ ติดตามอรรถภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์
กันเชิงนิเสธ
- ๓.๙ ติดตามอรรถภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ
- ๓.๑๐ ติดตามปฏิกิริยาและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์
กันเชิงนิเสธ
- ๓.๑๑ ติดตามปฏิกิริยาและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์
กันเชิงนิเสธ
- ๓.๑๒ ติดตามปฏิกิริยาและความเกรงใจ ของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
มีความสัมพันธ์กันเชิงนิเสธ

๔. ปฏิกริยารวม Interaction) ระหว่างเพศและศาสนาไม่มีผลต่อตัวแปรที่ศึกษา

- ๔.๑ ปฏิกริยารวม ระหว่างเพศและศาสนาไม่มีผลต่อความชอบตรงต่อหน้าที่
- ๔.๒ ปฏิกริยารวม ระหว่างเพศและศาสนาไม่มีผลต่อติดตามอรรถภาพ
- ๔.๓ ปฏิกริยารวม ระหว่างเพศและศาสนาไม่มีผลต่อติดตามปฏิกิริยา
- ๔.๔ ปฏิกริยารวม ระหว่างเพศและศาสนาไม่มีผลต่อความเกรงใจ

สมมุติฐานทุกข้อดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยตั้งระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติไว้ที่ระดับ .๐๕

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

๑. โรงเรียนและนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๕๐ คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ จากโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนราษฎร์ ในจังหวัดยะลา ปัตตานี สตูล นราธิวาส และกรุงเทพมหานคร จึงมีรายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงไว้ในตาราง ๑

ตาราง ๑ แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยแยกตามโรงเรียน เพศ และศาสนา

โรงเรียน	จังหวัด	เพศ		ศาสนา
		ชาย	หญิง	
๑. สตูลวิทยา	สตูล	๒๐	๒๐	อิสลาม
๒. สุโงโก-ลก	นราธิวาส	๑๘	๑๓	อิสลาม
๓. ธรรมวิทยามูลนิธิ	ยะลา	๑๒	๑๒	อิสลาม
๔. โคอโพธิ์คีรีราชศึกษา	ปัตตานี	๑๐	๑๕	อิสลาม
๕. เทพลีลา	กรุงเทพฯ	๓๐	๓๐	พุทธ
๖. บางกะปิ	กรุงเทพฯ	๓๐	๓๐	พุทธ
รวม		๑๒๐	๑๒๐	

๒. เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากผู้วิจัยไม่อาจใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ เพราะต้องทำในเวลาจำกัด อีกทั้งไม่สะดวกทางด้านการเศรษฐกิจและกำลังคน จึงเลือกศึกษาเด็กไทยพุทธเฉพาะในกรุงเทพฯ กับเด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้ถือเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาดังนี้

๒.๑ การเลือกโรงเรียน

๒.๑.๑ เป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๒ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พอสมควร มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

๒.๑.๓ เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูให้ความช่วยเหลือในการวิจัย

๒.๒ การคัดเลือกนักเรียน

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากครูประจำชั้นหรือครูผู้ปกครองในการคัดเลือกนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ดังนี้

๒.๒.๑ กลุ่มตัวอย่าง เด็กไทยพุทธ เป็นเด็กไทยพุทธที่มาจากรอบครัวที่บิดามารดามีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทยและนับถือศาสนาพุทธทั้งตนเองและบิดามารดา

๒.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง เด็กไทยมุสลิม เป็นเด็กไทยมุสลิมที่มาจากรอบครัวที่บิดามารดามีสัญชาติไทยและนับถือศาสนาอิสลามทั้งตนเองและบิดามารดา

๓. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

๓.๑ แบบสอบถามความถี่ตรงต่อหน้าที่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาคนควาตามทฤษฎีเบื้องต้นดังกล่าวมาแล้ว และจากการศึกษาพฤติกรรมวิกฤติ (Critical Incident technique) โดยมีลำดับขั้นดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ การสอบถามเพื่อหาพฤติกรรมวิกฤต (Critical Incident)

ผู้วิจัยได้ใช้คำถามปลายเปิด สอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ (สงขลา) ชาย ๓๐ คน และโรงเรียนวชิราภรณ์ (สงขลา) ชาย ๓๐ คน หญิง ๔๐ คน และสอบถามบุคคลผู้ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า น่าจะมีความรู้ในเรื่องนี้ คือนิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยา และสาขาวิชาพัฒนการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๑๖ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน ๓๐ คน ข้อความที่ตรงการที่จะทราบจากคำถามปลายเปิดคือ

ก) คำจำกัดความ หรือนิยามองค์ประกอบของความซื่อตรงต่อหน้าที่ของบุคคล เพื่อจะใคร่รู้ลักษณะ (traits) และคุณสมบัติที่สำคัญตลอดจนได้ทราบถึงความเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ๆ เพื่อจะนำไปสร้างนิยามปฏิบัติการและเพื่อใช้สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมทุกกรณีและตรงตามประเด็น

ข) พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความซื่อตรงต่อหน้าที่ เพื่อความมุ่งหมายเช่นเดียวกับข้อ ก)

๓.๑.๒ เลือกพฤติกรรมที่มีความดีสูง ๆ เพื่อนำไปสร้างดัชนี (พฤติกรรมในแบบสอบถาม)

๓.๑.๓ สร้างนิยามองค์ประกอบ จากคำถามปลายเปิดที่ได้สรุปไว้ว่าหน้าที่ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีหน้าที่อยู่ ๓ ประการคือ

ก) หน้าที่ของเด็กที่จะต้องกระทำในโรงเรียน ซึ่งหมายถึงการศึกษาเล่าเรียน การช่วยเหลือแพทย์สมบัติของโรงเรียน การเชื่อฟังและการปฏิบัติตาม กฎข้อบังคับของโรงเรียน ตลอดจนคำสั่งของครู

ข) หน้าที่ของเด็กที่จะต้องกระทำภายในบ้าน หมายถึงการช่วยเหลืองานบ้านทำงานในบ้านตามที่ได้รับมอบหมาย และงานอื่น ๆ ซึ่งคิดว่าเป็นหน้าที่ของเด็กที่จะต้องช่วยเหลือบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ค) หน้าที่ในทางสังคมและชุมชนในฐานะที่เป็นพลเมืองดี ซึ่งหมายถึงการช่วยเหลือรักษาและรับผิดชอบในการใช้ของสาธารณสมบัติ และการปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง

๓.๑.๔ สร้างนิยามปฏิบัติการ นำนิยามองค์ประกอบที่ได้มาสร้างนิยามปฏิบัติการของความซื่อตรงต่อหน้าที่ ดังนี้

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึงลักษณะการกระทำหรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- ก) ความซื่อตรงต่อหน้าที่คือไม่ทุจริตต่อหน้าที่เพื่อหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- ข) การรับผิดชอบในหน้าที่ของตนทั้งการเรียนและการทำงาน
- ค) การถือว่าหน้าที่การทำงานมีความสำคัญยิ่งในชีวิตประจำวัน
- ง) การมาทำงานตรงต่อเวลา อุทิศเวลาให้กับงาน และไม่เลิกงานก่อนถึงเวลา

กำหนด

- จ) ความตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวงที่เกิดขึ้น
- ฉ) การดูแลรักษาสมบัติส่วนรวมเสมือนสมบัติของตนเอง
- ช) การปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
- ซ) ความกล้ายอมรับผิดและเผชิญต่อความเป็นจริง
- ญ) ความมั่นคงในความคิดที่ถูกต้องของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง

๓.๑.๕ ลักษณะของแบบสอบถาม จากนิยามปฏิบัติการดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัย

ได้สร้างแบบสอบถามเป็นข้อความพฤติกรรม (Behavioral Differential Scale) โดยให้แต่ละองค์ประกอบมีข้อความพฤติกรรมเท่า ๆ กัน ได้ข้อความพฤติกรรมในแบบสอบถามทั้งหมด ๒๒ ข้อ ซึ่งจะถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและสิ่งที่เคยปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความซื่อตรงของบุคคลต่อหน้าที่การทำงาน ลักษณะของข้อความมีทั้งคำนิยามและนิเสธ จำนวนใกล้เคียงกันและลำดับโดยวิธีสุ่ม

- | | | |
|-----------------|-------|--|
| <u>ตัวอย่าง</u> | (๐) | ท่านทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ |
| | (๐๐) | ท่านเคยทุจริตต่อการสอบในวิชาที่ไม่ถนัด |
| | (๐๐๐) | ท่านมักจะเอาของซึ่งยืมมาจากผู้อื่นมาเป็นของส่วนตัว |

๓.๑.๖ การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านคำสั่งและวิธีทำแบบสอบถามจนเข้าใจ กำหนดเวลาในการทำแบบสอบถามชุดนี้ไม่เกิน ๔๕ นาที การตอบให้ตอบลงในกระดาษคำตอบ ซึ่งแยกไว้ต่างหาก โดยให้ผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าตนมีความคิดเห็นหรือเคยปฏิบัติในเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด แล้วจึงทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องมาตราคำตอบ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาตอบดังนี้

(๐)

-๓	-๒	-๑	๐	+๑	+๒	+๓

เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ให้กาที่ช่อง ๓

เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมาก ให้กาที่ช่อง ๒

เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนค่อนข้างมาก ให้กาที่ช่อง ๑

เมื่อข้อความนั้นกำกวม หรือจริงบ้างไม่จริงบ้างพอ ๆ กันสำหรับนักเรียน ให้กาที่ช่อง ๐

เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนน้อย ให้กาที่ช่อง -๑

เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนน้อยมาก ให้กาที่ช่อง -๒

เมื่อข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเลย ให้กาที่ช่อง -๓

๓.๑.๗ การตรวจให้คะแนน ในแบบสอบถามทั้ง ๖๖ ข้อนี้ มีข้อความทางค่านิยม และค่านิเสธ ฉะนั้นการตรวจให้คะแนนจึงเป็นสองแบบคือ

ข้อความทางค่านิยม ให้ ๓ คะแนนแก่ผู้เลือกกาของ ๓ และให้ ๒,๕,๔,๓,๒,๑ คะแนนแก่ผู้เลือกกาของ +๒, +๑, ๐, -๑, -๒, -๓ ตามลำดับ

ข้อความทางค่านิเสธ ให้ ๑ คะแนน แก่ผู้เลือกกาของ +๓ และให้ ๒,๓,๔, ๕,๖,๗ คะแนน แก่ผู้เลือกกาของ +๒, +๑, ๐, -๑, -๒, -๓ ตามลำดับ

เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว จะรวมคะแนนของผู้ตอบแต่ละคน ถ้าผู้ตอบคนใดได้คะแนนมาก แสดงว่ามีลักษณะของความซื่อตรงต่อหน้าที่มาก และถ้าผู้ตอบคนใดได้คะแนนน้อย แสดงว่ามีลักษณะของความซื่อตรงต่อหน้าที่น้อย

๓.๑.๘ การทดลองสอบ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน ๗๕ ข้อ ไปทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ โรงเรียนปานะพันธุวิทยา ลาดพร้าว และโรงเรียนคริสตธรรมศึกษา คลองตัน จำนวน ๑๐๐ คน หญิง ๔๘ คน ชาย ๕๑ คน

๓.๑.๘ การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เมื่อตรวจให้คะแนนและรวมคะแนนของผู้สอบแต่ละคนแล้ว จึงแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูง และกลุ่มที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ต่ำ โดยเรียงคะแนนทั้งหมดจากสูงไปต่ำ แล้วคำนวณเอา ๒๗ % ของนักเรียนทั้งหมดที่ได้คะแนนรวมสูง เป็นกลุ่มที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูง และ ๒๗ % ของนักเรียนทั้งหมดที่ได้คะแนนสอบต่ำ เป็นกลุ่มที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ต่ำ จากนั้นจึงวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t -test (Edwards, 1968 : 104) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อของสองกลุ่มนี้ ค่า t ที่ได้แสดงถึงอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วจึงเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t สูงตั้งแต่ ๒.๓๘๒๑ ขึ้นไปเป็นแบบสอบถามจริง ซึ่งได้เพียง ๖๖ ข้อ

๓.๑.๑๐ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เมื่อเลือกข้อความที่มีคุณภาพสูงจริง ๆ แล้ว ได้ตรวจรวมคะแนนใหม่โดยตรวจรวมเฉพาะข้อใดครั้งหนึ่ง รวมเฉพาะข้อใดอีกครั้งหนึ่ง แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split half) เป็นข้อดี - ข้อคู่ โดยใช้สูตร

$$r_{\frac{1}{2}} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

(Garrett, 1969 : 143)

ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างข้อดี - ข้อด้อย .๗๓๗๖ ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นเพียงครั้งฉบับ
หลังจากปรับปรุงเพื่อขยายให้เป็นค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร

$$r_{\frac{1}{2} \text{ II}} = \frac{2r \frac{1}{2} \frac{1}{\text{II}}}{1 + r \frac{1}{2} \frac{1}{\text{II}}} \quad (\text{Garrett, 1969 : 339})$$

ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .๘๘๘๘ (N = 94)

๓.๑.๑๑ การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้วิธี
Known group technique เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยได้รับความร่วมมือ
จากครูประจำชั้นของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนทั้งสองให้รายชื่อเด็กที่มีลักษณะความซื่อตรงต่อหน้าที่
การสังเกตของครูประจำชั้นได้ใช้หลักเกณฑ์จากนิยามปฏิบัติการ โดยใช้เวลาสังเกตเด็กประมาณ
๓ เดือน เพื่อดูว่าคนใดมีลักษณะตรงกับนิยามปฏิบัติการหรือตรงกันข้าม จากการสังเกตพบว่า
มีเด็กที่ซื่อตรงต่อหน้าที่ ๑๘ คน และไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ ๑๘ คน แล้วจึงเอาคะแนนเฉลี่ยของ
เด็กทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test ดังได้มีรายละเอียดแสดงไว้ในตาราง ๒
ตาราง ๒ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของเด็กที่มีพฤติกรรมซื่อตรง และไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่

กลุ่ม	N	\bar{X}	s^2	t
เด็กที่มีพฤติกรรมซื่อตรงต่อหน้าที่	๑๘	๓๗๕.๕๗๑๘	๘๑๕.๘๕๖๐	๖.๖๘๖๒ **
เด็กที่มีพฤติกรรมไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่	๑๘	๒๗๗.๕๗๑๘	๒๒๒๗.๘๕๖	

** P < .๐๑

จากตาราง ๒ แสดงว่า ค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ จึงเชื่อว่าแบบสอบถามนี้
มีความเที่ยงตรงพอที่จะใช้ได้ (Adam, 1964 : 129)

๓.๒ แบบสอบถามตนตามอภิป (Actual Self) เป็นแบบสอบถามของ สิทธิโชค วรานุสันติกุล (๒๕๑๓) ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดของปีแอร์ และแฮร์ริส (Fiers and Harris) กับ กัฟ และฮีลบริม (Gough and Heilbrum) เพื่อใช้ในระดับประถมปีที่ ๗ ต่อมาได้ รับการปรับปรุงใหม่โดย จุมพล พุฒภัทรชีวิน และ จำรัส บุญญานันต์ (๒๕๑๕) เพื่อให้ เหมาะสมกับเด็กระดับชั้น ม.๕(๑)

๓.๒.๑ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิด ๕ ตัวเลือก ประกอบด้วยข้อความที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบเลือกตอบให้ตรงกับสภาพความรู้สึก ความคิด ทัศนคติ และสภาพทั่ว ๆ ไปที่เป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง ในเรื่องสัมฤทธิผล อารมณ์ และการปรับทิศทางสังคมทั้งหมด ๕๐ ข้อความ เป็นข้อความที่มีความหมายไปทางบวก ๑๖ ข้อความ และข้อความที่มีความหมายไปทางลบ ๓๔ ข้อความ (ดูแบบสอบถามในภาคผนวก)

๓.๒.๒ วิธีดำเนินการสอบและการตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านคำสั่งและ วิธีทำแบบสอบถามจนเข้าใจ กำหนดเวลาในการทำแบบสอบถามชนิดนี้ไม่เกิน ๓๐ นาที การตอบให้ตอบในกระดาษคำตอบ โดยให้ผู้ตอบอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า ข้อความนั้น ตรงกับลักษณะ หรือสภาพความเป็นจริงสำหรับตนมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาแล้วให้กา เครื่องหมาย (X) ลงในช่องสเกลที่จะตอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๐) ข้าพเจ้าเป็นคนมีเหตุผล

(๐)

๐	๑	๒	๓	๔

การจะตอบในช่องใดให้ถือเกณฑ์ดังนี้

- กาที่ของหมายเลข ๐ เมื่อข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับตนเอง
- กาที่ของหมายเลข ๑ เมื่อข้อความนั้นพอจะตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับ ท่านบ้าง เล็กน้อย

- กาที่ของหมายเลข ๒ เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับท่าน ราวครึ่งหนึ่ง
- กาที่ของหมายเลข ๓ เมื่อข้อความนั้นส่วนมากตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับท่าน
- กาที่ของหมายเลข ๔ เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด

๓.๒.๓ เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ข้อความในแบบสอบถามมีอยู่ ๒ ลักษณะ ถ้าผู้ตอบมีพฤติกรรมตรงตามข้อความนั้น (ข้อความที่มีความหมายไปทางบวก) ก็แสดงว่ามีมีโนภาพเกี่ยวกับตน หรือตนตามอัตรภาพสูง ในข้อความเช่นนี้ จะให้คะแนน ๔ คะแนน เมื่อกาที่ของหมายเลข ๔ และให้ ๓, ๒, ๑ และ ๐ คะแนน แก่ผู้กาตอบของหมายเลข ๓, ๒, ๑ และ ๐ ตามลำดับ

ข้อความอีกชนิดหนึ่ง เป็นข้อความที่แสดงว่าถ้าบุคคลใดมีพฤติกรรมตามนั้นจะเป็นผู้ที่มีมีโนภาพเกี่ยวกับตนหรือตนตามอัตรภาพต่ำ (ข้อความที่มีความหมายไปทางลบ) ข้อความเช่นนี้ จะให้คะแนน ๐ คะแนน เมื่อกาตอบที่ของหมายเลข ๔ และให้ ๑, ๒, ๓ และ ๔ คะแนน แก่ผู้กาตอบของหมายเลข ๓, ๒, ๑ และ ๐ ตามลำดับ ดังนั้นผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงในแบบสอบถามนี้ก็แสดงว่า มีมีโนภาพเกี่ยวกับตนหรือตนตามอัตรภาพสูง การเรียงลำดับข้อความทั้ง ๒ ลักษณะในแบบสอบถาม อาศัยวิธีการเลือกสุ่ม ๆ เพื่อกำหนดว่าข้อความใดอยู่ตรงไหน

๓.๒.๔ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จาร์วิส บุญญานันต์ ได้หาค่าความเชื่อมั่นแบบแบ่งครึ่ง (Split - half) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .๘๕๕

๓.๓ แบบสอบถามตนตามปณิธาน (Ideal Self)

แบบสอบถามนี้ จาร์วิส บุญญานันต์ (๒๕๑๕) ได้ปรับปรุงมาจากสิทธิโชค วรานุสันติกุล (ซึ่งสร้างขึ้นใช้สำหรับชั้นประถมปีที่ ๓) เพื่อให้เหมาะสมกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยนำเอาข้อความที่คัดเลือกละแล้วจากข้อ ๓.๒ จำนวน ๔๐ ข้อ เป็นตัวเกณฑ์ในการเลือกข้อความจากแบบสอบถามตนตามปณิธานของ สิทธิโชค วรานุสันติกุล ซึ่งมีการเรียงลำดับข้อเหมือนกับแบบสอบถามตนตามอัตรภาพ ดังนั้นแบบสอบถามตนตามปณิธานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จึงมี ๔๐ ข้อ

ลักษณะและวิธีตอบแบบสอบถามคนตามปณิธาน เป็นเช่นเดียวกับแบบสอบถามตนตาม
 อรรถภาพ แต่แบบสอบถามคนตามปณิธานมีแค่ข้อความที่มีความหมายไปทางบวกทั้งหมด ทุกรูปประโยค
 จึงเป็นข้อความแสดงความปรารถนา ดังนั้นการให้คะแนนจึงเป็นเช่นเดียวกับแบบสอบถามตนตาม
 อรรถภาพ ที่มีความหมายเชิงนิมิต กล่าวคือถ้ากาช่องเลข ๔ ให้ ๔ คะแนน ถ้ากาช่อง
 ๓, ๒, ๑ และ ๐ ก็จะให้ ๓, ๒, ๑ และ ๐ คะแนนตามลำดับ ดังนั้นใครได้คะแนนมากจึงถือว่า
 มีคนตามปณิธานสูง และใครที่ได้คะแนนน้อยถือว่า มีคนตามปณิธานต่ำ

แบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๒๑

๓.๔ แบบสอบถามความเกรงใจ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของประสิทธิ์ บัวคลี่ (๒๕๑๔)
 มีจำนวน ๔๕ ข้อ แบ่งออกเป็น ๕ ตอน ตามบทบาทหรือฐานะของบุคคล ได้คุณลักษณะ
 ความเกรงใจ ๕ ประเภท คือคุณลักษณะทางค่านิยม คุณลักษณะทางอารมณ์ (โดยเฉพาะ
 กล้าหรือไม่กล้า) คุณลักษณะทางบุคคลสัมพันธ์ คุณลักษณะทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น และคุณลักษณะ
 ทางบทบาทสัมพันธ์

๓.๔.๑ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นข้อความซึ่งแทนพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 กับบุคคลอื่นในฐานะต่าง ๆ คือในฐานะที่เป็นศิษย์กับครูอาจารย์ ในฐานะเป็นเพื่อนกับเพื่อน
 สนิทสนม ในฐานะเป็นบุตรกับบิดามารดา ในฐานะตัวบุคคลกับผู้มีบุญคุณที่สนิทสนม และในฐานะ
 เป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง ข้อความนี้ถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นในการปฏิบัติในเรื่องใด
 เรื่องหนึ่งตามบทบาทและสถานการณ์ที่อาจพบได้ในชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างเช่น

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครูอาจารย์

- ขอยืมเงินหรือสิ่งของ

ฯลฯ

ข. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนม

- ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน

ฯลฯ

ค. ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดามารดา

- นอนคืนสาย

ฯลฯ

ง. ในฐานะตัวท่านกับผู้มีบุญคุณที่สนิทสนม

- ปรับทุกข์ควย

ฯลฯ

จ. ในฐานะตัวท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง

ฯลฯ

๓.๔.๒ การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าตนมีความรู้สึกและมีความคิดเห็นในการปฏิบัติในเรื่องหนึ่งเรื่องใดอย่างไร ตามบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน แล้วทำเครื่องหมายกากะบาท (X) ในตัวเลขมาตราส่วนในกระดาษคำตอบ ซึ่งให้ไว้เป็นแบบ Role Differential Scale โดยไม่มีคำว่าเกรงใจรวมอยู่ด้วย เช่น

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครูอาจารย์

(๐) อยากจะนั่งหลับขณะครูกำลังสอน

กระทำ +๓ | +๒ | +๑ | ๐ | -๑ | -๒ | -๓ ไม่กระทำ

๓.๔.๓ การตรวจให้คะแนน เป็นการให้คะแนนแบบ Role Differential Scale สำหรับข้อความใดที่การตอบแสดงถึงความไม่เกรงใจ จะให้ ๑ คะแนน เมื่อผู้ตอบกาตอบตรงของเลข +๓ และให้ ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ และ ๗ คะแนน แก่ผู้เลือกกาตอบตรงของเลข +๒, +๑, ๐, -๑, -๒ และ -๓ ตามลำดับ แต่ถ้าข้อความใดที่การตอบรับแสดงถึงความเกรงใจ จะให้คะแนนตรงข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว คือให้ ๗ คะแนน เมื่อผู้ตอบกาตอบตรงของเลข +๓ และให้ ๖, ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ คะแนน แก่ผู้เลือกกาตอบตรงของเลข +๒, +๑, ๐, -๑, -๒ และ -๓ ตามลำดับ ฉะนั้นใครได้คะแนนมากแสดงว่ามีความเกรงใจมาก ใครได้คะแนนน้อย แสดงว่ามีความเกรงใจน้อย

๓.๔.๔ คุณสมบัติของแบบสอบถาม ประสิทธิ์ บัวคลี (๒๕๑๔, ๓๕ - ๔๐) ได้ทดลองหาความเชื่อมั่น โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๗๑๕ สำหรับค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ประสิทธิ์ บัวคลี ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างการตอบแบบ Role Differential Scale กับแบบสอบถามวัดไมตรีสัมพันธ์ - สัมฤทธิ์สัมพันธ์ ที่มีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง ($r_{tt} = 0.8745$) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ๐.๗๑๖๕

๔. การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

- ๔.๑ เลือกโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว
- ๔.๒ ให้ครูประจำชั้นคัดเลือกนักเรียนที่เป็นเด็กไทยมุสลิม หรือ เด็กไทยพุทธตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยให้ได้จำนวนกลุ่มละเท่า ๆ กัน
- ๔.๓ กำหนดวันสอบถามและดำเนินการ สอบวัดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ศึกษาครั้งนี้ โดยดำเนินการสอบตามลำดับขั้น คือ

- ๔.๓.๑ ให้ตอบแบบสอบถามวัดความซื่อตรงต่อหน้าที่ ใช้เวลา ๔๕ นาที
- ๔.๓.๒ ให้ตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติภาพใช้เวลา ๓๐ นาที
- ๔.๓.๓ ให้ตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติปณิธานใช้เวลา ๓๐ นาที
- ๔.๓.๔ ให้ตอบแบบสอบถามวัดความเกรงใจใช้เวลา ๔๕ นาที

รวมเวลาการสอบถามทั้งหมด ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที

- ๔.๔ รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง ๔ ฉบับ เพื่อคัดแยกและรวบรวมเป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

๕. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ๕.๑ การหาสถิติคุณลักษณะ

- หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

- หาค่าความแปรปรวน (Variance)
- หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

๕.๒ การหาคุณสมบัติของแบบสอบถามความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

- หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t - test
- หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half Technique)
- หาค่าความเที่ยงตรงโดยวิธี Known group technique

๕.๓ หาปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ๒ ทาง (Two - way Analysis of Variance)

๕.๔ ใช้ Z - test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจ ระหว่างนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม

๕.๕ หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Product Moment

Correlation

การหาสถิติมูลฐาน

๑. หาคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Guilford, 1950 : 44})$$

- เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
- $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

๒. หาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)} \quad (\text{Ferguson, 1966 : 67})$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

๓. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยถอดกรณฑ์ที่สอง

สูตรขอ ๒

$$S = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
-------	-----	-----	--------------------------------------

การหาคุณสมบัติของแบบสอบถามความเชื่อตรงต่อหน้าที่

๑. หาดำเนินการเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test (สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระ

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad \text{คอกัน) (Edwards, 1968 : 104)}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t -distribution
-------	-----	-----	--

\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
------------------------	-----	---

S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
----------------	-----	--

n_1, n_2	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
------------	-----	---

๒. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half)

แบบข้อคู่ - ข้อคี่ ใช้สูตร

$$r_{\frac{1}{2}} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}} \quad \text{(Garrett, 1966 : 143)}$$

r_{II}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครั้งฉบับ
$\Sigma X, \Sigma Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ
$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ
ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อคู่และข้อคี่
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่มทั้งหมด

เมื่อใดก็ตามความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครั้งฉบับแล้ว นำมาขยายให้เป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้สูตร

$$r_{II} = \frac{2r_{II}}{1 + r_{II}} \quad (\text{Garrett, 1966 : 339})$$

เมื่อ r_{II} แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

๓. หากความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยวิธี Known group technique ใช้ t - test (Adam, 1964 : 129)

หา Interaction ระหว่างเพศและศาสนา ซึ่งส่งผลถึงตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ๒ ทาง ใช้สูตร

$$F = \frac{ms_{AB}}{ms_w}, \quad df = (a-1)(b-1) / (N - ab) \quad (\text{Lindquist, 1956 : 209})$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน F - distribution

A แทน ตัวแปรทางศาสนา (พุทธ, อิสลาม)

B แทน ตัวแปรระหว่างเพศ (ชาย, หญิง)

ms_{AB} แทน interaction mean square

ms_w แทน within - cells mean square

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

df แทน Degrees of Freedom

ใช้ Z - test (Walker and Lev, 1953 : 155) เพื่อทดสอบหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ในแต่ละตัวแปร ใช้สูตร

$$z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sigma_{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}}$$

- เมื่อ z แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน Z - distribution
- \bar{x}_1, \bar{x}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ ตามลำดับ
- $\sigma_{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}$ แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้สูตร

$$r = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (\text{Garrett, 1966 : 143})$$

- เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ Y
- $\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X กับ Y ตามลำดับ
- $\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X และ Y แต่ละตัวยกกำลังสองตามลำดับ
- N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมได้ตามวิธีที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒ มาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานโดยวิธีการทางสถิติ ผลปรากฏดังต่อไปนี้

๑. ผลการศึกษาความแตกต่างในค่าความซื่อตรงต่อหน้าที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๑.๑, ๑.๒, ๑.๓

มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๓

ตาราง ๓ เปรียบเทียบความซื่อตรงต่อหน้าที่ของนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ

ความซื่อตรงต่อหน้าที่	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	๓๕๕.๕๑๖๖	๕.๘๕๓๑	๑.๐๓๕๑
นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	๓๕๕.๑๐๐๐		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๓๕๒.๓๘๓๓	๘.๕๒๒๘	๑.๒๑๐๘
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๓๓๒.๐๖๖๖		
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๓๖๘.๕๕๐๐	๓.๐๖๘๘	๐.๓๒๓๓
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๓๖๖.๑๓๓๓		

จากตาราง ๓ จะเห็นได้ว่า

๑. นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความซื่อตรงต่อหน้าที่แตกต่างกับนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกัน
๒. นักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความซื่อตรงต่อหน้าที่แตกต่างกับนักเรียนไทยพุทธชาย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกัน
๓. นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่แตกต่างกับนักเรียนไทยพุทธหญิง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ ๑.๑, ๑.๒, ๑.๓

๒. ผลการศึกษาค่าความแตกต่างในค่านมโนภาพเกี่ยวกับตน

๒.๑ ตนตามอรรถภาพของนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๒.๑, ๒.๒, ๒.๓

มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๔

ตาราง ๔. เปรียบเทียบตนตามอรรถภาพของนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ

ตนตามอรรถภาพ	N	\bar{X}	$\sqrt{6} \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{2}$	Z
นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	๑๐๒.๐๖๖๖	๒.๔๑๕๔	๑.๖๒๒๔
นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	๑๐๕.๕๕๐๐		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๑๐๐.๗๑๖๖	๓.๖๓๓๘	๐.๕๓๕๖
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๑๐๘.๑๑๖๖		
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๑๐๓.๘๑๖๖	๓.๑๘๖๘	๑.๓๓๐๒
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๑๐๗.๗๘๓๓		

จากตาราง ๔ จะเห็นได้ว่า

๑. นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีตนตามอรรถภาพแตกต่างกันกับนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. นักเรียนไทยพุทธชาย มีตนตามอรรถภาพแตกต่างกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีคนตามอัศภาพแตกต่างกับนักเรียนไทยมุสลิมหญิง
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๒.๑, ๒.๒, ๒.๓ ที่ผู้วิจัย
ตั้งไว้ว่า นักเรียนกลุ่มไทยพุทธ มีคนตามอัศภาพสูงกว่านักเรียนกลุ่มไทยมุสลิม

๒.๒ คนตามบิดานของนักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๒.๔, ๒.๕, ๒.๖ มีรายละเอียด
ดังได้แสดงไว้ในตาราง ๕

ตาราง ๕ เปรียบเทียบคนตามบิดานของนักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม

คนตามบิดาน	N	\bar{X}	$\sigma_{\frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{1+2}}}$	Z
นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	๑๓๒.๕๙๕๐	๒.๓๙๓๖	๑.๐๖๑๘
นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	๑๓๐.๐๓๓๐		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๑๒๕.๘๕๐๐	๓.๕๘๖๖	-๐.๓๖๓๐
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๑๒๙.๒๓๓๓		
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๑๓๘.๒๐๐๐	๓.๐๒๒๐	๒.๑๐๖๓ *
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๑๓๒.๘๓๓๓		

* $p < .๐๕$

จากตาราง ๕ จะเห็นว่า

๑. นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีคนตามบิดานแตกต่างกับนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. นักเรียนไทยพุทธชาย มีคะแนนปณิธานแตกต่างกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีคะแนนปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ไม่เป็นไปตามสมมุติ ข้อ ๒.๔, ๒.๕ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า
นักเรียนกลุ่มไทยพุทธ มีคะแนนปณิธานสูงกว่านักเรียนกลุ่มไทยมุสลิม และเป็นไปตามสมมุติฐาน
ข้อ ๒.๖ ที่ว่านักเรียนไทยพุทธหญิง มีคะแนนปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๒.๓ ความแตกต่างระหว่างตนของนักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๒.๓, ๒.๔, ๒.๕ ได้แสดงไว้
ในตาราง ๖

ตาราง ๖ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตน ของนักเรียนไทยพุทธ และไทยมุสลิม

ความแตกต่างระหว่างตน	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	๓๒.๘๒๕๐	๒.๕๖๐๒	๑.๘๑๒๒*
นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	๒๘.๑๓๕๐		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๒๘.๘๘๖๖	๓.๓๘๑๕	๑.๐๘๒๖
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๒๕.๘๓๓๓		
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๓๕.๓๘๓๓	๓.๓๘๓๓	๑.๕๘๑๕
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๓๐.๘๑๖๖		

* $P < .๐๕$

จากตาราง ๖ จะเห็นได้ว่า

๑. นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความแตกต่างระหว่างตน สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิม
ทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. นักเรียนไทยพุทธชาย มีความแตกต่างระหว่างคน สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีความแตกต่างระหว่างคน สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ ๒.๗ และไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๒.๘, ๒.๙

๓. ผลการศึกษาความแตกต่างในด้านความเกรงใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๓.๑, ๓.๒, ๓.๓ ได้แสดงไว้ใน ตาราง ๗

ตาราง ๗ เปรียบเทียบความแตกต่างในด้านความเกรงใจ ของนักเรียนไทยมุสลิม และไทยพุทธ

ความเกรงใจ	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	๑๕๐.๗๖๘๓		
นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	๑๘๘.๘๕๐๐	๓.๘๕๕๑	๐.๑๕๗๐
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๑๘๑.๓๐๐๐		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๑๗๘.๕๓๓๓	๕.๕๕๑๘	๐.๖๒๘๗
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๒๐๐.๑๑๖๖		
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๒๐๑.๕๖๖๕	๕.๖๑๖๕	๐.๒๘๐๓

จากตาราง ๗ จะเห็นว่า

๑. นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความเกรงใจแตกต่างกับนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. นักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความเกรงใจแตกต่างกับนักเรียนไทยพุทธชาย
อย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความเกรงใจแตกต่างกับนักเรียนไทยพุทธหญิง
อย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๓.๑, ๓.๒, ๓.๓ ที่ว่า
กลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมมีความเกรงใจสูงกว่ากลุ่มนักเรียนไทยพุทธ

๔. ผลการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศ

๔.๑ ความแตกต่างในด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๔.๑, ๔.๒, ๔.๓, ๔.๔

มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๘

ตาราง ๘ เปรียบเทียบความซื่อตรงต่อหน้าที่ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ความซื่อตรงต่อหน้าที่	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}-\bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๓๓๒.๐๖๖๖	๓.๕๓๐๘	๘.๘๘๘๘ **
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๓๖๖.๑๓๓๓		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๓๘๒.๓๘๓๓	๘.๐๘๐๕	๓.๒๒๕๘ **
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๓๖๘.๘๕๐๐		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๓๓๒.๐๖๖๖	๘.๐๘๔๒	๘.๕๒๒๘ **
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๓๖๘.๘๕๐๐		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๓๘๒.๓๘๓๓	๓.๖๐๘๐	๓.๑๒๑๓ **
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๓๖๖.๑๓๓๓		

**

P < .๐๑

จากตาราง ๔ จะเห็นได้ว่า

๑. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๒. นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๓. นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๔. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ ๔.๑, ๔.๒, ๔.๓, ๔.๔
ที่ว่า กลุ่มนักเรียนชาย-หญิง มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

๔.๒ ความแตกต่างระหว่างเพศในค่านิยมภาพเกี่ยวกับตน

๔.๒.๑ ความแตกต่างในค่านิยมทัศนภาพระหว่างนักเรียนชายกับ
นักเรียนหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ ๔.๕, -๔.๖
มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๕

ตาราง ๕ เปรียบเทียบคะแนนตามอัตภาพระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ตนตามอัตภาพ	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยพุทธชาย	๒๐	๑๐๐.๓๑๖๖	๓.๒๘๒๔	๐.๘๓๒๓
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๒๐	๑๐๓.๔๑๖๖		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๒๐	๑๐๔.๑๑๖๖	๓.๕๘๘๓	๑.๐๖๒๘
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๒๐	๑๐๓.๓๘๓๓		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๒๐	๑๐๐.๓๑๖๖	๓.๕๘๕๘	๑.๘๖๕๒*
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๒๐	๑๐๓.๓๘๓๓		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๒๐	๑๐๔.๑๑๖๖	๓.๒๒๘๘	๐.๒๑๖๓
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๒๐	๑๐๓.๔๑๖๖		

* P < .๐๕

จากตาราง ๕ จะเห็นได้ว่า

- นักเรียนไทยพุทธชายและหญิงมีตนตามอัตภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีตนตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีตนตามอัตภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีตนตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีตนตามอัตภาพสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
- นักเรียนไทยมุสลิมชายและนักเรียนไทยพุทธหญิง มีตนตามอัตภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีตนตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๔.๕, ๔.๖, ๔.๘ และไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๔.๗ ที่ว่า นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีทัศนคติภาพไม่แตกต่างกัน

๔.๒.๒ ความแตกต่างในด้านทัศนคติระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๔.๙, - ๔.๑๒ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๐

ตาราง ๑๐ เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ทัศนคติ	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๑๒๕.๙๕๐๐		
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๑๓๙.๒๐๐๐	๓.๐๙๖๔	๔.๒๓๙๑**
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๑๒๗.๒๓๓๓		
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๑๓๒.๘๓๓๓	๓.๔๓๐๙	๑.๖๓๒๒
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๑๒๕.๙๕๐๐		
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๑๓๒.๘๓๓๓	๓.๕๙๙๖	๑.๙๑๒๒*
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๑๒๗.๒๓๓๓		
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๑๓๙.๒๐๐๐	๒.๘๙๘๖	๔.๑๒๘๘**

** P < .๐๑ * P < .๐๕

จากตาราง ๑๐ จะเห็นได้ว่า

- ๑. นักเรียนไทยพุทธหญิงมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีคะแนนปณิธานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีคะแนนปณิธานไม่แตกต่างกัน

๓. นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีคะแนนปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีคะแนนปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๔.๑๐ และไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๔.๕, ๔.๑๒ ทว่ากลุ่มนักเรียนชายและกลุ่มนักเรียนหญิง มีคะแนนปณิธานไม่แตกต่างกัน และสมมุติฐานข้อ ๔.๑๑ ทว่านักเรียนไทยพุทธชาย มีคะแนนปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๔.๒.๓ ความแตกต่างในค่านความแตกต่างระหว่างตน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๔.๑๓ - ๔.๑๖ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๑

ตาราง ๑๑ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ความแตกต่างระหว่างตน	N	\bar{X}	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	Z
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๒๕.๘๖๖๖	๓.๗๕๐๗	๑.๕๘๑๓
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๓๕.๗๘๓๓		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๒๕.๕๕๓๓	๓.๕๕๕๒	๑.๒๘๒๘
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๓๐.๕๖๖๖		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	๒๕.๘๖๖๖	๓.๕๕๕๕	๐.๑๓๕๐
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	๓๐.๕๖๖๖		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	๒๕.๕๕๓๓	๓.๒๐๑๘	๓.๐๕๐๘**
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	๓๕.๗๘๓๓		

** P < .๐๑

จากตาราง ๑๑ จะเห็นได้ว่า

๑. นักเรียนไทยพุทธชายและหญิง มีความแตกต่างกันระหว่างตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่ามีความแตกต่างระหว่างตนไม่แตกต่างกัน
๒. นักเรียนไทยมุสลิมชายและหญิง มีความแตกต่างระหว่างตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่า มีความแตกต่างระหว่างตนไม่แตกต่างกัน
๓. นักเรียนไทยพุทธชายและนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความแตกต่างกันระหว่างตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
๔. นักเรียนไทยพุทธหญิง มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๔.๑๓, ๔.๑๔, ๔.๑๖ และขัดกับสมมุติฐานข้อ ๔.๑๕ ที่ว่านักเรียนไทยพุทธชาย มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๔.๓ ความแตกต่างในด้านความแรงใจระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๔.๑๗ - ๔.๒๐ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้แสดงไว้ในตาราง ๑๒

ตาราง ๑๒ เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ความเกรงใจ	N	\bar{X}	$\frac{\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}}{I}$	Z
นักเรียนไทยพุทธชาย	๒๐	๑๓๘.๕๓๓๓	๕.๕๓๕๕	๕.๒๓๐๒**
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๒๐	๒๐๑.๕๖๖๖		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๒๐	๑๘๑.๓๐๐๐	๕.๒๕๖๒	๓.๕๕๖๓**
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๒๐	๒๐๐.๑๑๖๖		
นักเรียนไทยพุทธชาย	๒๐	๑๓๘.๕๓๓๓	๕.๒๕๕๓	๕.๐๕๑๓**
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๒๐	๒๐๐.๑๑๖๖		
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๒๐	๑๘๑.๓๐๐๐	๕.๕๑๓๕	๕.๑๐๐๖**
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๒๐	๒๐๑.๕๖๖๖		

**
P < .๐๑

จากตาราง ๑๒ จะเห็นได้ว่า

๑. นักเรียนไทยพุทธหญิงมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๒. นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๓. นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๔. นักเรียนไทยพุทธหญิงมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๔.๑๓ - ๔.๒๐ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า
กลุ่มนักเรียนชาย-หญิงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

๕. ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่ กับมโนภาพเกี่ยวกับตน
และความเกรงใจ

๕.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่กับมโนภาพเกี่ยวกับตน
ในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อ ๕.๑ - ๕.๖ มีรายละเอียด
ดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๓

ตาราง ๑๓ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่และมโนภาพเกี่ยวกับตน ของนักเรียน
.....ไทยพุทธ

ความสัมพันธ์ระหว่าง	กลุ่ม	N	r
ความซื่อตรงต่อหน้าที่ กับ ตนตามอัตภาพ	กลุ่มนักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	.๖๕๘๘ **
	นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	.๕๕๐๘ **
	นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	.๕๕๑๐ **
ความซื่อตรงต่อหน้าที่ กับ ตนตามปณิธาน	นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	.๐๘๖๓
	นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	.๒๘๖๘ *
	นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	.๑๘๑๕ *

* $P < .๐๕$

** $P < .๐๑$

จากตาราง ๑๓ จะเห็นได้ว่า

๑. ความซื่อตรงต่อหน้าที่และตนตามอัตภาพของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์
กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. ความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามอัธยาศัยของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. ความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามอัธยาศัยของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามข้อ ๑; ๒ และ ๓ นี้ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๕.๑, ๕.๒ และ ๕.๓ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๔. ความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามบิดานของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิต อย่างไรก็ดีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๕.๔ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้

๕. ความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามบิดานของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิต อย่างไรก็ดีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๖. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และคนตามบิดานของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการวิเคราะห์ตามข้อ ๕ และ ๖ นี้ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๕.๕, ๕.๖ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้

๕.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่ กับมโนภาพเกี่ยวกับตนในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๕.๗ - ๕.๑๒ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๔

ตาราง ๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับคน
ของนักเรียนไทยมุสลิม

ความสัมพันธ์ระหว่าง	กลุ่ม	N	r
ความซื่อตรงต่อหน้าที่ กับ คนตามอัศภาพ	นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๒๐	.๔๘๕๒ **
	นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๒๐	.๖๔๔๘ **
	นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	.๕๖๓๓ **
ความซื่อตรงต่อหน้าที่ กับ คนตามบิดา	นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๒๐	.๔๕๓๓ **
	นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๒๐	-.๐๘๒๖
	นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	.๒๖๒๒ *

* $P < .05$ ** $P < .01$

จากตาราง ๑๔ จะเห็นได้ว่า

๑. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และคนตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
 ๒. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และคนตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .๐๑
 ๓. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และคนตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
- ผลการวิเคราะห์ตามข้อ ๑, ๒ และ ๓ นี้ เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๕.๓, ๕.๔ และ ๕.๕ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้
๔. ความซื่อตรงต่อหน้าที่กับคนตามบิดาของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ผลการวิเคราะห์ข้อนี้เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๕.๑๐ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้

๕. ความเชื่อตรงต่อหน้าที่และ เคนตามปณิธานของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิเสธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๕.๑๑ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๖. ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และเคนตามปณิธานของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิเสธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผลการวิเคราะห์ข้อนี้เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๕.๑๒ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้

๕.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๖.๑, ๖.๒ และ ๖.๓ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๕

ตาราง ๑๕ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธ

กลุ่ม	N	r
นักเรียนไทยพุทธชาย	๖๐	.๓๓๔๗ **
นักเรียนไทยพุทธหญิง	๖๐	.๑๗๖๔
นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	.๒๒๐๐ **

** P < .๐๑

จากตาราง ๑๕ จะเห็นได้ว่า

๑. ในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธชาย ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจมีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิเสธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. ในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธหญิง ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจมีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิเสธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. ในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจ มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ ๑ - ๓ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๖.๑, ๖.๓ และไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๖.๒ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๕.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจ ในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๖.๔, ๖.๕ และ ๖.๖ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๖

ตาราง ๑๖ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจ ของนักเรียนไทยมุสลิม

กลุ่ม	N	r
นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	.๓๖๐๑ **
นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	.๓๕๖๐ **
นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	.๓๖๐๐ **

** P < .๐๑

จากตาราง ๑๖ จะเห็นได้ว่า

๑. ในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมชาย ความเชื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจ มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. ในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ความเชื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจ มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. ในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด ความเชื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจ มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์นี้เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๒.๔ - ๒.๖ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้

๕.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจในกลุ่มนักเรียน

ไทยพุทธ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๗.๑ - ๗.๒ มีรายละเอียด ดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๗

ตาราง ๑๗ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนกับความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธ

ความสัมพันธ์ระหว่าง	กลุ่ม	N	r
ตนตามอัตภาพ กับ ความเกรงใจ	นักเรียนไทยพุทธชาย	๒๐	.๐๖๓๘
	นักเรียนไทยพุทธหญิง	๒๐	-.๐๑๔๓
	นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	.๐๒๖๕
ตนตามปณิธาน กับ ความเกรงใจ	นักเรียนไทยพุทธชาย	๒๐	.๒๐๑๒
	นักเรียนไทยพุทธหญิง	๒๐	.๑๕๐๘
	นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด	๑๒๐	.๑๗๕๖

จากตาราง ๑๗ จะเห็นได้ว่า

๑. ตนตามอัตภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. ตนตามอัตภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิเสธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. คนตามอัศภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ ๑, ๒ และ ๓ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๓.๑-๓.๓ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๔. คนตามบิดาและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๕. คนตามบิดาและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๖. คนตามบิดาและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ ๔, ๕ และ ๖ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๓.๔-๓.๖ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๕.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๓.๗ - ๓.๑๒ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๒

ตาราง ๑๘ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนกับความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิม

ความสัมพันธ์ระหว่าง	กลุ่ม	N	r
ตนตามอัตภาพ กับ ความเกรงใจ	นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	.๒๔๔๑
	นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	.๓๗๕๘ **
	นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	.๒๗๗๖ **
ตนตามบิดิธาน กับ ความเกรงใจ	นักเรียนไทยมุสลิมชาย	๖๐	.๑๑๕๐
	นักเรียนไทยมุสลิมหญิง	๖๐	.๐๓๕๗
	นักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด	๑๒๐	.๐๗๕๓

**
 $P < .๐๑$

จากตาราง ๑๘ จะเห็นได้ว่า

๑. ตนตามอัตภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
๒. ตนตามอัตภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๓. ตนตามอัตภาพและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ ๑ - ๓ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ ๗.๗ - ๗.๘ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๔. ตนตามบิดิธานและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมชาย มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
๕. ตนตามบิดิธานและความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๖. ทนตํามบ่ดิชานและคํวามเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ ๔ - ๖ ไม่เป็นตามสมมุติฐาน ข้อ ๗.๑๐ - ๗.๑๒ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

๖. ผลการศึกษาปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความซื่อตรงต่อหน้าที่
มีโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจ

๖.๑ ผลการศึกษาปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความซื่อตรง
ต่อหน้าที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๘.๑ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๑๘

ตาราง ๑๘ ค่าปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความซื่อตรงต่อหน้าที่

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
A ศาสนา	๑	๒๓๘๔.๐๑๓		
B เพศ	๑	๕๔,๒๔๐.๒๖๓		
Cells		๕๓,๕๕๔.๒๘๒		
AB (ปฏิกริยารวม)	๑	๘๕๘.๘๘๘	๘๕๘.๘๘๘	๐.๕๒๑
w (ภายในกลุ่ม)	๒๓๖	๔๓๔,๐๒๘.๓๖๒	๑๘๓๘.๑๐๘	
T (ผลรวมทั้งหมด)	๒๓๘	๔๘๑,๖๒๓.๘๘๔		

$$F_{.05}(๑, ๒๓๘) = ๓.๘๘$$

จากตาราง ๑๙ จะเห็นได้ว่า

ไม่พบปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลถึงความชอบ
 ต่อหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๖.๒ ผลการศึกษาปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อตน
 ตามอรรถภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๘.๒ มีรายละเอียด
 ดังได้แสดงไว้ในตาราง ๒๐

ตาราง ๒๐ ค่าปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อตนตามอรรถภาพ

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
A (ศาสนา)	๑	๕๐๘.๘๑๓		
B (เพศ)	๑	๖๐๘.๐๑๓		
Cells		๑๕๒๖.๘๔๘		
AB (ปฏิกริยารวม)	๑	๑๕.๐๑๕	๑๕.๐๑๕	๐.๐๓๘
w (ภายในกลุ่ม)	๒๓๖	๘๒๖๕๓.๑๓๖	๓๕๐.๕๑๑	
T (ผลรวมทั้งหมด)	๒๓๘	๘๕,๒๖๓.๕๘๕		

$$F_{.๐๕}(๑, ๒๓๖) = ๓.๘๕$$

จากตาราง ๒๐ จะเห็นได้ว่า

ไม่พบปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อตนตามอรรถภาพ
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๖.๓ ผลการศึกษาปฏิกริยารวมระหว่าง เพศและค่าสถานีส่งผลก่อน

ความบิดาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบตามสมมุติฐานข้อ ๘.๓ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๒๑

ตาราง ๒๑ ค่าปฏิกริยารวมระหว่าง เพศและค่าสถานีส่งผลก่อน

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
A (ค่าสนา)	๑	๓๘๓.๖๐๘		
B (เพศ)	๑	๕๓๒๘.๘๓๓		
Cells		๖๕๕๕.๒๓๘		
AB (ปฏิกริยารวม)	๑	๘๓๓.๘๓๓	๘๓๓.๘๓๓	๒.๓๓๘
w (ภายในกลุ่ม)	๒๓๖	๓๕๖๑.๕๑๘	๓๒๐.๓๘๖	
T (ผลรวมทั้งหมด)	๒๓๘	๘๒, ๒๐๘.๓๘๖		

$$F_{.๐๕} (๑, ๒๓๖) = ๓.๘๘$$

จากตาราง ๒๑ จะเห็นได้ว่า

ไม่พบปฏิกริยารวมระหว่าง เพศและค่าสถานีส่งผลก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๕

๖.๔ ผลการศึกษาปฏิกริยารวมระหว่าง เพศและค่าสถานีส่งผล

ต่อความเกรงใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๘.๔ มีรายละเอียดดังได้แสดงไว้ในตาราง ๒๒

ตาราง ๒๒ ค่าปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความเกรงใจ

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
A (ศาสนา)	๑	๓๘.๕๐๘		
B (เพศ)	๑	๒๖๒๓๑.๓๓๓		
Cells		๒๖๕๓๒.๕๕๘		
AB (ปฏิกริยารวม)	๑	๒๖๖.๓๖๓	๒๖๖.๓๖๓	๐.๓๕๐
w (ภายในกลุ่ม)	๒๓๖	๑๘๕,๐๓๘.๘๕๒	๗๘๔.๐๘๘	
T (ผลรวมทั้งหมด)	๒๓๘	๒๑๑,๖๐๖.๘๘๖		

$$F_{.๐๕}(๑, ๒๓๘) = ๓.๘๘$$

จากตาราง ๒๒ จะเห็นได้ว่า

ไม่พบปฏิกริยารวมระหว่างเพศและศาสนาอันส่งผลต่อความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ ๖.๑ - ๖.๘ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๘.๑ - ๘.๘ ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมาย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบและศึกษาความสัมพันธ์ในคุณลักษณะ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธในกรุงเทพฯ และนักเรียนไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนในเขต จังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จังหวัดละ ๑ โรงเรียน นักเรียนในกลุ่มนี้ เป็นนักเรียนไทยมุสลิม จำนวน ๑๒๐ คน (ชาย ๖๐ คน หญิง ๖๐ คน) และโรงเรียน ในกรุงเทพฯ อีก ๒ โรงเรียน นักเรียนในกลุ่มนี้เป็นนักเรียนไทยพุทธ จำนวน ๑๒๐ คน (ชาย ๖๐ คน หญิง ๖๐ คน)

การเลือกนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างได้รับความร่วมมือจากครูประจำชั้น โดยเลือกตามเกณฑ์ ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ กล่าวคือ

นักเรียนไทยพุทธ เลือกจากนักเรียนซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธทั้งตนเองและบิดามารดา

นักเรียนไทยมุสลิม เลือกจากนักเรียนซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีสัญชาติไทย นับถือศาสนาอิสลามทั้งตนเองและบิดามารดา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. แบบสอบถามความซื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นแบบสอบถามมีสเกลให้เลือกตอบ ๗ ของ จำนวน ๒๒ ข้อความ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้วิธีสำรวจพฤติกรรมวิฤต

๒. แบบสอบถามคนตามอัศภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ จำรัส บุญญานันต์ (๒๕๑๕) เป็นแบบสอบถามมีสเกลให้เลือกรับ ๕ ของ จำนวน ๔๐ ข้อความ
๓. แบบสอบถามคนตามปณิธาน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ จำรัส บุญญานันต์ (๒๕๑๕) เป็นแบบสอบถามมีสเกลให้เลือกรับ ๕ ของ จำนวน ๔๐ ข้อความ
๔. แบบสอบถามความเกรงใจ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ ประสิทธิ์ บัวคดี (๒๕๑๔) เป็นแบบสอบถามมีสเกลให้เลือกรับ ๗ ของ จำนวน ๔๕ ข้อความ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ผลการศึกษาความแตกต่าง

- ๑.๑ นักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม มีความเชื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่านักเรียนหญิงในทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนชายในทุกกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
- ๑.๒ นักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิม มีทัศนตามอัศภาพไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศทั้งในกลุ่มเดียวกันและระหว่างกลุ่ม พบว่า นักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีทัศนตามอัศภาพสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบว่ามี ความแตกต่างในค่านทัศนตามอัศภาพ
- ๑.๓ นักเรียนไทยพุทธชาย และกลุ่มนักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีทัศนตามปณิธานไม่แตกต่างกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย และกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด ส่วนในกลุ่มนักเรียนหญิง พบว่านักเรียนไทยพุทธหญิง มีทัศนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศพบว่า นักเรียนไทยพุทธหญิง มีทัศนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย และสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีทัศนตามปณิธานสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ไม่พบความแตกต่างในค่านทัศนตามปณิธานระหว่างนักเรียนชาย-หญิงในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิม

๑.๔ นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่เมื่อเปรียบในกลุ่มเพศเดียวกัน ไม่พบว่านักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมมีความแตกต่างระหว่างตนต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศทั้งในกลุ่มเดียวกันและระหว่างกลุ่ม พบว่านักเรียนไทยพุทธหญิง มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างตนในระหว่างเพศของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ

๑.๕ นักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่านักเรียนหญิงในทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชายในทุกกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์

๒.๑ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามอรรถภาพของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมมีความสัมพันธ์กันในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒.๒ ความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามปณิธานของนักเรียนไทยพุทธทั้งหมดของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมดและของนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความสัมพันธ์กันในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมชายพบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของความซื่อตรงต่อหน้าที่และคนตามปณิธานในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธชาย และนักเรียนไทยมุสลิมหญิง

๒.๓ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธ และของนักเรียนไทยมุสลิมมีความสัมพันธ์กันในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธหญิง

๒.๔ คนตามอรรถภาพ และความเกรงใจของนักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด และของนักเรียนไทยมุสลิมหญิง มีความสัมพันธ์กันในเชิงนิมานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคนตามอรรถภาพและความเกรงใจของนักเรียนในกลุ่มไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมชาย

๒.๕ ไม่พบความสัมพันธ์ในค่านตตามนิธาน และความเกรงใจในทุกกลุ่มตัวอย่าง
ของนักเรียนไทยพุทธ และนักเรียนไทยมุสลิม

๓. ผลการศึกษาปฏิกริยารวม (Interaction)

ไม่พบปฏิกริยารวม ระหว่างเพศและศาสนาอันจะส่งผลถึงความซื่อตรงต่อหน้าที่
มีโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ, ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนไทยพุทธ (ชาย-หญิง) และ
นักเรียนไทยมุสลิม (ชาย-หญิง)

* สรุป

จากผลการศึกษากล่าวได้ว่า เด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิมไม่แตกต่างกันในด้าน
ความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ แต่เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างเพศ
ในแต่ละกลุ่มแล้ว พบว่าเด็กหญิงจะมีลักษณะดังกล่าวยิ่งสูงกว่าเด็กชาย

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ของเด็กทั้งสองกลุ่ม (พุทธ-มุสลิม) มีความสัมพันธ์ทางบวก
กับมีโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ และปรากฏว่าในกลุ่มเด็กไทยมุสลิม คนตามอัคภาพ
มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจ *

ด้วยเหตุที่การศึกษานี้ กระทบกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยไม่ได้เลือกมาโดยวิธีสุ่ม
ดังนั้นผลการค้นคว้าจึงอยู่ในวงจำกัดและไม่อาจลงข้อยุติได้ว่า เด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิมทั่วไป
จะมีลักษณะความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ เป็นเช่นเดียวกับ
เด็กไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิมในกลุ่มตัวอย่างนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษาพอจะ
แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของตัวแปรทั้งสาม ในเด็กทั้งสองกลุ่มได้บ้าง

อภิปรายผล

๑. ความแตกต่างในด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่

ผลการวิจัยไม่พบว่านักเรียนไทยพุทธ และนักเรียนไทยมุสลิมมีความซื่อตรงต่อหน้าที่แตกต่างกัน (รายละเอียดแสดงในตาราง ๑) การศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผลของการส่งสอนอบรมทางศาสนามีได้ทำให้เด็กทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในทางค่านี ^{๑๓๖.๓๓} กล่าวคือกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิม ^{๑๓๖.๓๓} แม้ว่าจะเคร่งครัดในการปฏิบัติทางศาสนากิจจริง แต่ยังไม่เข้าใจในเรื่องของศาสนาอย่างลึกซึ้ง การปฏิบัติกิจต่าง ๆ มักจะกระทำเมื่อได้รับการควบคุมจากผู้ปกครอง ส่วนในกลุ่มของเด็กไทยพุทธ สุลัดกันม์ ศิวลัดกันม์ (๒๕๑๓, ๑๘๗) ไทกล่าวว่า คนหลายคนอาจยอมรับว่าพระพุทธศาสนาวิเศษบริสุทธิ์ แต่ว่าอยู่บนสิ่งไม่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน คนในสมัยใหม่ไม่สนใจพุทธศาสนา นิสิตนักศึกษารุ่นใหม่ก็มีความสนใจในเรื่องนี้น้อย ส่วนเรื่องของการอบรมทางโรงเรียนและครอบครัว แม้ว่าจะให้ค่านิยมทางด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่มากในทั้งสองกลุ่ม แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มก็มักจะพบกับพฤติกรรมสองแนว (double standard) ซึ่งจะเห็นได้ว่าพ่อแม่ไทยพุทธ หรือครู มักจะสั่งสอนให้เด็กมีความซื่อตรงและรับผิดชอบต่อหน้าที่ แต่ตัวพ่อแม่หรือครูเองมักจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ของคนให้เด็ก ๆ เห็นอยู่เสมอ

และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยก็พบว่า คนไทยมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้ ก็มีลักษณะนิสัย ดังกล่าวไม่แตกต่างกับคนไทยพุทธ ยิ่งในปัจจุบันนี้ความต้องการทางวัตถุ และความแร้นแค้นทางเศรษฐกิจซึ่งทวีขึ้นทำให้ศีลธรรมของประชาชนโดยทั่วไปเสื่อมทราม ความดี ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ อันเป็นสิ่งที่ค้ำจุนของสังคมไทยกำลังหายไป (อานนท์ อภาภิรม, ๒๕๑๕ : ๕๓) ภาวะดังกล่าวแล้วย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในประเทศไทย ด้วยกันอย่างไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่านักเรียนหญิง ทุกกลุ่มมีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนชายในทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

(ดูรายละเอียดจากตาราง ๘) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจ ไม่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย จากผลการวิจัยของ ฟิลด์ (Field) (อ้างจาก Olsen, 1971: 303-304)

พบว่า ^{ภาพ}แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กหญิงเกี่ยวข้องกับภาวะเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่วนในเด็กชาย
 เกี่ยวข้องกับการฝึกให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง ผลที่สังเกตเห็นได้คือเด็กหญิงมักจะไค้คะแนน
 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีความขยันหมั่นเพียรมากกว่าเด็กชาย ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับเด็กไทย
 อนันต์ จันทร์แก้ว (๒๕๑๔) พบว่า เด็กหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชาย และจาก
 ผลการศึกษาของ วรณี รักธรรม (๒๕๑๕) ก็ยังพบว่าความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กหญิงจะสูงกว่า
 ของเด็กชายอีกด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกรอบระเบียบของบิดามารดาที่มีต่อบุตรชาย
 และบุตรหญิงต่างกันโดยเฉพาะในสังคมไทย บิดามารดามักจะเข้มงวดกวดขันเด็กหญิงมากกว่า
 เด็กชาย จากผลการวิจัยของ ละม้ายมาศ ศรีหัตถ์ (๒๕๑๐ - ๑๑๕) แสดงให้เห็นว่า
 แม่ที่ตำหนาน่า มุ่งหวังฝึกให้เด็กหญิงมีความรับผิดชอบในเรื่องงานบ้านเรือนต่าง ๆ ตั้งแต่
 อายุต่ำกว่าเด็กชาย เพราะการฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบมาตั้งแต่เล็ก ๆ จึงทำให้เด็กหญิง
 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงกว่าเด็กชาย อีกประการหนึ่ง เด็กหญิงมักจะถือเป็นเรื่องอับอายมาก
 ที่จะต้องถูกลงโทษเพราะขาดความซื่อสัตย์ การฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียนหรือบ้าน
 นอกจากนั้น การที่เด็กหญิงมักจะอยู่ใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากกว่าเด็กชาย เด็กหญิงจึงต้องกระทำ
 ความหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองไค้มากกว่าเด็กชาย
 ซึ่งมักจะมีความเป็นอยู่อย่างอิสระและการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความพอใจของตนเอง
 มากกว่าเด็กหญิง

๒. ความแตกต่างในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน

ไม่พบความแตกต่างในทัศนคติภาพและทัศนคติบานในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธ
 และไทยมุสลิม ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า กลุ่มนักเรียนไทยพุทธมีทัศนคติ
ทัศนคติภาพและทัศนคติบานสูงกว่ากลุ่มนักเรียนไทยมุสลิม ด้วยมีความคิดเห็นว่า โดยธรรมชาติแล้ว
 คนไทยมุสลิมทั่ว ๆ ไปไม่ค่อยจะส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เล่าเรียนในชั้นสูงมากนัก
 เมื่อรัฐบาลบังคับให้เรียนจนจบชั้นประถมศึกษา ก็มักจะให้เรียนเท่าที่รัฐบาลบังคับไว้
 ประสิทธิ์ เวชสุวรรณต์ (๒๕๐๕ : ๓) ไค้กล่าวว่า ความตระหนัถึเห็นิวของชาวไทยมุสลิมนั้น
 มีมาก ไม่อยากเสียเงินเพื่อการศึกษาเล่าเรียน ค่าเดินทาง ค่าอาหารการกิน และค่าแต่งตัว

ให้บุตรหลานไปโรงเรียน จึงมักจะให้บุตรหลานของคนช่วยทำงานบ้าน หรือช่วยประกอบอาชีพ ของคนมากกว่า ส่วนเด็กในกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้เล่าเรียนสูงกว่าชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๓ นั้น มักจะเป็นเด็กที่ฉลาดกว่าเด็กคนอื่น ๆ และได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสติปัญญา การเรียนรู้ แรงจูงใจ การปรับตัวทางอารมณ์ ตลอดจนถึงความสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น เมื่อเด็กเหล่านี้ได้เล่าเรียนในชั้นสูงขึ้น การพัฒนาคนของเด็กเหล่านี้ก็สูงขึ้นด้วย ผลการวิจัยยังได้พบอีกว่าเด็กไทยมุสลิมหญิง มีคนตามอัศภาพสูงกว่าเด็กไทยพุทธชาย ($Z = 1.9652$, $P < .05$) ผลการวิจัยนี้อาจจะเป็นเพราะว่า โดยทั่วไปแล้วหญิงไทยมุสลิมมักจะไม่ค่อย มีบทบาทหรือได้รับการยอมรับจากสังคมมากเท่ากับชายไทยมุสลิม โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ และ สมาน ใจปราณี (๒๕๐๖ : ๑๔) ได้กล่าวว่า ผู้หญิงไทยมุสลิมนั้นเป็นเสมือนสมบัติของผู้ชาย สมาชิกหย่าร้างหรือคืนกิตติภาพของตนได้อย่างง่าย ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่หนึ่ง การทำนิตกรรมและการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของผู้ชายทั้งสิ้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงมักจะให้ความมุ่งหวังของคนแก่บุตรชายมากกว่าบุตรหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการให้การศึกษาเล่าเรียนก็มักจะส่งเสริมให้บุตรชายได้เล่าเรียนสูงกว่าบุตรหญิง ส่วนบุตรหญิงนั้น ถือว่าให้เรียนแค่ประถมศึกษาปีที่ ๔ ก็พอแล้ว เพราะมีชีเป็นผู้นำในครอบครัวหรือเป็นผู้สืบตระกูล ส่วนเด็กหญิงที่ได้เล่าเรียนสูงจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นั้น ผู้วิจัยคิดว่าจะต้องเป็นเด็กที่มาจาก ครอบครัวซึ่งมีฐานะทาง เศรษฐกิจดีพอสมควร และพ่อแม่อาจมีความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันนี้หญิง และชายควรจะได้มีสิทธิและเสรีภาพพอ ๆ กัน ผู้หญิงก็มีความสามารถที่จะทำงานได้เท่าเทียมกับผู้ชาย โดยเฉพาะเด็กหญิงไทยมุสลิมในกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เรียน จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะต้องเป็นเด็กที่เรียนดี และมีสติปัญญาสูงกว่าเด็กไทยมุสลิมหญิงในกลุ่มอื่น ๆ อาจจะเป็นเพราะภัยเหตุนี้เอง จึงทำให้คนตามอัศภาพของนักเรียนไทยมุสลิมหญิงสูงกว่านักเรียน ไทยพุทธชายซึ่งอยู่เขตกรุง เทพมหานคร เพราะโดยทั่วไปแล้วคนในกรุงเทพฯ มักจะให้ลูกของตน ได้เล่าเรียนสูง ๆ อยู่แล้วเป็นธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความสามารถในการเรียนอยู่ในระดับใด และยิ่งถืออีกว่า อย่างน้อยที่สุดก็ควรจะได้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ การที่จะให้เด็กออกจากโรงเรียน ก่อนจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ถือว่าเด็กยังเล็ก ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพในระยะนี้ ส่วนผลการวิจัย ทางด้านคนตามอัศภาพพบว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงมีคนตามอัศภาพสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย

($Z = 4.2791, P < .01$) สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย ($Z = 4.1284, P = <.01$) และสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมหญิง ($Z = 2.1067, P < .05$) ผลการวิจัยนี้อาจจะเป็น เพราะว่า นักเรียนไทยพุทธหญิงซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานครนั้น อยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความเจริญ นานาประการ ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในอนาคตก็จะตองสูงกว่า เนื่องจากมีประสบการณ์ ในสังคมที่เจริญกว่านักเรียนไทยมุสลิมซึ่งอยู่นอกกรุง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ เฮิร์ลลอค (Hurlock) ที่ว่า อิทธิพลของสังคม เช่น แบบแผนทางวัฒนธรรม และสถานภาพ ทางสังคมจะมีอิทธิพลต่อมโนภาพเกี่ยวกับคนของคนเป็นอย่างมาก ส่วนที่นักเรียนไทยพุทธหญิง มีทัศนคติตามบิดานสูงกว่านักเรียนไทยพุทธชายนั้น อาจจะเป็น เพราะว่า แบบแผนทางสังคมและการเลี้ยงดูในวัฒนธรรมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนแบบพื้นเมือง เปลี่ยนไปจากเดิมมาก การให้สิทธิเสรีภาพแก่เด็กโดยไม่มี การเลือกเพศ ประกอบกับฐานะของสตรีได้รับการยกย่องสูงขึ้น มากกว่าแต่ก่อนจนเท่าเทียมกับชาย จึงทำให้ระดับความมุ่งหวังของเด็กหญิงสูงขึ้นจนมีทัศนคติตามบิดาน สูงเท่าเทียมกับเด็กชาย (จำรัส บุญญานันต์, ๒๕๑๕) แต่เนื่องจากเด็กหญิงเคยได้รับความกดดันทางฐานะของตนมาก่อน เมื่อได้รับการยอมรับทางสิทธิเสรีภาพและฐานะของสตรี มากยิ่งขึ้นจนเท่าเทียมกับฐานะของชายแล้ว จึงทำให้ระดับความมุ่งหวังของหญิงที่เคยต่ำมาก่อนนั้น สูงกว่าระดับความมุ่งหวังของชายและทำให้ทัศนคติตามบิดานของนักเรียนไทยพุทธหญิงสูงกว่านักเรียน ไทยพุทธชาย ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่ปรากฏว่ามีผลการวิจัยของใคร เป็นเช่นนี้มาก่อน

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตนพบว่า นักเรียนไทยพุทธทั้งหมด มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมทั้งหมด ($Z = 1.8162, P < .05$) ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับคำกล่าวของ เฮิร์ลลอค (Hurlock) ที่กล่าวไว้ในข้างต้น ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ความแตกต่างระหว่างตนของนักเรียนไทยพุทธหญิง สูงกว่าของนักเรียนไทยมุสลิมชาย ($Z = 3.0508, P < .01$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียน ไทยพุทธหญิงมีทัศนคติตามบิดานสูงกว่า และมีทัศนคติภาพไม่แตกต่างกับนักเรียนไทยมุสลิมชาย (รายละเอียดแสดงในตาราง ๕, ๑๐) ทั้งเหตุผลที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงทำให้ความแตกต่าง ระหว่างตนของนักเรียนไทยพุทธหญิงสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย

๓. ความแตกต่างในด้านความเกรงใจ

ผลการวิจัยไม่พบว่ากลุ่มนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม มีความเกรงใจแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการอบรมสั่งสอน พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กทั้งสองกลุ่มยอมรับว่า ความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งในสังคมไทย จึงควรปลูกฝังให้บุตรหลานของตนมีความเกรงใจ เพราะถือว่าคนที่รู้จักเกรงใจเป็นคนดี เด็กควร จะเกรงใจผู้ใหญ่ที่มีพระคุณ บิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีคุณวุฒิ และวัยวุฒิสูงกว่า ส่วน ความเกรงใจของผู้ใหญ่เอง อัมพลิกา บัณฑิตานนท์ (๒๕๑๖) ได้วิจัยพบว่า แม่ของเด็ก ในกลุ่มไทยพุทธและไทยมุสลิมมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงคิดว่า เมื่อแม่ ของเด็กในกลุ่มทั้งสองให้ความสำคัญต่อความเกรงใจไม่แตกต่างกัน จึงได้อบรมสั่งสอนบุตรให้ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกันด้วย

ส่วนในการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศพบว่า นักเรียนหญิงในทุกกลุ่ม มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชายในทุกกลุ่ม กล่าวคือนักเรียนไทยพุทธหญิงมีความเกรงใจสูงกว่า นักเรียนไทยพุทธชาย ($Z = 4.6302, P < .01$) นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีความเกรงใจ สูงกว่านักเรียนไทยมุสลิมชาย ($Z = 3.5867, P < .01$) นักเรียนไทยมุสลิมหญิงมีความเกรงใจ สูงกว่านักเรียนไทยพุทธชาย ($Z = 4.0917, P < .01$) และนักเรียนไทยพุทธหญิง มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิม ($Z = 4.1006, P < .01$) ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพลิกา บัณฑิตานนท์ (๒๕๑๖) ที่ว่า เด็กหญิงไทยพุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยพุทธ และเด็กหญิงไทยมุสลิมมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทย มุสลิม และยังวิจัยพบอีกว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักความอบอุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เด็กที่ได้รับความรักความอบอุ่นมาก จะมีความเกรงใจสูง ส่วนเด็กที่ได้รับความรักความอบอุ่นน้อย จะมีความเกรงใจต่ำ และผลการวิจัยยังได้พบอีกว่า ทั้งแม่ไทยพุทธและแม่ไทยมุสลิมให้ความอบอุ่นแก่เด็กหญิงมากกว่า เด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะแม่ของเด็กมีความเห็นว่า เด็กหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ มีความน่ารักและไม่เล่นซุกซนเหมือนกับเด็กชาย แม่จึงมักจะให้

ความใกล้ชิดและเอาเด็กหญิง เป็นศูนย์กลางมากกว่า จึงทำให้เด็กหญิงมีความรู้สึกอบอุ่นกว่า และมีความเกรงใจมากกว่า สำหรับเด็กชายนั้นมีความใกล้ชิดกับแม่ไม่มากเท่ากับเด็กหญิง เพราะนิสัยของเด็กชายไม่ค่อยเข้ามาคลุกคลีกับพ่อแม่มากนัก จึงทำให้ความสัมพันธ์และความอบอุ่นระหว่างแม่กับลูกชายมีน้อย นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบอีกว่า แม่ของเด็กไทยพุทธและเด็กไทยอิสลาม เข้มงวดในการอบรมระเบียบวินัยต่อเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง แล้วยังลงโทษเด็กชายรุนแรงกว่าเด็กหญิงอีกด้วย ซึ่งความรุนแรงของการลงโทษ และการเข้มงวดในระเบียบวินัยนี้ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑. เคยยเหตุนี้เองจึงทำให้นักเรียนชายทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม มีความเกรงใจน้อยกว่านักเรียนหญิงทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม แต่เมื่อคิดจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว พบว่าแม่ของเด็กไทยพุทธและแม่ของเด็กไทยมุสลิมให้ความอบอุ่น ความเข้มงวดในระเบียบวินัย และลงโทษบุตรของตนไม่แตกต่างกัน นี่เป็นเหตุผลอันหนึ่งที่ทำให้ความเกรงใจของกลุ่มนักเรียนไทยพุทธ และนักเรียนไทยมุสลิมไม่แตกต่างกัน

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่กับมโนภาพเกี่ยวกับตน

ผลการวิจัยพบว่า ความซื่อตรงต่อหน้าที่ของนักเรียนไทยพุทธ และของนักเรียนไทยมุสลิม มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิตตามอัตภาพ ($r = .5910, .5673, P < .01$) ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงจะมีตนตามอัตภาพสูง และนักเรียนที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ต่ำจะมีตนตามอัตภาพต่ำ เมื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองโดยแยกตามเพศแล้ว พบว่ามีความสัมพันธ์แบบเดียวกัน (ค่าสถิติแสดงไว้ในตาราง ๑๓, ๑๔) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า ความซื่อตรงต่อหน้าที่มีคุณลักษณะช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อตนเองได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองพยายามที่จะกระทำกิจการต่าง ๆ ด้วยความซื่อตรง และมีความรับผิดชอบต่องาน ความล้มเหลวในการงานก็จะน้อยจึงทำให้มีความวิตกกังวลน้อยกว่าคนที่ทำงานด้วยความไม่ซื่อตรง ฮัลโลเวล (Hall Lovell) ได้กล่าวว่า บุคคลที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานของสังคม จะเกิดความรู้สึกว่าตนผิด และมีความวิตกกังวลไม่ว่าตนจะยอมรับกฎเกณฑ์นั้นหรือไม่ก็ตาม

อีกประการหนึ่ง ผลการวิจัยของ จำรัส บุญญานันต์ (๒๕๑๕) พบว่าตนตามอัธยาศัยของเด็กที่
ประพฤติกดอยตามสังคมและที่ขัดกับสังคมมีความสัมพันธ์เชิงนี้เสกกับความวิตกกังวลอีกด้วย
จึงพอจะกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงจะมีความวิตกกังวลต่ำ และมีตนตามอัธยาศัยสูง
ส่วนบุคคลที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูงและมีตนตามอัธยาศัยต่ำอีกด้วย

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่และตนตามปณิธานนั้น ผลการวิจัยพบว่า
มีความสัมพันธ์กันในแบบเส้นตรง เชิงนิมิตทั้งในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม
($r = .1915, .222, P < .05$) แต่เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในแต่ละเพศ
พบว่า ในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธหญิงและในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมชายมีความสัมพันธ์กันในเชิงนิมิต
($r = .2968, P < .05$) ตามตาราง ๑๓, $r = .4573, P < .01$) ตามตาราง ๑๔
ซึ่งแสดงว่าในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธหญิงและกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมชายนั้น บุคคลที่มีความซื่อตรง
ต่อหน้าที่สูงจะมีตนตามปณิธานสูง และบุคคลที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ต่ำจะมีตนตามปณิธานต่ำด้วย
ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า บุคคลที่ต้องการจะได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากสังคมอย่างสูงทั้งทางบ้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสามารถในการงาน และการปรับตัวทางอารมณ์ จะให้ค่านิยม
ของความซื่อตรงต่อหน้าที่การงานสูง และถือว่าค่าของคนคือผลงาน จึงพยายามที่จะแสดงออกถึง
ความขยันขันแข็งและความรับผิดชอบต่อการงาน เพื่อที่ตนจะได้เป็นที่นิยมนิยมชมชอบของสังคม ส่วนในกลุ่ม
นักเรียนไทยพุทธชาย และนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ไม่พบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในตัวแปรทั้งสอง
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความมุ่งหวังที่จะได้รับการยอมรับจากสังคมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับ
การกระทำของตนในเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกถึงหน้าที่การทำงาน ผู้วิจัยยังไม่พบว่า
มีใครได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้มาก่อน จึงไม่อาจกล่าวได้อย่างแน่ชัด

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจ

ผลการวิจัยพบว่าความซื่อตรงต่อหน้าที่และความเกรงใจของนักเรียนไทยพุทธและของนักเรียน
ไทยมุสลิม มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .26, .36,$
 $P < .01$) และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในแต่ละเพศ พบว่ามีความสัมพันธ์
แบบเดียวกัน (ตาราง ๑๕, ๑๖) ซึ่งแสดงว่าบุคคลที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูงจะมีความเกรงใจสูง

และบุคคลที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ที่จะมีความเกรงใจต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่ช่วยควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้ดำเนินไปตามทำนองคลองธรรมและให้พยายามทำตามหน้าที่หรือสัญญาที่ตนได้ให้ไว้กับบุคคลอื่น ผลการวิจัยนี้ขัดกับคำกล่าวของวีรยุทธ วิเชียรโชติ ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า ผลของความไม่เกรงใจทำให้ไม่ตรงต่อเวลา ทำให้เสียประโยชน์และหย่อนสมรรถภาพ แต่สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่าความเกรงใจไม่ทำให้ผู้อื่นนิคหวังและไม่กล้าเอาเปรียบผู้อื่น โดยเฉพาะในความสัมพันธ์ของนักเรียนซึ่งเป็นเด็กกับครูอาจารย์หรือผู้ปกครอง เด็กมักจะได้รับหน้าที่จากผู้ปกครองให้กระทำอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน เด็กที่เกรงใจผู้ปกครองก็จะพยายามทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น ๆ จึงทำให้หน้าที่การงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ ส่วนเด็กที่ไม่กลัวหรือไม่เกรงใจก็จะกระทำหน้าที่นั้นอย่างอิสระตามใจชอบของตนเอง ซึ่งอาจจะทำให้การงานไม่เสร็จลุล่วงไปตามที่ควรจะเป็นก็ได้ ส่วนในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนไทยพุทธหญิงไม่พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 1764$)

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนหญิงไทยมีความรู้สึกเป็นอิสระต่อการทำงาน ในการปฏิบัติภาระกิจต่าง ๆ จะกระทำไปตามความต้องการของตนเองมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความเกรงใจที่มีต่อบุคคลอื่น จึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองดังกล่าว

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ

ในกลุ่มนักเรียนไทยพุทธ ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตนตามอัตภาพและความเกรงใจซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (๒๕๑๕) ที่ว่าไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับมโนภาพเกี่ยวกับตนทั้งในกลุ่มนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตาม ส่วนในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมพบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรงเชิงนิมาน ($r = .2770, P < .01$) และเมื่อแยกศึกษาตามเพศพบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบเดียวกันในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมหญิง ($r = .3798, P < .01$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในกลุ่มนักเรียนไทยมุสลิมชาย ($r = .2441$) ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าจะมีค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงในทางบวก ทั้งนี้

อาจจะเป็นเพราะนักเรียนกลุ่มไทยมุสลิมถือว่า ความเกรงใจเป็นคุณธรรมหรือเป็นค่านิยมอันหนึ่งในสังคม คนที่มีความเกรงใจสูงมิได้ทำให้บุคคลนั้นขาดการรับรู้หรือมีทัศนคติต่อตนเองอย่างไม่มีเหตุผล แต่บุคคลที่ยังมีความเกรงใจสูงกลับมีความเข้าใจในตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองสูงกว่าคนที่มีความเกรงใจต่ำ และจากผลการวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (๒๕๑๕) ยังพบอีกว่า ความเกรงใจมีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิเสธกับความวิตกกังวล ซึ่งหมายความว่า บุคคลที่มีความเกรงใจสูงจะมีความวิตกกังวลต่ำ แต่ในบุคคลที่มีความเกรงใจต่ำจะมีความวิตกกังวลสูงอีกประการหนึ่ง โดยธรรมชาติแล้ว ความเกรงใจของบุคคลไทยทั่วไปจะมีต่อบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อตน หรือที่มีฐานะสูงกว่า เช่นพ่อแม่ ครู ผู้มีพระคุณ เป็นต้น บุคคลดังกล่าวจะมีความมุ่งหวังในทางที่ดีต่อคนที่มีความเกรงใจอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ที่มีความเกรงใจสูงจึงไม่กระทำการที่ฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของผู้ใหญ่จึงมีความวิตกกังวลต่ำ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีความเกรงใจสูงจะมีตนตามอัธยาศัยไปค้วย

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและตนตามปณิธาน ผลการวิจัยไม่พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง ๑๗, ๑๘) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความมุ่งหวังหรือความปรารถนาที่บุคคลอยากจะเป็นเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคลไม่มีใครรู้ และไม่มีใครบังคับควบคุมปรารถนาที่บุคคลอยากจะเป็นได้ ส่วนความเกรงใจนั้นเป็นเสมือนสิ่งที่มาบังคับบุคคลมิให้แสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ตนเองอยากจะทำ แต่อาจจะมีความเชื่อถือต่อผู้ที่ตนเกรงใจ (เช่น พ่อแม่ ครู ผู้มีพระคุณ) ว่า ถ้ากระทำตามใจของผู้ที่ตนเกรงใจแล้ว มักจะมีความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตสมที่ตนได้ปรารถนาไว้ ความรู้สึกทั้งสองอย่างอาจจะขัดแย้งกันอยู่ในตัวบุคคล ผลการวิจัยจึงไม่พบความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว

๗. ปฏิกริยาร่วม ระหว่าง เพศ และศาสนาอันส่งผลต่อตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

ผลการวิจัยไม่พบปฏิกริยาร่วม ระหว่างเพศและศาสนาอันจะมีผลส่งต่อ ความเชื่อตรง ต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน และ ความเกรงใจ หรือจะกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าความแตกต่างของความแตกต่างระหว่างเพศและศาสนา มิได้ส่งผลถึงตัวแปรดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยไม่เคยพบว่า มีใครได้ศึกษาถึงปฏิกริยาร่วมระหว่างเพศ และศาสนาในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนไทยพุทธ และ

นักเรียนไทยมุสลิมมาก่อน จึงไม่อาจที่อภิปรายผลการวิจัยนี้ได้อย่างแน่ชัด

ข้อเสนอแนะ

ก. สำหรับการวิจัย

๑. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรทั้ง ๓ อันได้แก่ ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับตนและความเกรงใจ ของเด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิมในระดับชั้นเรียนที่สูงหรือต่ำกว่าชั้น .ม.ศ.๓ เพราะประสบการณ์ในวัยต่าง ๆ ของบุคคล อาจมีผลต่อตัวแปรทั้ง ๓ ทำให้ได้ผลแตกต่างไปจากผลการวิจัยนี้
๒. การศึกษาเปรียบเทียบโดยวิธีทดลองเพื่อดูว่า เด็กที่มีความเกรงใจในระดับต่างกัน และเด็กที่มีมีโนภาพเกี่ยวกับตนในระดับต่างกัน จะมีพฤติกรรมด้านความเชื่อตรงต่อหน้าที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
๓. การศึกษาเรื่องนี้ โดยเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ กับความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับตน และความเกรงใจ เช่น ความเชื่อแบบฝังใจ, วินัยในทางสังคม หรือวินัยในตัวเอง เป็นต้น
๔. ควรมีการศึกษาเพื่อให้ทราบภูมิหลังหรือความเป็นอยู่ทางบ้านของเด็ก เพื่อจะได้มีความเข้าใจในตัวแปรทั้ง ๓ ได้ดียิ่งขึ้น
๕. ควรมีการวิจัยซ้ำ เพื่อความเชื่อมั่นของการศึกษาค้นคว้าโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเด็กไทยพุทธ ควรสุ่มจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ข. สำหรับนำผลการวิจัยนี้ไปใช้

๑. จากผลการวิจัยที่พบว่า เด็กหญิงมีความเชื่อตรงต่อหน้าที่สูงกว่าเด็กชายนั้น ครูและผู้ปกครองควรจะได้ฝึกให้เด็กชายมีความรับผิดชอบ และมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ให้ทำตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสนุกสนานต่อการที่ไต่ทำงานด้วย เมื่อเด็กมีความเชื่อตรง ก็ควรจะได้รับรางวัลเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่ไต่กระทำตนให้เป็นไปตามค่านิยมของสังคม

เมื่อเด็กกระทำทุจริต ก็ควรจะได้รับการอบรมสั่งสอนและลงโทษแต่พอสมควร เพื่อให้เด็กได้
เปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมต่อไป

๒. จากผลการวิจัยที่พบว่า เด็กหญิงมีตนตามบิณฑานสูงกว่าเด็กชาย
โดยเฉพาะเด็กหญิงไทยพุทธ มีความแตกต่างระหว่างตนสูงกว่าเด็กชายอีกด้วย ครูและผู้ปกครอง
จะช่วยให้เด็กหญิงใคร่รู้จักตนเองอย่างแท้จริงว่าตนมีความสามารถอย่างไร มีความถนัดและ
ไม่ถนัดในการงานใดบ้าง แล้วจึงส่งเสริมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของเด็ก
โดยเฉพาะในปัจจุบัน เกี่ยวกับการยกฐานะของสตรีให้สูงขึ้นนี้ ถ้าทำให้เด็กหญิงตั้งความปรารถนา
ของตนสูงกว่าระดับของความสามารถแล้ว เด็กจะยิ่งมีความวิตกกังวลซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ตัวเด็กได้

๓. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความซื่อตรงต่อหน้าที่มีความสัมพันธ์ทางบวก
กับความเกรงใจนั้น ครูและผู้ปกครองไม่ควรจะอบรมให้เด็กมีความเกรงใจมากจนเกินไป
เพราะว่าบุคคลที่มีความเกรงใจสูงมาก ๆ มักจะมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ (ประสิทธิ์ บัวคลี่, ๒๕๑๔)
และบางครั้งความเกรงใจสูงอาจทำให้เสียประโยชน์ในหน้าที่การงาน จนกลายเป็นการทุจริต
ต่อหน้าที่เพราะเห็นแก่ความเกรงใจต่อผู้มีพระคุณ หรือพ่อแม่ของตนได้

๔. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับตนตาม
อัตภาพนั้น ครูและผู้ปกครองก็ไม่ควรอบรมให้เด็กมีความเกรงใจมากจนเกินไป เพราะ
ความเกรงใจอาจจะมีความสัมพันธ์แบบเส้นโค้งกับตนตามอัตภาพก็ได้ และถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ๆ แล้ว
คนที่มีความเกรงใจสูงย่อมจะไม่เป็นตัวของตัวเอง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับบุคคล
ที่ตนเกรงใจเมื่อเป็นเช่นนั้นความรู้สึกหรือทัศนคติต่อตนจึงมักเป็นไปในทางที่ผิด ไม่เกิดความภาคภูมิใจ
ต่อตนเอง และอาจจะคิดเสียไปอีกว่าตนเองเป็นบุคคลที่ไม่มีค่า ซึ่งจะกลายเป็นผลเสียต่อตัวเด็ก
เองได้

๕. ผลการวิจัยนี้ ไม่พบว่าเด็กไทยพุทธและเด็กไทยมุสลิมในกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งหมดมีความแตกต่างกันทางบุคลิกภาพ ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีโนภาพเกี่ยวกับตน และ
ความเกรงใจ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทั้งสองกลุ่ม ควรปฏิบัติต่อกันในทางต่าง ๆ เหมือน ๆ กัน
เพื่อมิให้เกิดการแบ่งแยกกลุ่ม อันจะทำให้เกิดความแตกสามัคคีกันเองภายในประเทศ ...
ซึ่งจะเป็นจุดอ่อนอันสำคัญยิ่ง ที่จะเปิดโอกาสให้ประเทศที่มุ่งร้าย เขากลุ่มถามต่อประเทศไทยได้.



บรรณานุกรม

- กรมการวัฒนธรรม เอกสารวัฒนธรรม ฉบับที่ ๒ แนวการศึกษาวัฒนธรรมภาคปฏิบัติ
 โรงพิมพ์กัณฑ์ประเสวีรัฐ ๒๕๕๗, ๕๗ หน้า.
- กวีวรรณ, พระ วิชาศาสนา โรงพิมพ์อัครมอักษร ๒๕๐๒, ๒๒๐ หน้า.
- จุมพล พุฒพัชรวิวัฒน์ มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจและลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้น ม.ศ.๓ ปีการศึกษา ๒๕๑๕
 ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๕, ๑๑๒ หน้า.
- จำรัส บุญญานันต์ มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์ผล ของนักเรียน
ที่ประพฤติกดอตามสังคมและที่ขัดกับสังคม ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ๒๕๑๕, ๑๐๒ หน้า.
- นาย อินทรสกุล การศึกษาและการอนามัย ๔ จังหวัดภาคใต้ ๒๕๑๑, ๓๒ หน้า,
 อีดีส์เอนา.
- คำรัง พุฒตาล "จุฬาราชมนตรี" บางกอกวิดิโอเคอร์ส ๓ ไร่ ๒๖ ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๑๖,
 หน้า ๕ - ๗.
- ถนอม ไวลถนอมสัตว์ "การป้องกันภัยและต่อต้านการแทรกซึมบอนทำลาย" เอกสารศูนย์ประสานงาน
ปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒๕๑๐, หน้า ๓ - ๕ อีดีส์เอนา.
- ทวี บุญยเกตุ พอสอนลูก โรงพิมพ์เฟื่องอักษร ๒๕๑๕, ๓๒๐ หน้า.
- ทองคอ กล้วยไม้ ณ อรุณยา "ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาอิสลามกับการปกครองประเทศไทย"
นิตยสารทองถิ่น ๑ : ๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘, หน้า ๓๑ - ๓๘.
- บังอร เสตานนท์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองที่คิดว่าตนเป็นและตนเองอย่างที่คิดอยากจะเป็น
ของนักเรียนวัยรุ่น อายุ ๑๓ - ๑๖ ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระโขนง
จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ๒๕๑๒, ๘๘ หน้า.

- ประเทิน มหาจันทร์ คู่มืออบรมนักเรียน โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" วิทยาลัยวิชาการศึกษา
บางแสน, ๕๐ หน้า, อีศำเนา.
- ประสิทธิ์ บัวคลี่ การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนในต่างจังหวัด นักเรียนในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ
ปริญญาพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๔, ๑๔๘ หน้า.
- ประสิทธิ์ เวชสวรรค์ การพัฒนาการศึกษาเพื่อบูรณะภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๒๕๑๑, ๑๕๕ หน้า.
- ปราัญาลปณ์ กัณฑ์เนตร ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ
และการปรับตัว ปริญญาพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๕, ๒๑๕ หน้า.
- พัทธยา สายหนู "ประเพณีกับการพัฒนาประเทศ" รัฐศาสตร์นิเทศ ๓ : ๓, กรกฎาคม ๒๕๐๕,
หน้า ๗ - ๑๕.
- ภิญโญ สาธร หลักบริหารการศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด ๒๕๑๔, ๕๕๐ หน้า.
- มุกดา ศรียงค์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและเด็กจีน
ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕, ๑๑๓ หน้า.
- โมหิมัค อับดุลกาเดร์ และสมาน ใจปรานี ความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลาม
และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยอิสลามใน ๔ จังหวัดภาคใต้
โรงพิมพ์ทางหุ่นส่วนจำกัดสหภาพพิมพ์, ๒๕๐๖, ๒๖๕ หน้า.
- รุ่ง แก้วแดง ทัศนคติของโต๊ะครูต่อการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม
วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๑, ๑๕๓ หน้า.
- ละม้ายมาศ ศรีทักต์ และคณะ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอมะนัง
จังหวัดชลบุรี รายงานการวิจัย ฉบับที่ ๕, สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก,
๒๕๑๐, ๑๔๘ หน้า.

- วรรณ วัชรธรรม การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และ เด็กไทยเชื้อชาติจีน
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา, ๒๕๑๕, ๗๐ หน้า.
- วันเพ็ญ อายุการ การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ
เก็บตัวหรือแสดงตัวกับการยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนวัยรุ่น
ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดขอนแก่น ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ๒๕๑๒, ๑๒๓ หน้า.
- วิจิตรวาทการ, หลวง วิธีทำงานและสร้างอนาคต โรงพิมพ์พัฒนาอักษรการพิมพ์
 ๒๕๐๗, ๓๗๖ หน้า.
- วิราพร เทพวิระพงษ์ ความเกรงใจกับพฤติกรรมการแก้ปัญหากลุ่ม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๔, ๒๔๑ หน้า.
- วิรัชทร วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย
ฉบับที่ ๑ ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ ๒๕๑๔,
 ๒๓ หน้า, อัดสำเนา.
- สมคิด มณีวงศ์ "มุสลิมไทย" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๑ : ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗,
 หน้า ๗๐ - ๗๓.
- สมาน รังสิโยภฤณี การเข้าถึงประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยานิพนธ์
 รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๒๕๑๐, ๑๒๓ หน้า.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจ
ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ๒๕๑๔, ๘๖ หน้า.
- สุจินต์ บริขามารด ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียน
ที่ประพฤติกด้อยคามสังคมและที่ซัดกับสังคม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ๒๕๑๕, ๑๐๕ หน้า.

- สุพัตร์ คุณวัฒน์ "ทำไมเด็กจึงทุจริต" บางกอกไทม์ ๒ : ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๕,
หน้า ๒๕๐ - ๒๕๕.
- สุรวงศ์ ไคว์ตระกูล "จิตวิทยาวัยรุ่น" เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ ๕๒ หน่วยงานนิเทศ
กรมการฝึกหัดครู ๒๕๑๑, ๒๔๒ หน้า.
- สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ "พุทธศาสนากับสังคมปัจจุบัน" บันทึกการสัมมนา ของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย
(ในพระบรมราชูปถัมภ์) ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิพร ๒๕๑๓, ๓๓๗ หน้า.
- อนันต์ จันทกรวี การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความคิดแบบสอบถาม
และความถนัดทางการเรียน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
๒๕๑๔, ๑๖๕ หน้า.
- อภัย จันทวิมล ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภาคใต้ โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ ค่ายสมเด็จพระนารายณ์ ลพบุรี ๒๕๐๗.
- อัมพิกา บัณฑิตานนท์ การศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของขบวนการสังคมประกิต
และความเกรงใจ ระหว่างเด็กไทยพุทธกับเด็กไทยมุสลิม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๖, ๑๒๔ หน้า.
- Adam, Geogia Sachs, Measurement and Evaluation in Education, Psychology
and Guidance, Holt, Rinehart and Winton, New York, 1964, 654 pp.
- Ball, Robert Louisc, "The testing of Selected Hypothesis Concerning
the Self - Concept as Its Relates to the Ability, Academic,
Achievement and Sex of High school Senior, Disseration Abstracts,
24(3) : 1070, 1963.
- Dinkmeyer, Don C., Child Development, the emerging self New Delhi,
Prentice - Hall of India Private Limited, 1965, 434 pp.
- Dougherty, Denis Donald, "Differential Acceptance of Normative Values
Among Adolescents in Missouri Schools" Disscrtation Abstracts,
1(27) : 110, July, 1960.
- Edwards, Allen L., Experimental Design in Psychological Research,
Rinchart & Company Inc., New York, 1968, 466 pp.

- Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw - Hill Book Co., New York, 1950, 633 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Vakins, Feffer and Simons Privated Ltd., Bombey, 1969, 491 pp.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education, Mc Graw-Hill Book Co., New York, 1950, 633 pp.
- Hall, Calvin and Lindzey, Garner, Theories of Personality, John Wiley and Son, Inc., New York, 1957, 622 pp.
- Hurlock, Elezabeth B., Adolescent Development, Mc Graw - Hill 3rd. Edition, 1967, 718 pp.
- Hyman, Charlap, "Self - Concept and Social Class Correlates of Contrasing Behavioral Subcultures Among Ninth Grade Boys", Dissertation Abstracts, 25 : 3387 - 3388, December, 1964.
- Jerild, Anthur T., The Psychology of Adolescent, Mcmillan Co., New York, 1963, 468 pp.
- Lindquist, E.F., Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education, Houghton Mifflin Co., Bostrn, 1956, 393 pp.
- Mc Clelland, David C., The Achieving Society, The Free Press Ney York, 1960, 351 pp.
- New Comb, Theodore M., Social Psychology, New York, Dryden, 1950, 690 pp.
- Olsen, Nancy "Sex differences in child training Antecedents of Achievement Motivation Among Chinse Children" Journal of Social Psychology April, 1971 (83) , 303 - 304.
- Phillips, Herbert Phinease, Thai Peasant Personality, The Patterning of interpersonal behavior in the village of Bang chan Berkeley, University of California Press, 1966, 231 pp.
- Rogers, Carl R., Client - Centred Therapy, Houghton Mifflin Co., Boston, 1951, 560 pp.
- Seidman, Jerome M., The Adolescent, Holt, Rinehart & Winston Inc., 1960, 870 pp.
- Seidman, Jerome M., The Child : A Book of Reading, Halt, Rinehart & Winston, New York, 1962, 674 pp.

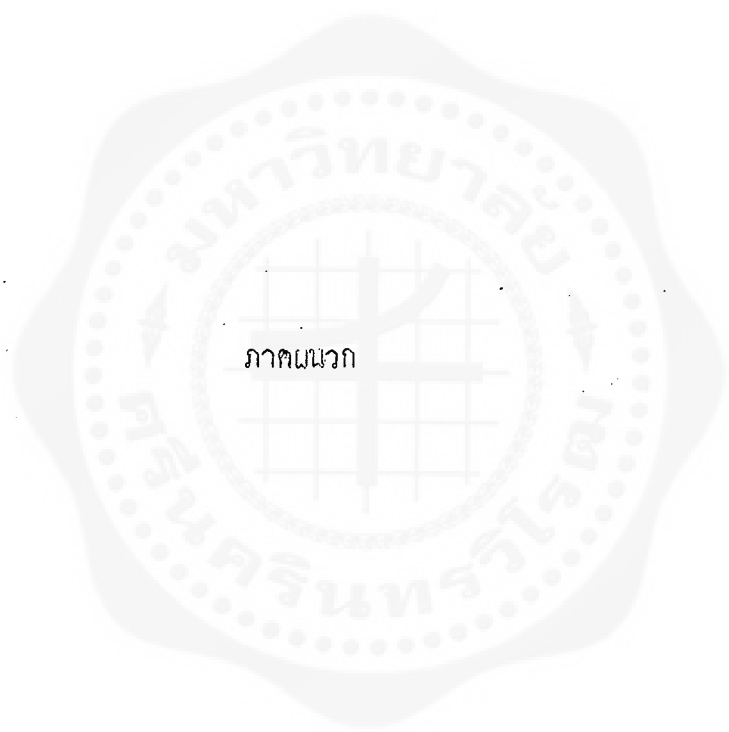
Tamagini, Jeanette E., "A Comparative Study of Achievement Motivation in Achieving and Under - A Chieving Grade School Boys"
Dissertation Abstracts, 29 : 4339 B, 1969.

Thompson, George G., Child Psychology, Growth Trends in Psychological Adjustment, Houghton Mifflin Co., Boston, 1956, 393 pp.

Victor, Purcell, South and East Asia Since 1800, Cambridge : Cambridge University Press, 1965.

Walker, Helen M., and Lev, Jeseoph, Statistical Infarence, Holt, Rinchart & Winston, New York, 1953, 509 pp.

Zahran, Hamed, "The Self - Concept in the Psychological Guidance of Adolercnt" The British Journal of Educational Psychology 37 : 225 - 239, June, 1967.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำอ่านจําแนก เป็นรายขอของแบบสอบถามความซื่อตรงต่อหน้าที่

ตาราง ๒๓ ค่าอำนาจจำแนก (t) จากค่าทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีความซื่อตรงต่อหน้าที่สูง และ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ต่ำ

ข้อ ข้อที่	\bar{X} กลุ่มสูง	s^2 กลุ่มสูง	\bar{X} กลุ่มต่ำ	s^2 กลุ่มต่ำ	t	ข้อ ข้อที่	\bar{X} กลุ่มสูง	s^2 กลุ่มสูง	\bar{X} กลุ่มต่ำ	s^2 กลุ่มต่ำ	t
๑.	๕.๖๐	.๗๕๐๐	๕.๖๘	๑.๓๕๓๓	๓.๑๔๓๑	๒๑.	๕.๘๘	๒.๑๗๖๖	๕.๕๘	๓.๖๕๖๖	๓.๐๖๑๕
๒.	๖.๖๐	.๕๑๖๖	๕.๖๕	๑.๘๕๖๖	๕.๕๑๖๖	๒๒.	๖.๘๘	.๑๑๐	๕.๖๘	๓.๓๓๓๓	๓.๕๕๐๑
๓.	๖.๐๕	.๕๕๖๖	๕.๖๘	๓.๐๖๐	๓.๓๕๕๐	๒๓.	๖.๕๕	.๕๕๓๓	๕.๕๐	๒.๐๕๓๓	๕.๑๓๖๐
๔.	๖.๓๖	๒.๑๕๓๓	๕.๕๕	๓.๖๕๓๓	๓.๘๕๕๗	๒๔.	๖.๖๐	.๖๕๐	๓.๕๐	๑.๕๓๓๓	๘.๓๑๖๐
๕.	๗.๐๐	๐.๖๐๐๐	๕.๖๕	๕.๘๖๓๓	๕.๓๖๓๕	๒๕.	๕.๖๖	๕.๖๖๘๓	๓.๖๖	๕.๖๖๖๖	๓.๖๖๖๖
๖.	๕.๘๐	.๗๕๐๐	๓.๕๖	๒.๖๕๖๖	๖.๖๖๖๗	๒๖.	๖.๖๐	.๕๐	๕.๕๐	๒.๖๕๓๓	๕.๖๐๖๕
๗.	๖.๓๖	.๗๕๐๐	๕.๖๖	๒.๕๖๐	๕.๖๑๕๑	๒๗.	๕.๐๘	๒.๕๑๐	๓.๖๕	๒.๖๕๓๓	๓.๖๑๖๕
๘.	๖.๖๐	.๕๑๖๖	๕.๕๐	๒.๕๓๓	๓.๖๖๕๖	๒๘.	๖.๖๑	๒.๖๖๓๓	๕.๕๐	๕.๕๕๓๓	๓.๖๕๖๖
๙.	๕.๓๖	๓.๑๕๓๓	๓.๖๘	๓.๑๕๓๓	๓.๖๖๑๕	๒๙.	๖.๑๖	๑.๘๑๕๓	๕.๖๘	๓.๘๑๐	๓.๐๖๖๖
๑๐.	๕.๕๖	๒.๖๐๖๖	๓.๕๖	๒.๕๕๓๓	๕.๕๕๕๖	๓๐.	๕.๕๕	๑.๖๖๖๖	๕.๖๐	๓.๕๑๖๖	๒.๖๖๖๗
๑๑.	๕.๖๘	๒.๖๕๓๓	๓.๖๕	๓.๖๕๐	๓.๖๖๖๗	๓๑.	๕.๖๖	๓.๕๕๕๓	๒.๖๘	๓.๖๖๖๖	๓.๖๕๑๕
๑๒.	๖.๘๐	.๑๖๖๖	๕.๖๘	๕.๖๑๐	๖.๖๖๕๓	๓๒.	๖.๐๕	.๕๕๖๖	๕.๖๘	๑.๖๕๓๓	๕.๖๐๖๖
๑๓.	๕.๖๐	๑.๖๖๖๖	๕.๐๕	๓.๖๖๖๖	๓.๖๖๑๕	๓๓.	๖.๑๖	.๖๕๐	๕.๐๕	๑.๖๕๐	๗.๑๕๑๕
๑๔.	๕.๕๖	๑.๕๖๖๖	๓.๕๘	๒.๖๖๖๖	๖.๖๕๕๓	๓๔.	๖.๖๖	.๑๕๐	๕.๐๕	๒.๕๖๖๖	๕.๕๕๐๕
๑๕.	๖.๑๖	.๖๖๖๖	๕.๑๖	๑.๖๖๖๖	๖.๖๖๖๕	๓๕.	๕.๕๕	๓.๖๕๓๓	๓.๐๐	๒.๖๖๖๖	๕.๕๕๕๕
๑๖.	๖.๐๕	.๕๕๐	๕.๖๖	๑.๖๕๓๓	๖.๑๕๖๖	๓๖.	๕.๖๖	.๖๖๖๖	๕.๑๖	๒.๕๕๓๓	๕.๑๐๕๕
๑๗.	๖.๖๐	๑.๖๕	๕.๖๖	๕.๖๖๖๖	๖.๖๖๑๖	๓๗.	๕.๖๖	๓.๖๑	๓.๖๕	๓.๕๕๐	๓.๖๖๑๕
๑๘.	๖.๕๕	.๕๕๐	๕.๕๕	๒.๖๕๖๖	๕.๖๖๕๕	๓๘.	๕.๖๖	๑.๕๖๖๖	๓.๕๖	๑.๖๕๐	๓.๖๖๕๑
๑๙.	๖.๘๘	.๑๑๐	๕.๕๕	๕.๕๕	๓.๖๖๖๖	๓๙.	๖.๕๕	.๑๕๐	๕.๕๕	๒.๕๕๓๓	๕.๑๐๖๖
๒๐.	๕.๕๖	๑.๖๕๓๓	๓.๕๕	๒.๕๕๐	๖.๖๖๖๖	๔๐.	๖.๖๖	.๖๖๖๖	๕.๑๖	๑.๕๐๖๖	๖.๖๖๖๖

ការវាស់ ២៣ (តត)

ល.រ រាល់	\bar{X} កុំណូដូង	s^2 កុំណូដូង	\bar{X}_1 កុំណូដូង	s_1^2 កុំណូដូង	t	ល.រ រាល់	\bar{X} កុំណូដូង	s^2 កុំណូដូង	\bar{X}_1 កុំណូដូង	s_1^2 កុំណូដូង	t
៤១.	៤.៤៤	២.៣០៦៦	៤.៤២	២.៤២៦៦	៣.០៧៤	៤៤.	៤.៤៤	២.២០១០	៣.៣២	៣.៤៦០	៤.៤៤៦២
៤២.	៦.៤៤	.៤៤០	៤.៤៤	២.៤២៣៣	៤.២៣៤៤	៤៥.	៦.៤៤	១.២៤៣៣	៤.៤០	៤.២៤១៦	៣.១៣២២
៤៣.	៦.៤៤	.៧៤០	៤.៤២	២.៤២៤០	៤.៧៤២៦	៤៦.	៦.៤៦	.៤៤៣៣	៤.៤០	៣.១៦៦	៣.៤៤២២
៤៤.	៦.៤០	១.៣៣៣៣	៤.៤០	២.៤៧៣៣	៤.៧៤៦០	៤៧.	៤.៤៦	២.៤៤៦៦	៣.៤៤	៣.៧៣១៦	៤.៤៦៤៤
៤៥.	៦.៤៤	២.៤៤០	២.៤៦	៣.៤៤៤០	៦.៤១៤៤	៤៨.	៤.៤២	២.៤២៦៦	២.៤៤	៣.៣០៦៦	៤.៤៤៦៦
៤៦.	៦.៤២	១.៣១០	៣.៤០	៣.៤០	៦.៦៤៧៤	៤៩.	៦.៤៤	.៤២៣៣	៤.៦៤	៤.៤៤០	២.៤៤០៤
៤៧.	៤.៤២	១.៤៣៤០	៣.៤៤	៤.៤៤៣៣	៤.០១៦៤	៥០.	៤.៤០	.៤៤៣៣	៤.៤០	៣.៤០	៤.៤៤២២
៤៨.	៤.៤៦	.៤៦៦៦	៣.៤៤	២.០៤៣៣	៧.៤១៤	៥១.	៦.៤៦	១.០៤៤	៤.៦០	២.៤៤១៦	៤.៤៤៣៣
៤៩.	៤.៤៦	២.៤២៦៦	២.៤២	១.៦៦០	៤.១៤៤៤	៥២.	៦.៤៦	.៤៤០	៤.៤២	២.៤៤៦៦	៣.៦៤១៦
៥០.	៤.៤៦	១.៤០៦៦	៣.៤៤	២.៤៤៤០	៧.៤១៦៦	៥៣.	៤.៦៤	១.៤៤០	៣.៦០	៣.៤៤០	២.៤៤៤០
៥១.	៤.៤០	៤.៤០	៤.៤៤	៣.៤១០	២.៤៣២២	៥៤.	៦.៤៤	.៤២៣៣	៤.៤៤	២.៤៤៦៦	៤.៤៤៤៤
៥២.	៤.៤៤	១.៦៤៣៣	២.៦០	១.៦៦៦៦	៤.៧៤៤៤	៥៥.	៦.៤៧	.៤៤០	៤.៤២	៤.៤៤៣៣	៤.៤៤៣៣
៥៣.	៦.៤៤	១.៤៤៣៣	៣.៤០	២.៤៤៣៣	៧.៤៤១៣	៥៦.	៦.៤២	.៤៤៣៣	៤.៤២	២.៦៦០	៤.៤៤៤៤

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบสอบถามความซื่อตรงต่อหน้าที่



คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ต้องการจะทราบความคิดเห็นและการกระทำบางอย่างของนักเรียนโดยมี
 ขอความใฝ่หาเพื่อพิจารณาว่า นักเรียนมีลักษณะนิสัยและเคยปฏิบัติเหมือนกับในข้อความนั้น ๆ มากน้อย
 เพียงใด ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติไม่เหมือนกัน
 ขอคำชี้แจงให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความจริงของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ตัวอย่างการถาม - ตอบ

การตอบ จะมีกระดาษสำหรับตอบแยกไว้ต่างหาก ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องสี่เหลี่ยม
 ที่ต้องการตอบ ในข้อหนึ่ง ๆ จะมีช่องสี่เหลี่ยมให้เลือกตอบ ๗ ช่อง ดังนี้

	-๓	-๒	-๑	๐	+๑	+๒	+๓
(๑)							
(๑-๑)							

การเลือกตอบในข้อใดให้ดูเกณฑ์ดังนี้

- เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ให้กาที่ช่อง + ๓
- เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมาก ให้กาที่ช่อง + ๒
- เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนค่อนข้างมาก ให้กาที่ช่อง + ๑
- เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงและไม่จริงหรือกำกวม ให้กาที่ช่อง ๐
- เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนน้อย ให้กาที่ช่อง - ๑
- เมื่อข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนน้อยมาก ให้กาที่ช่อง - ๒
- เมื่อข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเลย ให้กาที่ช่อง - ๓

คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงคะแนนสอบในโรงเรียนและจะไม่นำไป
 เปิดเผยในที่ใด ๆ เป็นรายบุคคล นอกจากจะแสดงเป็นส่วนรวมเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอให้
 นักเรียนรู้สึกสบายใจที่จะตอบอย่างเสรีตามความคิดเห็นหรือที่เคยปฏิบัติจริง ๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

๑๐. ท่านทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้
๒. ท่านพยายามปรับปรุงตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จในหน้าที่การงาน
- ✓ ๓. ท่านยอมรับผิดเมื่อท่านทำผิด
๔. ท่านคิดว่าหน้าที่การงานในโรงเรียนนั้นไม่ต่องทำก็ได้ เพราะมีนักเรียนคนอื่นทำอยู่แล้ว
- ✓ ๕. ท่านเคยเล่นเกมเอาชาวของในโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว
- ✓ ๖. ท่านปฏิบัติตามคำสั่ง ของครูอย่างเคร่งครัด
๗. ท่านพยายามทำงานอย่างเต็มที่ เมื่อท่านต้องการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๘. เมื่อท่านคิดว่าสิ่งที่ท่านทำนั้นถูกต้องแล้ว ท่านจะลงมือทำทันทีโดยไม่มีการลังเลใจ
๙. ท่านคิดว่าเพื่อนฝูงมีความสำคัญมากกว่าการติดตามบทเรียน
- ✓ ๑๐. ท่านมักจะเลิกงานก่อนถึงเวลาที่กำหนด
- ✓ ๑๑. ท่านหมกมุ่นความอดทนต่องานที่ยากไต่งาย
- ✓ ๑๒. ถ้าจำเป็นต่องชาวเรียน ท่านติดตามบทเรียนที่ชาวไปโดยครูไม่ต่องเตือน
๑๓. ท่านช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านอย่างเต็มที่
๑๔. เมื่อครูให้งานทำเป็นกลุ่ม ถ้ามีโอกาสท่านจะปล่อยให้เพื่อนทำแทนท่านบ้าง
๑๕. ท่านปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้ปกครองเสมอ
๑๖. ท่านทำงานด้วยความเข้มแข็ง
๑๗. ท่านเกิดอาการไปโรงเรียนสายไม่เป็นไร เพราะคนอื่นก็ไปสายด้วยเหมือนกัน
๑๘. แผนงานที่ครูกำหนดให้จะน่าเบื่อและไม่น่าสนใจ ท่านก็ยังลงทำงานเสร็จ
๑๙. ท่านชอบหนีโรงเรียน เมื่อมีสิ่งที่คุณชอบทำมากกว่า
๒๐. เมื่อกองลูกเสือหรืออนุภาชาวของท่านไปช่วยงานกุศล หรืองานพัฒนาต่าง ๆ ท่านจะสมัครไปด้วย
๒๐. ท่านคิดว่าไม่ควรห้ามปรามบุคคลอื่น ที่ใช้สิทธิของโรงเรียนโดยเปล่าประโยชน์
- ✓ ๒๒. ท่านคืนเงินทั้งหมดที่เหลือจากการซื้อของใหญ่ที่ใช้ให้ท่านไปซื้อ
๒๓. เมื่อท่านร่วมงานกับบุคคลอื่น ท่านปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้
๒๔. ในเวลาเรียน ท่านตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่
- ✓ ๒๕. ท่านเคยทุจริตต่อการสอบในวิชาที่ไม่ถนัด

๒๖. ท่านพูดในสิ่งที่ถูกต้องและสมควร
๒๗. ท่านชอบแอมเล่นหรือแหยกกับเพื่อนในช่วงเวลาว่าง
๒๘. ท่านทำงานให้เสร็จเพื่อต้องการค่าจ้างของชมเชย
๒๙. เมื่อมีการนัดหมาย ท่านมักจะไม่ถึงช้ากว่าเวลานัด
๓๐. แม่ท่านไม่ชอบวิชาใดวิชาหนึ่ง ท่านก็ยังเรียนอย่างหนัก เพื่อให้ได้คะแนนดี
๓๑. การไม่ชอบครูบางคน ทำให้ท่านละเลยต่อการเรียนในวิชาที่ครูนั้นสอน
๓๒. ท่านเรียนและเล่นเป็นเวลา
๓๓. เมื่อได้รับมอบหมายงานให้รับผิดชอบ ท่านจะรับผิดชอบได้อย่างเรียบร้อย
๓๔. เมื่อท่านยื่นมือจากเพื่อนไป ท่านจะรักษามิตรไมตรีเป็นอย่างดี
๓๕. เมื่อมีเหตุการณ์ยุ่งยากเกิดขึ้นในหน้าที่ ท่านมักจะหาทางหลีกเลี่ยง
๓๖. เมื่อท่านเห็นบุคคลอื่น นำวัสดุของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว ท่านจะห้ามปราม
๓๗. ท่านคิดว่าควรจะหาประโยชน์จากหน้าที่ให้แก่ตัวเองบ้าง
๓๘. ก่อนการสอบแต่ละครั้ง ท่านได้ดูหนังสือและเตรียมตัวอย่างดีแล้ว
๓๙. ในการสอบท่านใช้ความสามารถของท่านเองอย่างเต็มที่
๔๐. ท่านเป็นคนตรงต่อหน้าที่
๔๑. ท่านมักจะกังวลหรือหวาดระแวงว่าคนอื่นจะขโมยผลงานที่ท่านทำ
๔๒. ท่านภาคภูมิใจในผลงานที่ท่านทำ
๔๓. ท่านอุทิศเวลาให้แก่การงานอย่างเต็มที่
๔๔. ท่านพยายามที่จะสนใจอย่างจริงจังในทุกวิชาที่ท่านเรียน
๔๕. เมื่อถึงเวลาพักความสะอาดในห้อง ท่านมักหลีกเลี่ยง เมื่อมีโอกาส
๔๖. บอชครั้งที่ท่านส่ง ของขงขิมจากผู้อื่นหลังกำหนด
๔๗. ท่านช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของสาธารณะ
๔๘. เมื่อท่านอยู่ในโรงเรียน ท่านปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
๔๙. ท่านพยายามคนกว่าหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่ครูแนะนำ
๕๐. บอชครั้งที่ท่านส่งงานของผู้อื่นส่งครู

๕๑. ทุกครั้งที่ครูเข้ามาเรียนพิเศษในวัดหยุด ท่านเต็มใจไปเรียนทุกครั้ง
๕๒. ท่านมักคิดถึงวันประกันพรุ่งในการทำงาน
๕๓. เมื่อท่านมีการบ้านมากหรือมากกว่าปกติ ท่านมักจะไม่ทำหรือทำแต่เฉพาะส่วนที่ง่าย ๆ เท่านั้น
๕๔. เมื่อเพื่อนมาชวนท่านไปทำธุระบางอย่างในขณะที่ท่านกำลังทำการบ้านอยู่ ท่านมักจะไปกับเพื่อน
- ✓๕๕. ในการแข่งขันกีฬา ท่านจะยกย่องกรรมการผู้ตัดสินที่ยุติธรรม แม้ฝ่ายท่านจะแพ้
- ✓๕๖. การชกงานในรถบกรั้ว เป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง ซึ่งท่านจะต้องช่วยทำอย่างเต็มที่
๕๗. ท่านดูคำตอบของเพื่อนหรือให้เพื่อนดูคำตอบของท่านในเวลาสอบ
๕๘. เมื่อท่านออกไปจากบ้านและสัญญาว่าจะกลับมาในเวลาใดเวลาหนึ่ง ท่านมักจะกลับมาหลังเวลา
กำหนด
๕๙. ท่านไม่ขาดเรียนเลยถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ
๖๐. ท่านปฏิบัติตามแผนงานที่ท่านได้วางไว้อย่างเคร่งครัด
๖๑. เมื่อหางานฝึกกิจกรรมที่ทุกคนในบานลวรจะช่วยกันทำ ท่านจะช่วยทุกครั้ง
๖๒. ท่านมักจะแอมหนีออกจากห้องเรียนก่อนที่ครูผู้สอนจะยุติการสอนประจำชั่วโมง
- ✓๖๓. เมื่อมีคนโทษของ "หลวง" อย่างสิ้นเปลืองเปล่าประโยชน์ ท่านจะหาพรมเสมือ
๖๔. ท่านทำงานทุกอย่างด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง
- ✓๖๕. ท่านคิดว่าดารทุจริตต่อหน้าที่ไม่เป็นการเสียหายเพราะใคร ๆ ก็ทำ
๖๖. ท่านมักจะเอาของซึ่งยืมมาจากคนอื่น มาเป็นของตัวเอง

แบบสอบตามเกณฑ์การวัดคุณภาพและติดตามปณิธาน



คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

แบบทดสอบฉบับนี้ ต้องการทราบความรู้สึกและความคิดเห็นของท่าน โดยจะมีข้อความให้ท่านอ่านเพื่อพิจารณาว่าท่านมีลักษณะนิสัยหรือเคยประพฤติปฏิบัติเหมือนกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดังนั้น จึงไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมจะมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวการประพฤติปฏิบัติไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญ ขอให้ตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การตอบแบบสอบถาม มีลักษณะดังนี้

ขอให้นักเรียนตอบในกระดาษคำตอบ โดยกาเครื่องหมาย ลงในช่องที่ต้องการจะตอบในข้อหนึ่ง ๆ จะมีช่องให้เลือกตอบ ๕ ช่อง แต่ละช่องมีเลข ๐ - ๔ กำกับไว้ ดังนี้

	๐	๑	๒	๓	๔
(๐)					

การจะตอบในช่องใด ให้ถือเกณฑ์ดังนี้

- กาช่องที่เลข ๐ เมื่อข้อความนั้นไม่เป็นความจริงสำหรับท่านเลย
- กาช่องที่เลข ๑ เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านเพียงเล็กน้อย
- กาช่องที่เลข ๒ เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านราวครึ่งหนึ่ง
- กาช่องที่เลข ๓ เมื่อข้อความนั้นส่วนใหญ่เป็นความจริงสำหรับท่าน
- กาช่องที่เลข ๔ เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านมากที่สุด

ตัวอย่างในการตอบ

(๐) ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจถ้าใครมาขอร้องให้ช่วยเหลือเขาในสิ่งที่ข้าพเจ้าถนัด
เมื่ออ่านข้อความนี้แล้วก็พิจารณาด้วยตนเองว่าข้อความนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของตัวท่านเพียงใด สมมุติว่าข้อความนี้ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่านมากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านต้องไปกาเครื่องหมาย ลงในช่องหมายเลข ๔ ในกระดาษคำตอบ ดังนี้

	๐	๑	๒	๓	๔
(๐)					✓
(๐๐)					
(๐๐๐)					

แบบสอบตามตอนที่ ๑

๑. ผู้ใหญ่เคยชมว่าข้าพเจ้ามีปฏิภาณดี
๒. ข้าพเจ้าชอบโต้เถียงด้วยเหตุผลมากกว่า
ด้วยอารมณ์
๓. ข้าพเจ้าชอบเล่นเกมกีฬาต่าง ๆ
๔. ข้าพเจ้าชอบนั่งเฝ้าอยู่คนเดียว
๕. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกเศร้าหมองโดยไม่มี
ทราบสาเหตุ
๖. ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเองว่าเป็นคนเจ้าอารมณ์
๗. ข้าพเจ้าเรียนและเล่นเป็นเวลา
๘. ข้าพเจ้าไม่นิยมการขยันตอนใกล้สอบ แต่นิยม
การทบทวนไปเรื่อย ๆ ตลอดปี
๙. ข้าพเจ้ามีเรื่องกลุ้มใจอยู่บ่อย ๆ
๑๐. บางครั้งเมื่ออยู่คนเดียว ข้าพเจ้านึกกลัว
ขึ้นมาโดยไม่มีเหตุผล
๑๑. ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเองว่าเป็นคนต้นเตนตกใจง่าย
๑๒. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นคนเชื่องช้า
๑๓. ข้าพเจ้าไม่ชอบวิธีการทำงานอย่างเอาจริง
เอาใจต้องงานชิ้นหนึ่ง ๆ แต่ข้าพเจ้าชอบ
ทำงานอย่างละนิดละหน่อย หลาย ๆ ชิ้น
๑๔. ข้าพเจ้ารักใคร่ปรองดองกับพี่และน้อง เป็น
อย่างดี
๑๕. พ่อและแม่ของข้าพเจ้ารักและเอาใจใส่กันดี
๑๖. เมื่อเรียนจบชั้นนี้แล้ว ข้าพเจ้าจะเรียนต่อ
ชั้นสูงขึ้นไปอีก
๑๗. ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองมีสุขภาพดี
๑๘. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนอ่อนเพลียง่าย
๑๙. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเข้ากับเพื่อนไม่ได้
๒๐. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไร
ก็เลย
๒๑. เมื่อข้าพเจ้าทำงานอะไรไม่สำเร็จ
ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้และสิ้นหวัง
๒๒. ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะขยันเรียนมากกว่านี้
ข้าพเจ้าก็คงเรียนหนังสือไม่ได้ดีเท่า
คนอื่นที่เคยชนะข้าพเจ้า
๒๓. ข้าพเจ้าคิดว่าตัวเองเป็นนักเรียนที่ดี
ของโรงเรียน
๒๔. ข้าพเจ้าคิดว่าตัวเองเป็นลูกที่ดีของ
พ่อแม่
๒๕. ข้าพเจ้าเป็นคนคล่องแคล่วว่องไว
๒๖. ข้าพเจ้าเป็นคนขี้อายและประหม่า
เมื่อเข้าสังคม
๒๗. ข้าพเจ้ามีความพอใจที่จะได้อยู่ตามลำพัง
ห่างไกลจากคนอื่น
๒๘. บ่อยครั้งข้าพเจ้ารู้สึกโกรธเมื่อมีคนมา
ขัดขวางความประสงค์ของข้าพเจ้า
ถึงแม้ว่าเขาจะมีเหตุผลก็ตาม
๒๙. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองมีสุขภาพสมบูรณ์

๓๐. ข้าพเจารู้สึกว่ามีกำลังใจและมีความเชื่อมั่น
ในตัวเองในการพูด การทำงานกับคนอื่น ๆ
โดยไม่กลัวผิด
๓๑. ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เสมอ
๓๒. มีอยู่น้อยครั้งมากที่ข้าพเจ้ายกย่องคนอื่น
เกี่ยวกับผลงานหรือความสามารถพิเศษ
ที่เขาทำ
๓๓. ข้าพเจ้าเคยคิดยกย่องคนอื่นเสมอ
๓๔. ข้าพเจารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นเพื่อนใดดี
กว่า เล่นกีฬาเก่งกว่า มีข่าวของดี ๆ ไซ้
เป็นต้น
๓๕. ข้าพเจารู้สึกสนุกสนานเมื่อสามารถ
เข้าหาเพื่อน ให้เพื่อนโกรธได้
๓๖. เมื่อมีปัญหาที่แก้เองไม่ได้ ข้าพเจ้า
จะถามและขอคำแนะนำจากผู้ใหญ่
๓๗. ข้าพเจารู้สึกว่าสติปัญญาดีกว่าเพื่อน
๓๘. ข้าพเจ้ามักจะรู้สึกรำคาญใจเมื่อมีใคร
มาโต้แย้ง
๓๙. ข้าพเจ้ามักจะยอมแพ้เสมอ ไม่ว่าใน
เรื่องใด ๆ ก็ตาม
๔๐. ข้าพเจ้าเคยว่างและหลับในชั้นบ่อย ๆ

แบบสอบถามตอนที่ ๒

๑. ข้าพเจ้าต้องการที่จะเป็นคนมีไหวพริบ
ปฏิภาณดี
๒. ข้าพเจ้าอยากเป็นคนมีเหตุผล
๓. ข้าพเจ้าอยากเป็นคนสนใจใฝ่หาความรู้
๔. ข้าพเจ้าไม่อยากจะนั่งคิดค้นคนเดียว
๕. ข้าพเจ้าไม่อยากมีความเครียด
โดยไม่รู้อาเหตุ
๖. ข้าพเจ้าอยากเป็นคนมีอารมณ์ดี
๗. ข้าพเจ้าต้องการที่จะเล่นหรือเรียนให้
เป็นเวลา
๘. ข้าพเจ้าอยากจะทำทวมนบทเรียนเรื่อย ๆ
ไปตลอดปี
๙. ข้าพเจ้าไม่อยากมีเรื่องกลุ่มใจบ่อย ๆ
๑๐. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นคนกล้าและมีเหตุผล
เมื่ออยู่คนเดียว
๑๑. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นคนที่สามารถควบคุม
อารมณ์ได้
๑๒. ข้าพเจ้าไม่อยากจะเป็นคนเซื่องช้า
๑๓. ข้าพเจ้าไม่อยากจะทำอะไรจืดจาง
อยากจะทำให้เสร็จเป็นอย่าง ๆ ไป
๑๔. ข้าพเจ้าอยากจะทำใจใคร่ปรองคองกับพี่
น้องทุกคน
๑๕. ข้าพเจ้าปรารถนาจะให้พ่อและแม่ของ
ข้าพเจ้ารักและเอาใจใส่กัน
๑๖. ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะเรียนให้สูง
๑๗. ข้าพเจ้าอยากจะมีสุขภาพดี
๑๘. ข้าพเจ้าอยากเป็นคนแข็งแรง
๑๙. ข้าพเจ้าอยากจะทำกับเพื่อนได้ทุกคน
๒๐. ข้าพเจ้าอยากเป็นคนมีดีในตัว
๒๑. ข้าพเจ้าไม่อยากจะมีความท้อแท้สิ้นหวัง
เมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ
๒๒. ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าขยันเรียนมากกว่านี้
ข้าพเจ้าคงจะเรียนหนังสือได้ดีกว่าคนอื่น ๆ
ที่เคยชนะข้าพเจ้า
๒๓. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน
๒๔. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่
๒๕. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นคนแกล้วกล้าองว่องไว
๒๖. ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นคนขี้อาย ประหม่า
เมื่อเข้าสังคม
๒๗. ข้าพเจ้าอยากอยู่ในที่ที่มีคนมาก
๒๘. ข้าพเจ้าอยากจะไม่โกรธ เมื่อมีคนมา
ขัดขวางความประสงค์และเขามีเหตุผลดี
๒๙. ข้าพเจ้าอยากจะมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
แจ่มใส
๓๐. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง
ในการพูดการทำงาน
๓๑. ข้าพเจ้าอยากจะเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของ
ผู้ใหญ่



แบบสอบถามความเกรงใจ

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ ถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความนึกเห็นของท่านในการปฏิบัติ
เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจพบได้ในชีวิตประจำวัน

แบบสอบถามนี้ ๔๕ ข้อ แบ่งออกเป็น ๕ บทบาท คือในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์
กับครูอาจารย์ ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนม ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรกับบิดา
มารดา ในฐานะที่ท่านอยู่กับบุคคลที่สนิทสนม และในฐานะที่ท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็ก ๆ ของ
แต่ละบทบาทที่มีสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ท่านพิจารณาตัดสินใจว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร เพียงใด

ตัวอย่าง ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์กับครูอาจารย์

(๑) จะยกจะนั่งหลับในขณะที่ครูกำลังสอน

การตอบ มีกระดาษสำหรับตอบแยกต่างหาก โดยการทำเครื่องหมายวงกลมรอบตัวเลข
ในช่องสี่เหลี่ยมที่ต้องการ ในข้อหนึ่ง ๆ นี้ของสเกล ให้เลือกตอบ ๑ ข้อ ดังนี้

กระทำ +๓ +๒ +๑ ๐ -๑ -๒ -๓ ไม่กระทำ

จากข้อ (๑) ให้ท่านพิจารณาว่า ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ ท่านกล้าที่จะนั่งหลับ
ในขณะที่ครูอาจารย์กำลังสอนหรือไม่เพียงไร ถ้าท่านคิดว่ากล้าที่จะทำเช่นนั้นแน่ ๆ ก็วงกลม
เลข +๓ หรือถ้าท่านคิดว่า ท่านมีความเกรงครูอาจารย์อยู่ อาจจะไม่นั่งหลับบ้าง ก็เมื่อครู
อาจารย์เขลา ก็วงกลมเลข +๒ หรือ +๑ ตามลำดับความไม่เกรงของท่าน แต่ถ้าท่านมี
ความเกรงกลัวครูอาจารย์มาก จนคิดว่าไม่กล้ากระทำเช่นนั้นแน่ ๆ ก็วงกลมเลข -๓ หรือ
ถ้าท่านมีความเห็นว่า อาจวางมาก แน่จะเกรงกลัวครูอาจารย์ ท่านก็อาจจะแนบนั่งหลับบ้าง
ก็วงกลมเลข -๒ หรือ -๑ ตามลำดับ ความไม่เกรงของท่าน ส่วนเลข ๐ นั้น แทนความรู้สึก
กำกวมกัน ระหว่างความเกรงและไม่เกรงครูอาจารย์ ที่จะไม่นั่งหลับ

คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบกระเทือนผลการสอบ และจะไม่นำไปเปิดเผยใด ๆ

เป็นรายบุคคล นอกจากจะแสดงเป็นส่วนรวมเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอให้ท่านรู้สึกสบายใจ
ที่จะตอบอย่างเสรี ตามความรู้สึก ความนึกเห็นและความต้องการของท่านจริง ๆ ยิ่งท่านตอบตรง
กับความรู้สึกที่แท้จริง ของท่านได้มากเพียงใดยิ่ง เป็นผลดีเท่านั้น.

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ กับ ครู อาจารย์

- ✓ ๑. ขอยืมเงินหรือสิ่งของ
- ✓ ๒. เข้าห้องเรียนสายกว่าครูอาจารย์
- ✓ ๓. ถกถกานไม่เห็นด้วยกับครู อาจารย์
- ✓ ๔. เข้าพบเพื่อติดต่อกุระส่วนตัว
- ✓ ๕. ทำบัตรระเบียบของห้องเรียน เช่น สิ่งเสียงกิ้ง
- ✓ ๖. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะครูทำงาน
- ๗. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะครูนอนพักนอน
- ✓ ๘. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะครูกำลังรับประทานอาหาร
- ๕. แสดงความกึกเห็นหรือโต้แย้งด้วยเหตุผล ขณะเรียนหนังสือ
- ✓ ๑๐. เตือนให้ครูทราบว่ามีคนขำ โหม่งเรียนแล้ว เมื่อเห็นครูกำลังสอนออกไปอยู่

ข. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนม

- ✓ ๑๑. ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน
- ✓ ๑๒. เมื่อท่านผิดกับเพื่อนต่างเพศ
- ✓ ๑๓. รบกวนขณะที่เพื่อนกำลังนอนหลับ
- ✓ ๑๔. ทอวาเพื่อน เมื่อเพื่อนผิดกับ
- ✓ ๑๕. ถกเถียงเพื่อนตรง ๆ เมื่อเพื่อนทำผิด
- ✓ ๑๖. ขอลืมสาวของเงินทองจากเพื่อน
- ✓ ๑๗. ขอของกิน เมื่อเพื่อนยืมของ ๆ เราไปนาน
- ✓ ๑๘. หยิบของเพื่อนไปใช้โดยไม่บอกเขาล่วงหน้า
- ✓ ๑๙. ให้เพื่อนคอยในเวลาที่เรากำลังติดต่อกุระ
- × ๒๐. แสดงความกึกเห็นหรือโต้แย้ง ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับเขา

ค. ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร กับ บิดามารดา

- ๒๑. นอนกินสาย
- ✓ ๒๒. ขอเงินเพิ่มอีก เมื่อเงินไม่พอใช้
- ✓ ๒๓. ขออนุญาตไปเที่ยวและค้างบ้านเพื่อน
- ๒๔. ขอความช่วยเหลือ เหนียวให้ถือเสื้อผ้า
- ✓ ๒๕. บิดาจะขอเงิน ที่ท่านสะสมไปใช้จ่าย
- ✓ ๒๖. ขอเงินไปซื้อเสื้อผ้าสำหรับสวมไปเที่ยว
- ✓ ๒๗. แสดงความกึกเห็นโต้แย้งด้วยเหตุผล
- ✓ ๒๘. กลับจากเที่ยวตอนดึก เรียกให้มารดาเปิดประตูรับ
- ✓ ๒๙. กลับบ้านผิดเวลาโดยไม่ไดบอกมารดาล่วงหน้า
- ✓ ๓๐. พาเพื่อนมาสนุกสนานที่บ้าน เช่น มาเลี้ยงอาหาร

ง. ในฐานะตัวทักกับผู้เป็นลูกค้าที่สนิทสนม

๓๑. ปรับทุกข์คลาย

๓๒. ขอความช่วยเหลือ

๓๓. ขอให้ช่วยฝากฝังงาน เขาทำงานในบริษัทแห่งหนึ่ง

๓๔. แสดงความโกรธให้เขาเห็น เมื่อท่านไม่พอใจเขา

๓๕. แสดงความคิดเห็นโต้แย้งด้วยเหตุผล

๓๖. ทำงานให้เขา แล้วท่านจะขอเงินค่าแรง

๓๗. เขาชวนท่านให้โดยสารยานพาหนะของเขา ไปโรงเรียนเป็นประจำ

๓๘. เขาทำข่าวของเครื่องใช้ของท่านเสียหาย และเขาจะคิดค่าเสียหายเป็นเงินให้

๓๙. จะบอกให้เขารู้เสียงวิญญูของเขา ในขณะที่ท่านกำลังอ่านหนังสือสอบ

๔๐. ตักเตือนเขา เมื่อเห็นเขาทำความผิด

จ. ในฐานะตัวท่านเป็นรุ่นพี่กับเด็กรุ่นน้อง

✓ ๔๑. ตอวาเมื่อเขาผิดคนัก

✓ ๔๒. ให้เขาคอย ในขณะที่ท่านกำลังศึกษาระ

✓ ๔๓. ระบายในขณะที่เขา กำลังนอนหลับ

✓ ๔๔. ขอของกิน เมื่อเขาขอยืมของจากเราไปนาน ๆ

✓ ๔๕. หยิบข่าวของ ๆ เขาไปใช้ โดยไม่บอกเขาลงหน้า.
